

5.21 แผนการติดตามตรวจสอบด้านสภาพเศรษฐกิจสังคม

● หลักการและเหตุผล

โครงการอ่างเก็บน้ำแม่เนียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง เป็นโครงการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภค-บริโภคของราษฎร ซึ่งปัจจุบันอยู่ในช่วงระยะดำเนินการ ในการพัฒนาโครงการอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมบริเวณพื้นที่โครงการฯ ดังนั้น จึงควรดำเนินการติดตามตรวจสอบผลกระทบด้านเศรษฐกิจสังคม และทัศนคติของประชาชนในพื้นที่โครงการทั้งในระยะก่อสร้างและระยะดำเนินการ

กรมชลประทานได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการอ่างเก็บน้ำแม่เนียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามตรวจสอบผลกระทบจากกิจกรรมการก่อสร้างและการดำเนินการโครงการ รวมทั้งประสิทธิภาพของแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้จัดเตรียมไว้ ซึ่งแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน และมีกรมชลประทานเป็นหน่วยรับผิดชอบหลักที่เป็นผู้ประสานงานสำหรับแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว

ส่วนแผนการติดตามตรวจสอบด้านสภาพเศรษฐกิจสังคม ถูกระบุไว้ในภายใต้แผนปฏิบัติการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งการติดตามตรวจสอบด้านสภาพเศรษฐกิจสังคมของโครงการอ่างเก็บน้ำแม่เนียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ในครั้งนี้ เป็นการติดตามผลการดำเนินงานโครงการ ภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ระยะดำเนินการ (ครั้งที่ 2 ของแผนการติดตามตรวจสอบด้านสภาพเศรษฐกิจสังคม)

● วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ สภาพเศรษฐกิจและสังคม และทัศนคติของประชาชนในพื้นที่โครงการ (เขตพื้นที่ได้รับผลกระทบ และพื้นที่รับประโยชน์) เปรียบเทียบก่อนการมีโครงการและหลังจากการดำเนินโครงการ ซึ่งหากพบว่ามีปัญหาจะได้ดำเนินการช่วยเหลือเพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้น

● หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ส่วนเศรษฐกิจสังคมและประเมินผลโครงการ สำนักบริหารโครงการ กรมชลประทาน

● งบประมาณ

500,000 บาท

● พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ศึกษา ครอบคลุมพื้นที่ผู้ได้รับผลกระทบและผู้รับประโยชน์จากโครงการ ดังนี้

1. พื้นที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการ
2. พื้นที่รับประโยชน์ จำแนกตามพื้นที่รับประโยชน์ฝั่งซ้ายและฝั่งขวาลำน้ำแม่เนียง และพื้นที่รับประโยชน์ท้ายน้ำ ดังนี้

2.1 พื้นที่รับประโยชน์ฝั่งซ้ายและฝั่งขวาลำน้ำแม่เนียง

(1) คลองส่งน้ำฝั่งซ้าย ประกอบด้วย หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งแท่น และหมู่ที่ 11 บ้านป่าเวียง ตำบลทุ่งกว๋าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

(2) คลองส่งน้ำฝั่งขวา ครอบคลุมพื้นที่ หมู่ที่ 6 บ้านทุ่งปง หมู่ที่ 7 บ้านปลายนา และหมู่ที่ 9 บ้านปลายนาเอี้ย ตำบลทุ่งกว๋าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

2.2 พื้นที่รับประโยชน์ท้ายน้ำ

(1) ฝายสบนึ่ง ครอบคลุมพื้นที่ หมู่ที่ 4 บ้านจ้ง หมู่ที่ 5 บ้านทุ่งกว๋าว และหมู่ที่ 8 บ้านทุ่งจี้ ตำบลทุ่งกว๋าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

(2) ฝายห้วยเป้ง ครอบคลุมพื้นที่ หมู่ที่ 1 บ้านสบค่อม ตำบลบ้านคำ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

(3) ฝายทุ่งฝาง ครอบคลุมพื้นที่ หมู่ที่ 5 บ้านห้วยเป้ง หมู่ที่ 6 บ้านทุ่งฝาง ตำบลบ้านคำ และหมู่ที่ 8 บ้านใหม่ทุ่งเจริญ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

(4) ฝายบ้านกล้วย ครอบคลุมพื้นที่ หมู่ที่ 4 บ้านห้วยลึก และหมู่ที่ 10 บ้านทุ่งปงเรียน ตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

(5) ฝายทุ่งปงเรียน ครอบคลุมพื้นที่หมู่ที่ 2 บ้านสบเพือง หมู่ที่ 3 บ้านสัก หมู่ที่ 8 บ้านฮ้อง และหมู่ที่ 9 บ้านผึ้ง ตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นการสำรวจข้อมูลสภาพเศรษฐกิจสังคม และความคิดเห็นของครัวเรือนในพื้นที่ได้รับผลกระทบ จำนวน 80 ครัวเรือน และครัวเรือนผู้ได้รับประโยชน์ จากโครงการอ่างเก็บน้ำแม่เนียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง จำนวน 320 ครัวเรือน

● วิธีดำเนินการ

วิธีการศึกษา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เป็นการสำรวจข้อมูลด้านเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนในพื้นที่ของโครงการอ่างเก็บน้ำแม่เนียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ครั้งที่ 2 ตามตัวอย่างตามที่ได้ศึกษาไว้ครั้งที่ 1 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง และเครื่องมือที่ใช้สำรวจข้อมูลด้านเศรษฐกิจสังคม ดังนี้

1.1 ประชากรเป้าหมาย (Population Target) คือ ประชากร (ครัวเรือน) ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบจากการดำเนินโครงการ จำแนกเป็น

1) **ครัวเรือนในพื้นที่รับผลกระทบ** หมายถึง เกษตรกรผู้ได้รับน้ำชลประทานจากโครงการ แต่ต้องเสียพื้นที่ในการก่อสร้างระบบส่งน้ำของโครงการ (คลองส่งน้ำฝั้งซ้าย และคลองส่งน้ำฝั้งขวา) ในพื้นที่ตำบลทุ่งกวาว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง โดยมีรายละเอียดข้อมูลรายชื่อผู้ได้รับผลกระทบทั้งหมดจากสำนักงานก่อสร้างที่ 2 กองพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง จังหวัดลำปาง มีจำนวนทั้งสิ้น 344 ราย

2) **กลุ่มผู้ได้รับประโยชน์** เป็นครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ชลประทานของโครงการ (พื้นที่รับประโยชน์ฝั้งซ้ายและฝั้งขวาลำน้ำแม่เงิน และพื้นที่รับประโยชน์ท้ายน้ำ) จำนวน 3,844 ราย

1.2 ตัวอย่างและการกำหนดขนาดตัวอย่าง

จากรายงานแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขและติดตามผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIMP) โครงการอ่างเก็บน้ำแม่เงินอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดลำปาง (ธันวาคม 2560) ได้กำหนดให้ทำการสำรวจผลกระทบต่าง ๆ โดยใช้แบบสอบถามครัวเรือนในพื้นที่ชลประทานโครงการอ่างเก็บน้ำแม่เงินอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 400 ตัวอย่างทั้งในระยะก่อสร้างและระยะดำเนินการ ซึ่งจะรวมทั้งครัวเรือนผู้ได้รับผลกระทบและครัวเรือนผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการ ดังนั้นจำนวนตัวอย่างที่เก็บสำรวจในปี พ.ศ. 2565 ทั้งหมดเท่ากับ 400 ตัวอย่าง ดังนี้

1) กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ

(1) การกำหนดขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม (Sample Size) คำนวณโดยใช้สูตร Taro Yamane (1973:725, Yamane, Taro. Statistics: An Introductory Analysis. 3rd Cd. Tokyo. Harper International Edition, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 0.1 ดังสมการ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

= ขนาดของประชากร เท่ากับ 344 คน

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ (0.1)

คำนวณได้ $n = 77$ คน เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นจึงเพิ่มจำนวนแบบสอบถามเป็น 80 คน

(2) การสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) ในพื้นที่ก่อสร้างคลองส่งน้ำฝั้งซ้ายและคลองส่งน้ำฝั้งขวา ให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่จนได้ตัวอย่างครบจำนวน 80 ตัวอย่าง

2) กลุ่มผู้ได้รับประโยชน์

(1) การกำหนดขนาดตัวอย่างจากรายงานแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขและติดตามผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIMP) ได้กำหนดตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 400 ตัวอย่าง ทำการสำรวจกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจำนวน 80 ตัวอย่าง ฉะนั้นจึงทำการสำรวจข้อมูลด้านเศรษฐกิจสังคมในพื้นที่รับประโยชน์จำนวน 320 ตัวอย่าง

(2) การกระจายตัวอย่างแบบสอบถาม ในแต่ละพื้นที่แบบถ่วงน้ำหนักตามพื้นที่การใช้น้ำจากคลองส่งน้ำฝั้งซ้าย คลองส่งน้ำฝั้งขวา และพื้นที่รับประโยชน์ด้านท้ายน้ำ โดยคำนึงถึงการกระจายตัวอย่างให้มากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 5.21-1

ตารางที่ 5.21-1 การกระจายจำนวนตัวอย่างกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์ในพื้นที่โครงการ

พื้นที่รับประโยชน์	จำนวน
1.พื้นที่รับประโยชน์ฝั่งซ้ายและฝั่งขวาลำน้ำแม่เงิ่ง	122
1.1 คลองส่งน้ำฝั่งซ้าย	
1) หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งแท่น ต.ทุ่งกว๋าว อ.เมืองปาน	19
2) หมู่ที่ 11 บ้านป่าเวียง ต.ทุ่งกว๋าว อ.เมืองปาน	31
1.2 คลองส่งน้ำฝั่งขวา	
1) หมู่ที่ 6 บ้านทุ่งปง ต.ทุ่งกว๋าว อ.เมืองปาน	16
2) หมู่ที่ 7 บ้านปลายนา ต.ทุ่งกว๋าว อ.เมืองปาน	23
3) หมู่ที่ 9 บ้านปลายนาเฮี้ย ต.ทุ่งกว๋าว อ.เมืองปาน	33
2. พื้นที่รับประโยชน์ท้ายน้ำ	198
2.1 ฝ่ายสบึง :	
1) หมู่ที่ 4 บ้านจ้ง ต.ทุ่งกว๋าว อ.เมืองปาน	29
2) หมู่ที่ 5 บ้านทุ่งกว๋าว ต.ทุ่งกว๋าว อ.เมืองปาน	17
3) หมู่ที่ 8 บ้านทุ่งจี้ ต.ทุ่งกว๋าว อ.เมืองปาน	20
2.2 ฝ่ายห้วยเป้ง : หมู่ที่ 1 บ้านสบค่อม ต.บ้านคำ อ.เมืองลำปาง	22
2.3 ฝ่ายทุ่งฝาง :	
1) หมู่ที่ 5 บ้านห้วยเป้ง ต.บ้านคำ อ.เมืองลำปาง	20
2) หมู่ที่ 6 บ้านทุ่งฝาง ต.บ้านคำ อ.เมืองลำปาง	10
3) หมู่ที่ 8 บ้านใหม่ทุ่งเจริญ ต.บ้านคำ อ.เมืองลำปาง	6
2.4 ฝ่ายบ้านกล้วย :	
1) หมู่ที่ 4 บ้านห้วยลึก ต.บ้านเอื้อม อ.เมืองลำปาง	10
2) หมู่ที่ 10 บ้านทุ่งปงเรียน ต.บ้านเอื้อม อ.เมืองลำปาง	23
2.5 ฝ่ายทุ่งปงเรียน :	
1) หมู่ที่ 2 บ้านสบเพือง ต.บ้านเอื้อม อ.เมืองลำปาง	11
2) หมู่ที่ 3 บ้านสัก ต.บ้านเอื้อม อ.เมืองลำปาง	7
3) หมู่ที่ 8 บ้านช่อง ต.บ้านเอื้อม อ.เมืองลำปาง	14
4) หมู่ที่ 9 บ้านผึ่ง ต.บ้านเอื้อม อ.เมืองลำปาง	10
จำนวนทั้งหมด	320

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

(3) การสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเจาะจงผู้ที่เคยทำการสำรวจแบบสอบถาม ให้ครบตามจำนวนทุกพื้นที่
จนได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 320 ตัวอย่าง

1.3 เครื่องมือที่ใช้สำรวจข้อมูลด้านเศรษฐกิจสังคม

เป็นการสำรวจในภาพแบบการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

(1) กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การถือครองที่ดินและการใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2564 รายได้นอกการเกษตร ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ปัญหาอุทกภัย ปัญหาภัยแล้ง

ส่วนที่ 3 การรับรู้/ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการ

(2) กลุ่มผู้ได้รับประโยชน์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสมาชิกในครัวเรือน

ส่วนที่ 2 สิ่งก่อสร้าง อุปกรณ์ เครื่องมือ และทรัพย์สิน

ส่วนที่ 3 ลักษณะการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดิน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ภาวะหนี้สินและการออมของครอบครัว ปัญหาด้านอุทกภัย ปัญหาด้านภัยแล้ง การใช้ประโยชน์จากป่าไม้ การจับสัตว์น้ำ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการ การรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. การสำรวจข้อมูลสภาพเศรษฐกิจสังคม และความคิดเห็นที่มีต่อโครงการ ของครัวเรือนในพื้นที่รับผลกระทบจากการมีโครงการ และครัวเรือนผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการ พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลแบบสอบถาม

2. การประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ พร้อมเขียนบรรยายการประมวลผลในภาพแบบสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อบรรยายลักษณะของกลุ่มข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา โดยนำเสนอในภาพตารางแจกแจง ความถี่ ค่าร้อยละ การวัดค่ากลางของข้อมูล เป็นต้น

3. การจัดทำรายงาน รายงานการติดตามตรวจสอบด้านสภาพเศรษฐกิจสังคมของโครงการอ่างเก็บน้ำแม่เงิ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

ซึ่งในการศึกษาด้านสภาพเศรษฐกิจสังคม โครงการอ่างเก็บน้ำแม่เงิ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ในครั้งนี้ สำนักบริหารโครงการโดยส่วนเศรษฐกิจสังคมและประเมินผลโครงการ ได้ร่วมมือกับบริษัทเอกปภา คอนซัลแตนท์ จำกัด ในการสำรวจข้อมูล และจัดทำรายงานสรุปผลการศึกษาดังกล่าว

● ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2564 - กันยายน 2565

● ผลการดำเนินงาน

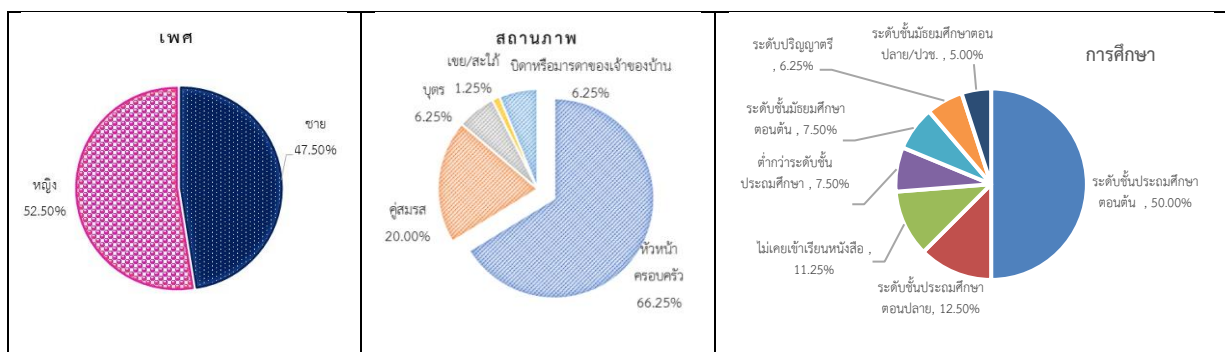
1. การติดตามตรวจสอบด้านสภาพเศรษฐกิจสังคมของผู้ได้รับผลกระทบ

เป็นผลการติดตามตรวจสอบสภาพเศรษฐกิจสังคมและทัศนคติที่มีต่อโครงการของผู้รับผลกระทบจำนวน 80 ตัวอย่าง คลอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง สรุปผลการสำรวจดังนี้

1.1 ฐานข้อมูลด้านสังคม

1.1.1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างผู้ได้รับผลกระทบจำนวน 80 คน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 และเพศชาย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 มีอายุเฉลี่ย 62 ปี มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัว จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 66.25 รองลงมาเป็นคู่สมรส จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 20 เป็นบุตร จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 เป็นบิดาหรือมารดาของเจ้าของบ้านจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 และเป็นเชย/สะใภ้ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.25 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาเป็นระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ไม่เคยเข้าเรียนหนังสือ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25 ต่ำกว่าระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ระดับปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5 แสดงดังภาพที่ 5.21-1

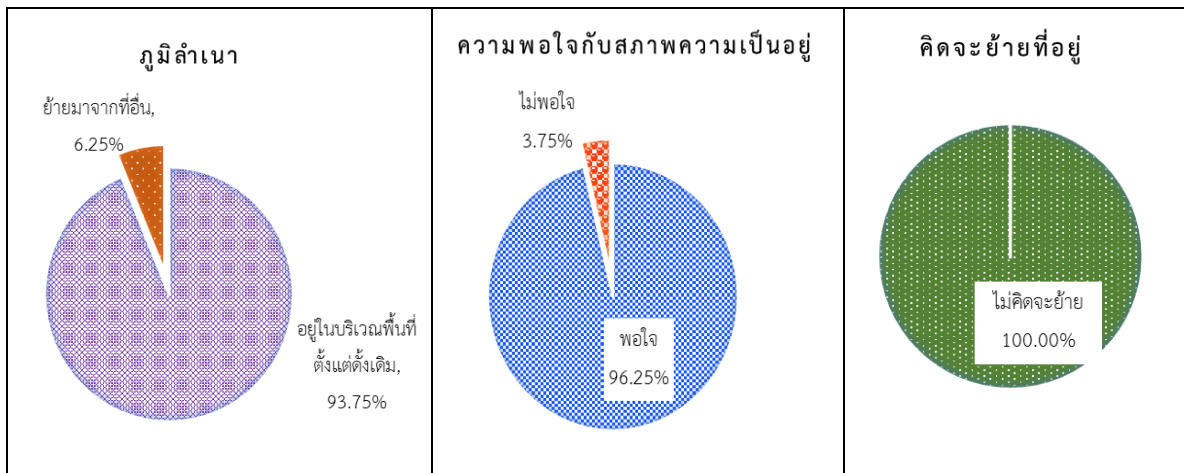

ภาพที่ 5.21-1 เพศ สถานภาพ และระดับการศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

สำหรับภูมิสำเนาของกลุ่มตัวอย่างผู้ได้รับผลกระทบ ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณพื้นที่ตั้งแต่ดั้งเดิม จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 และที่เหลืย้ายมาจากที่อื่น จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 โดยได้ย้ายมาอยู่ในพื้นที่นานเฉลี่ย 17 ปี ทั้งหมดย้ายมาจากตำบลอื่นในอำเภอเดียวกัน เนื่องจากการแต่งงาน

เมื่อสอบถามความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน พบว่า ผู้ได้รับผลกระทบส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 96.25 มีเพียง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.75 ที่ไม่พอใจกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากมีรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย และทั้งหมดไม่คิดจะย้ายไปอยู่ที่อื่น แสดงดังภาพที่ 5.21-2

ภาพที่ 5.21-2 ภูมิสำเนา/ความพึงพอใจต่อสภาพความเป็นอยู่/การย้ายถิ่น ของผู้ให้สัมภาษณ์
ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

1.1.2 ข้อมูลของครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริงทั้งสิ้น 265 คน หรือคิดเป็นจำนวนสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 3.31 คนต่อครัวเรือน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 52.08 และเพศหญิง จำนวน 127 คนคิดเป็นร้อยละ 47.92

เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยแรงงาน อายุ 15 - 60 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 53.21 รองลงมาเป็นผู้สูงวัย อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 37.73 และเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.06 โดยมีอัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงอายุเป็นค่าสัดส่วนของผู้สูงวัยอายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป เทียบกับประชากรในวัยทำงาน เท่ากับ ผู้สูงอายุ 71 คน ต่อวัยแรงงาน 100 คน สะท้อนถึงการขาดแคลนวัยแรงงานในอนาคต หากโครงการแล้วเสร็จจะช่วยให้มีน้ำการเกษตรเพิ่มขึ้น อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กลุ่มวัยแรงงานกลับบ้านเกิดเพื่อทำการเกษตรมากขึ้น

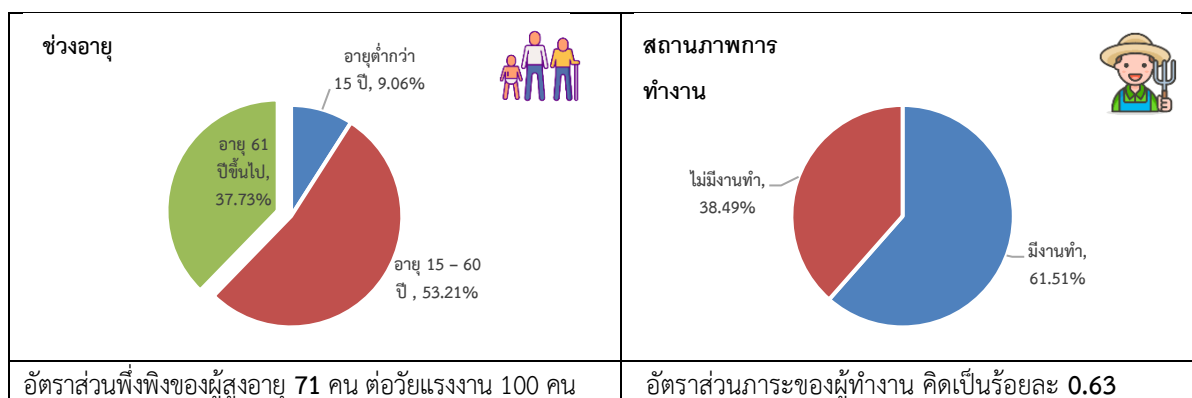
เมื่อจำแนกตามสถานภาพการมีงานทำ จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 61.51 และอยู่ในสถานภาพการไม่มีงานทำ จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 38.49 โดยมีอัตราส่วนภาระของผู้มีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 0.63 นั่นคือผู้มีรายได้ 1 คน รับภาระเลี้ยงดูเด็ก คนชรา ผู้พิการ และผู้ที่ไม่ได้ทำงาน ประมาณ 0.63 คน แสดงดังตารางที่ 5.21-2 และภาพที่ 5.21-3

ตารางที่ 5.21-2 ขนาดของครัวเรือน เพศ อายุ และสถานภาพการทำงานของสมาชิกในครัวเรือนในพื้นที่
รับผลกระทบ (รวมหัวหน้าครัวเรือน)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนตัวอย่าง (ครัวเรือน)	80	
จำนวนสมาชิกทั้งหมด (คน)	265	
ขนาดเฉลี่ยของครัวเรือน (คนต่อครัวเรือน)	3.31	
1. เพศ		
- ชาย	138	52.08
- หญิง	127	47.92
2. ช่วงอายุ (ปี)		
- อายุต่ำกว่า 15 ปี	24	9.06
- อายุ 15 – 60 ปี	141	53.21
- อายุ 61 ปีขึ้นไป	100	37.73
3. อัตราส่วนพึ่งพิงของผู้สูงอายุต่อวัยแรงงาน	71 ต่อวัยแรงงาน 100 คน	
4. สถานภาพการทำงาน		
- มีงานทำ	163	61.51
- ไม่มีงานทำ	102	38.49
5. อัตราส่วนภาระของผู้ทำงาน	0.63	

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

ภาพที่ 5.21-3 ข้อมูลครัวเรือนของสมาชิกในครัวเรือนในพื้นที่รับผลกระทบ (รวมหัวหน้าครัวเรือน)

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

1.1.3 สภาพสังคมของครัวเรือน

1) ปัญหาทางสังคม/คุณภาพชีวิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) จากการสอบถามครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่ได้รับผลกระทบพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาค่าครองชีพสูง จำนวน 59 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 73.75 รองลงมามีปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย จำนวน 47 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 58.75 ปัญหาหนี้สิน จำนวน 18 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 22.50 ขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ในฤดูแล้ง จำนวน 10 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ปัญหา น้ำดื่ม น้ำใช้คุณภาพไม่ดี จำนวน 6 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.50 การคมนาคมไม่สะดวก ฯลฯ และไม่มีสถานเอนกมัย จำนวน 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.25 เท่ากัน ส่วนครัวเรือนที่ตอบว่าไม่มีปัญหาใด ๆ จำนวน 9 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.25

2) ระบบสาธารณูปโภค จากการสอบถามถึงด้านสาธารณูปโภคภายในชุมชน ครัวเรือนส่วนใหญ่ในพื้นที่รับผลกระทบระบุว่า สาธารณูปโภคพื้นฐานโดยภาพรวมมีความเพียงพอและอยู่ในสภาพดี แสดงดังภาพที่ 5.21-4

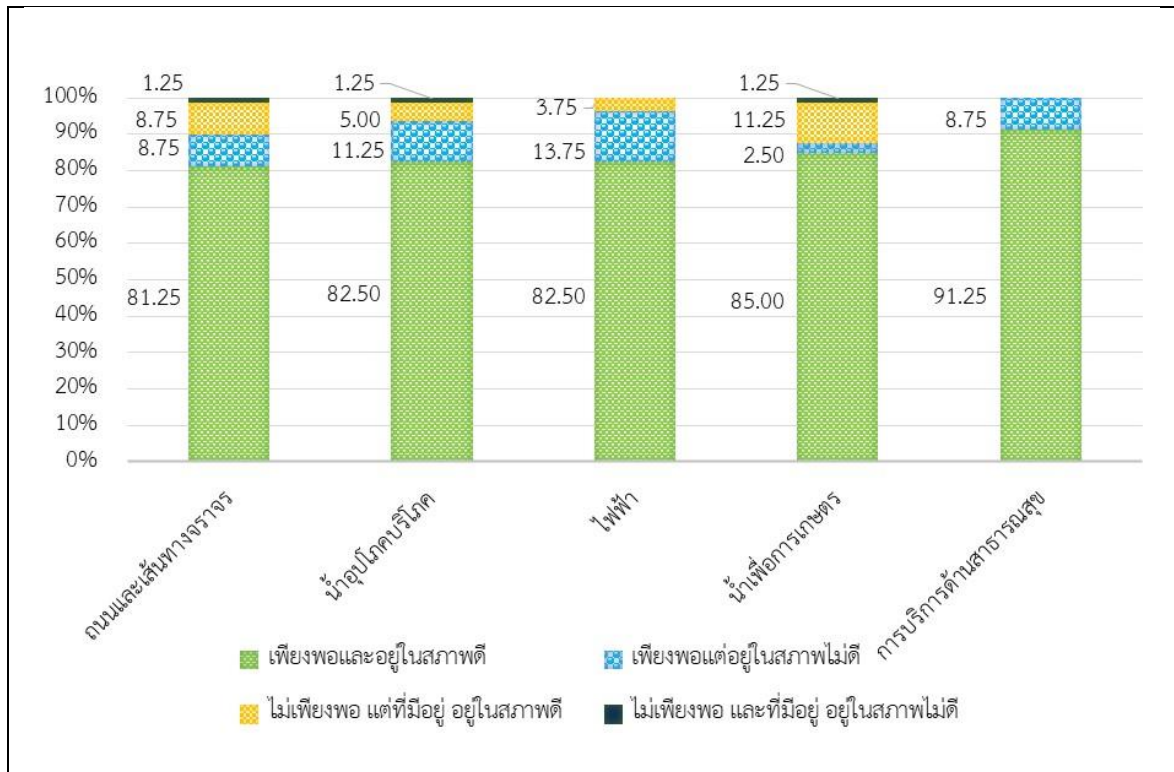
2.1) ถนนและเส้นทางจราจรในชุมชน ส่วนใหญ่มีเพียงพอและอยู่ในสภาพดี จำนวน 65 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมามีเพียงพอแต่อยู่ในสภาพไม่ดี จำนวน 7 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.75 ไม่เพียงพอแต่ที่มีอยู่ อยู่ในสภาพดี จำนวน 7 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.75 และไม่มีเพียงพอและที่มีอยู่ อยู่ในสภาพไม่ดี จำนวน 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.25

2.2) น้ำอุปโภคบริโภค ส่วนใหญ่มีเพียงพอและอยู่ในสภาพดี จำนวน 66 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 82.50 รองลงมามีเพียงพอแต่อยู่ในสภาพไม่ดี จำนวน 9 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.25 ไม่เพียงพอแต่ที่มีอยู่ อยู่ในสภาพดี จำนวน 4 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 5 และไม่มีเพียงพอและที่มีอยู่ อยู่ในสภาพไม่ดี จำนวน 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.25

2.3) ไฟฟ้า ส่วนใหญ่มีเพียงพอและอยู่ในสภาพดี จำนวน 66 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 82.50 รองลงมามีเพียงพอแต่อยู่ในสภาพไม่ดี จำนวน 11 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.75 และไม่มีเพียงพอแต่ที่มีอยู่ อยู่ในสภาพดี จำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.75

2.4) น้ำเพื่อการเกษตร ส่วนใหญ่เพียงพอและอยู่ในสภาพดี จำนวน 68 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 85 รองลงมาไม่เพียงพอแต่ที่มีอยู่ อยู่ในสภาพดี จำนวน 9 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.25 เพียงพอแต่อยู่ในสภาพไม่ดี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 และไม่เพียงพอและที่มีอยู่ อยู่ในสภาพไม่ดี จำนวน 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.25

2.5) การบริการด้านสาธารณสุข พบว่าส่วนใหญ่ตอบว่ามีเพียงพอและอยู่ในสภาพดี จำนวน 73 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 91.25 และเพียงพอแต่อยู่ในสภาพไม่ดี จำนวน 7 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.75

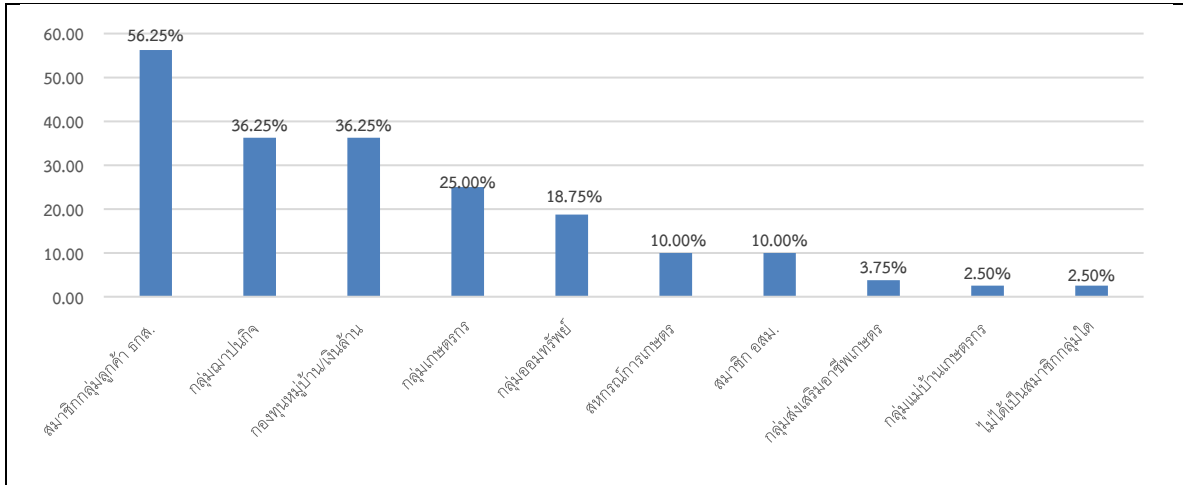

ภาพที่ 5.21-4 ระบบสาธารณูปโภคในชุมชน

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

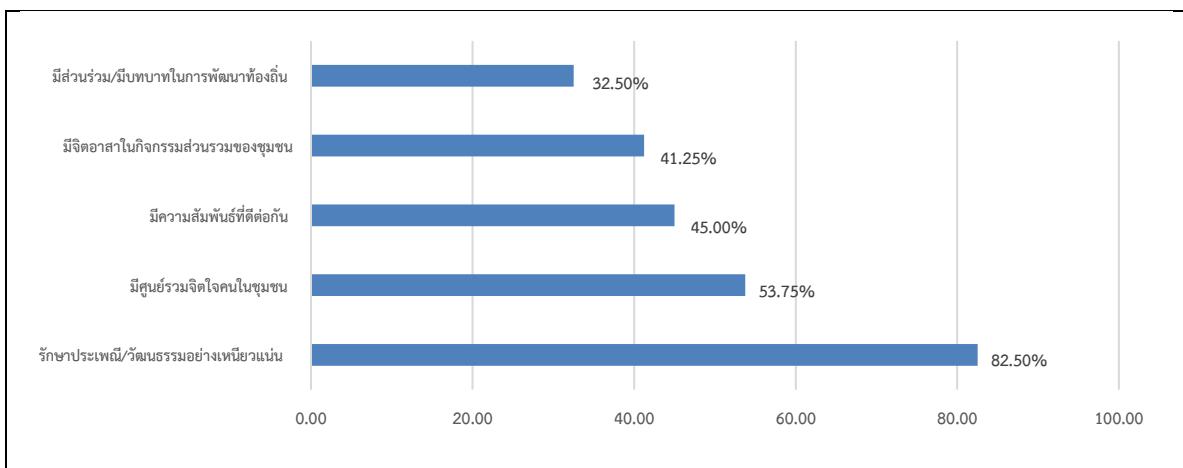
3) การได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จำนวน 64 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 80 โดยสมาชิกในครั้วเรือนที่ได้รับเฉลี่ย 2 คนต่อครั้วเรือน

4) การเป็นสมาชิกสถาบันต่าง ๆ ของหัวหน้าครั้วเรือนและสมาชิกในครั้วเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ครั้วเรือนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. จำนวน 45 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมา คือ กลุ่มฌาปนกิจ กองทุนหมู่บ้าน/เงินล้าน (กลุ่มผู้สูงอายุ) จำนวน 29 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.25 กลุ่มเกษตรกร จำนวน 20 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 25 กลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 15 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 18.75 สหกรณ์การเกษตร จำนวน 8 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 10 สมาชิก อสม. จำนวน 8 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 10 กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตร จำนวน 3 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.75 และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 2 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ทั้งนี้บางส่วนไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใด ๆ ทั้งสิ้น จำนวน 2 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.50 แสดงดังภาพที่ 5.21-5

ภาพที่ 5.21-5 การเป็นสมาชิกสถาบันต่าง ๆ ของหัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกในครัวเรือน
ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

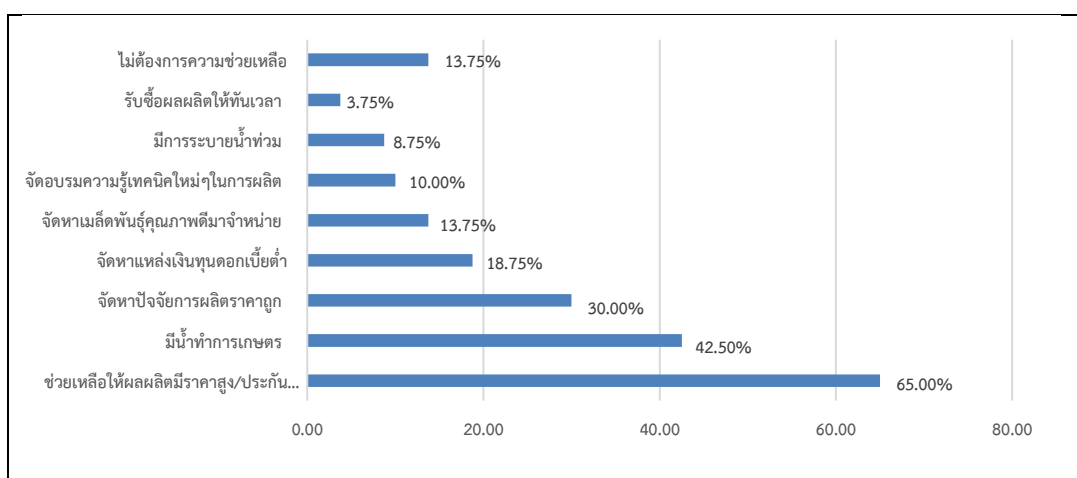
5) ลักษณะวัฒนธรรมในหมู่บ้าน ส่วนใหญ่รักษาประเพณี/วัฒนธรรมอย่างเหนียวแน่น จำนวน 66 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 82.50 รองลงมามีศูนย์รวมจิตใจคนในชุมชน เช่น พระ ผู้นำ โบราณสถาน จำนวน 43 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.75 มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จำนวน 36 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 45 มีจิตอาสาในกิจกรรมส่วนรวมของชุมชน จำนวน 33 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 41.25 และมีส่วนร่วม/ มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 26 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 32.50 แสดงดังภาพที่ 5.21-6

ภาพที่ 5.21-6 ลักษณะวัฒนธรรมในหมู่บ้าน
ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

6) ความต้องการให้มีการช่วยเหลือเกี่ยวกับการเกษตร ส่วนใหญ่ต้องการให้ช่วยเหลือด้านให้ผลผลิตมีราคาสูง/ประกันราคา จำนวน 52 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 65 รองลงมาคือ มีน้ำทำการเกษตร จำนวน 34 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 42.50 จัดหาปัจจัยการผลิตราคาถูก จำนวน 24 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 30 จัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ จำนวน 15 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 18.75 จัดหาเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีมาจำหน่าย จำนวน 11 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.75 จัดอบรมความรู้เทคนิคใหม่ๆในการผลิต จำนวน 8 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10 มีการระบายน้ำท่วม จำนวน 7 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.75 และรับซื้อผลผลิตให้ทันเวลา จำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.75 และไม่ต้องการความช่วยเหลือ จำนวน 11 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.75 แสดงดังภาพที่ 5.21-7

ภาพที่ 5.21-7 ความต้องการให้มีการช่วยเหลือเกี่ยวกับการเกษตร

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

1.1.4 สภาพปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งและทรัพยากรธรรมชาติ

1) ปัญหาน้ำท่วม

จากการสอบถามถึงเรื่องปัญหาน้ำท่วมในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560 – 2564) มีครัวเรือนที่เคยประสบปัญหา น้ำท่วม จำนวน 18 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 22.50

ในกรณีที่ประสบปัญหาน้ำท่วม ส่วนใหญ่เกิดปัญหาน้ำท่วมบางปี จำนวน 16 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 88.89 ที่เหลือท่วมเป็นประจำทุกปี จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.11 โดยปีล่าสุดที่เกิดน้ำท่วม คือ พ.ศ. 2564 เกิดปีละ 2 ครั้ง โดยมีจำนวนวันที่ประสบปัญหาน้ำท่วมเฉลี่ย 4 วันต่อครั้ง สาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้เกิดน้ำท่วมคือน้ำป่า จำนวน 7 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.89 รองลงมาคือน้ำล้นจากลำน้ำ จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 27.78 น้ำฝน จำนวน 4 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และน้ำระบายออกไม่ทัน จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.11

สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากน้ำท่วมครั้งล่าสุดที่ผ่านมา (ไม่เกิน 5 ปี) คร่าวเรือนที่ได้รับความเสียหาย และไม่ได้ได้รับความเสียหาย จำนวน 9 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 50 เท่ากัน โดยความเสียหายที่เกิดขึ้นจากน้ำท่วมมีมูลค่าเฉลี่ย 436 บาทต่อครัวเรือนทั้งหมด แบ่งเป็น ผลผลิตทางการเกษตรได้รับความเสียหายบางส่วน จำนวน 9 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ย 385 บาทต่อครัวเรือน ที่เหลืยานพาหนะได้รับความเสียหาย และที่อยู่อาศัยได้รับความเสียหาย จำนวน 1 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.11 เท่ากัน มีมูลค่าความเสียหาย เท่ากับ 13บาท และ 38 บาทต่อครัวเรือน

2) ปัญหาภัยแล้ง

จากการสอบถามครัวเรือนในพื้นที่รับผลกระทบพบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่เคยประสบปัญหาภัยแล้งในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2560 – 2564) จำนวน 58 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 72.50 ที่เหลือเคยประสบปัญหาภัยแล้ง จำนวน 22 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 27.50

ในกรณีครัวเรือนที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ส่วนใหญ่เกิดปัญหาภัยแล้งเป็นบางปี จำนวน 12 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 54.55 ที่เหลือประสบปัญหาภัยแล้งทุกปี จำนวน 10 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 45.45 โดยปีล่าสุดที่เกิดภัยแล้ง คือ พ.ศ. 2564 และประสบปัญหาภัยแล้งเฉลี่ยจำนวน 30 วัน

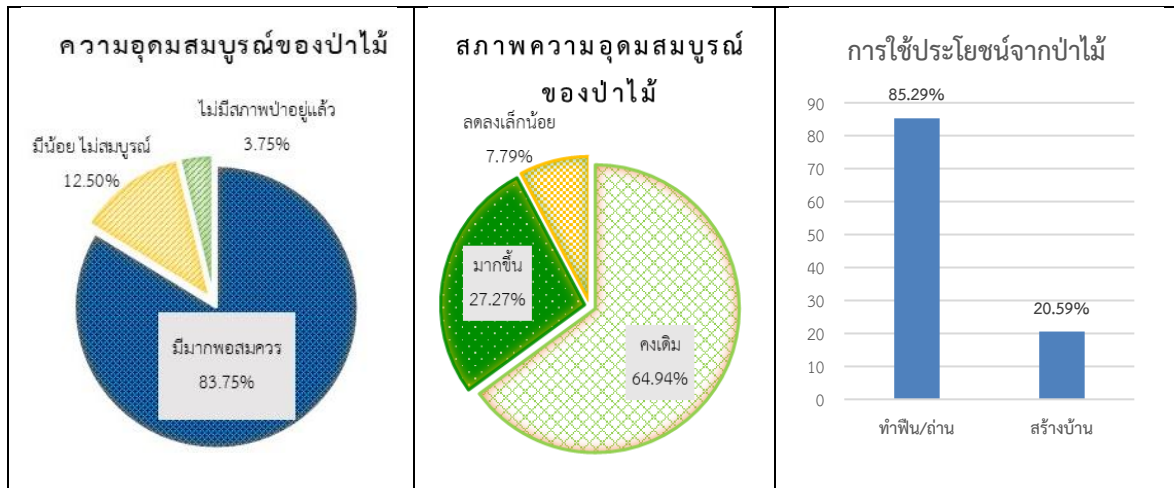
สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยแล้งครั้งล่าสุดที่ผ่านมา (ไม่เกิน 5 ปี) ครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่ได้ได้รับความเสียหาย จำนวน 13 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 59.09 ที่เหลือได้รับความเสียหาย จำนวน 9 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 40.91 โดยความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยแล้งมีมูลค่าเฉลี่ย 1,086 บาทต่อครัวเรือนทั้งหมด แบ่งเป็น โดยได้รับความเสียหายในด้านผลผลิตทางการเกษตรได้รับความเสียหายบางส่วน จำนวน 4 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 44.44 มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ย 475 บาทต่อครัวเรือน รองลงมาความเสียหายต่อไม้ยืนต้น จำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ย 313 บาทต่อครัวเรือน และผลผลิตทางการเกษตรได้รับความเสียหายทั้งหมด จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 22.22 มีมูลค่าเฉลี่ย 298 บาทต่อครัวเรือน มีการแก้ไขปัญหามาตรการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรโดยสูบน้ำโดยตรงจากแม่น้ำแม่เนียงจำนวน 9 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 40.91 และขุดบ่อบาดาลเดิมให้ลึกขึ้น (ความลึกของบ่อบาดาลทรุดลงไป) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ ทั้งนี้มีครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้แก้ไขอะไรทั้งสิ้น จำนวน 12 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 54.55

3) การใช้ประโยชน์จากป่าไม้และทรัพยากร

ความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้บริเวณหมู่บ้านใกล้เคียง ส่วนใหญ่ตอบว่ามีมากพอสมควร จำนวน 67 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 83.75 รองลงมาคือมีน้อยไม่สมบูรณ์ จำนวน 10 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และไม่มีสภาพป่าอยู่แล้ว จำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.75

กรณีที่ตอบว่ายังมีสภาพของป่าไม้นั้น ส่วนใหญ่เห็นว่าคงเดิม จำนวน 50 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 64.94 รองลงมาความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น จำนวน 21 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 27.27 และลดลงเล็กน้อย จำนวน 6 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.79 เนื่องจากประชาชนนำไม้ออกมาใช้ จำนวน 4 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และบางส่วนถูกบุกรุกเพื่อทำนา/ทำไร่ จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 33.33

การใช้ประโยชน์จากป่า มีครัวเรือนที่นำไม้ในบริเวณป่ามาใช้ประโยชน์ จำนวน 34 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 42.50 เช่นนำไม้มาทำฟืน/ถ่าน มีจำนวน 29 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 85.29 และสร้างบ้านจำนวน 7 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.59 แสดงดังภาพที่ 5.21-8

ภาพที่ 5.21-8 การใช้ประโยชน์จากป่าไม้และทรัพยากร

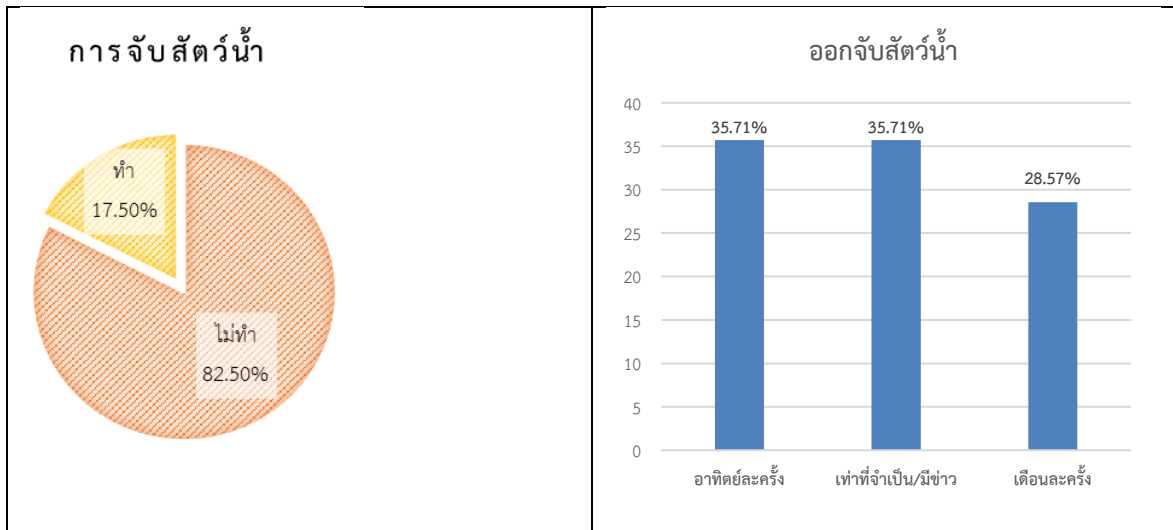
ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

การนำสัตว์ป่าหรือของป่ามาใช้ประโยชน์ พบว่า มีการนำมาใช้ประโยชน์ จำนวน 46 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 57.50 ได้แก่ เก็บเห็ด จำนวน 44 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 95.65 รองลงมาคือ หน่อไม้หรือผักป่า จำนวน 43 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 93.48 สมุนไพร และสัตว์ป่า จำนวน 4 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.70 เท่ากัน

4) การจับสัตว์น้ำหรือการหาสัตว์น้ำที่มีอยู่ตามแหล่งธรรมชาติ

ในรอบปีที่ผ่านมา มีการจับสัตว์น้ำหรือหาสัตว์น้ำตามแหล่งธรรมชาติ จำนวน 14 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.50 โดยจับสัตว์น้ำเพื่อเพื่อบริโภคในครัวเรือน จำนวน 12 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 85.71 และเพื่อบริโภคในครัวเรือนและขาย จำนวน 2 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 14.29 โดยวิธีการที่ใช้ในการหาหรือจับสัตว์น้ำ ได้แก่ ทอดแห ลงตาข่าย ยกยอ ตกเบ็ด และอื่น ๆ (สะหวิง) ช่วงเวลาที่จับสัตว์น้ำระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงกันยายน โดยส่วนใหญ่จะจับอาทิตย์ละครั้ง และเฉพาะเท่าที่จำเป็น/มีข่าวว่ามีสัตว์น้ำมาก จำนวน 5 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 35.71 เท่ากัน และจับเดือนละครั้ง จำนวน 4 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.57

โดยชนิดสัตว์น้ำที่จับได้มากที่สุดเฉลี่ยต่อครัวเรือน คือ (1) ปลาช่อน จำนวนที่หาได้เฉลี่ย 3 กิโลกรัมต่อครัวเรือนทั้งหมด โดยมีราคาขายกิโลกรัมละ 72 บาท (2) ปลาดุก จำนวนที่หาได้เฉลี่ย 1 กิโลกรัมต่อครัวเรือนทั้งหมด มีราคาขายกิโลกรัมละ 58 บาท และ (3) ปลาตะเพียน จำนวนที่หาได้เฉลี่ย 1 กิโลกรัมต่อครัวเรือนทั้งหมด มีราคาขายกิโลกรัมละ 65 บาท ซึ่งนำมาบริโภคทั้งหมด แสดงดังภาพที่ 5.21-9

ภาพที่ 5.21-9 การจับสัตว์น้ำหรือการหาสัตว์น้ำที่มีอยู่ตามแหล่งน้ำธรรมชาติ

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

1.2 ฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

1) อาชีพ รายได้ หนี้สิน และเงินออมของครัวเรือน

1.1) อาชีพหลักและอาชีพรองของครัวเรือน ส่วนใหญ่อาชีพหลักของครัวเรือนทำการเกษตร จำนวน 58 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 72.50 รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.75 รับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม เลี้ยงสัตว์ พนักงานลูกจ้างบริษัท/ห้างร้าน และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.25 เท่ากัน โดยมีครัวเรือนบางส่วนที่เป็นผู้สูงอายุจำนวน 10 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.50

ส่วนอาชีพรองของครัวเรือนตัวอย่างได้แก่ รับจ้างทั่วไป จำนวน 12 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 15 รองลงมาได้แก่ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 11 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.75 รับจ้างในภาคเกษตร จำนวน 8 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10 ทำการเกษตร จำนวน 6 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.50 เลี้ยงสัตว์ จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 6.25 และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.5 โดยมีครัวเรือนที่ไม่มีอาชีพรอง จำนวน 36 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 45

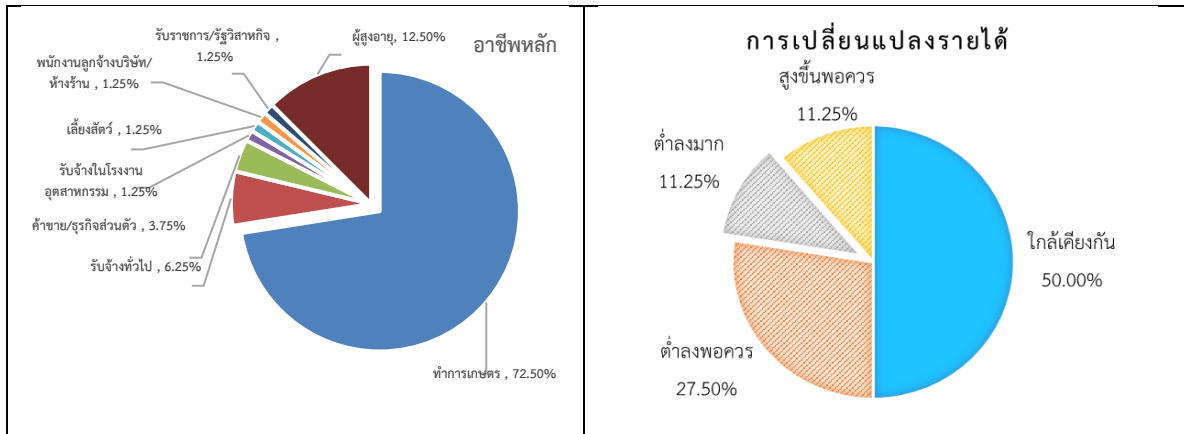
ครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา จำนวน 74 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 92.50 และมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพ จำนวน 6 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ในส่วนที่ตอบว่ามีการเปลี่ยนแปลงอาชีพนั้น เดิมทำการเกษตร เปลี่ยนมาเป็นประกอบอาชีพส่วนตัว ทำเฟอร์นิเจอร์ ฯลฯ ส่วนการสอบถามถึงการเปลี่ยนแปลงอาชีพในอนาคตนั้น ครัวเรือนส่วนใหญ่จำนวน 66 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 82.50 ตอบว่าไม่เปลี่ยนแปลง และจำนวน 14 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ตอบว่าไม่แน่ใจ

1.2) รายได้ของครัวเรือนในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ตอบว่าใกล้เคียงกัน จำนวน 40 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือรายได้ต่ำลงพอควร จำนวน 22 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 27.50 รายได้ต่ำลงมาก จำนวน 9 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.25 และรายได้สูงขึ้นพอควร จำนวน 9 ครัวเรือน

คิดเป็นร้อยละ 11.25 ทั้งนี้ สาเหตุที่ครัวเรือนมีรายได้ต่ำลงเนื่องจากค่าครองชีพสูงขึ้น จำนวน 19 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 61.29 ต้นทุนการผลิตสูงและว่างงาน จำนวน 10 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 32.26 ผลผลิตการเกษตรลดลง จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.13 ขาดเงินทุน จำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.68 และราคาผลผลิตตกต่ำ จำนวน 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.23 แสดงดังภาพที่ 5.21-10

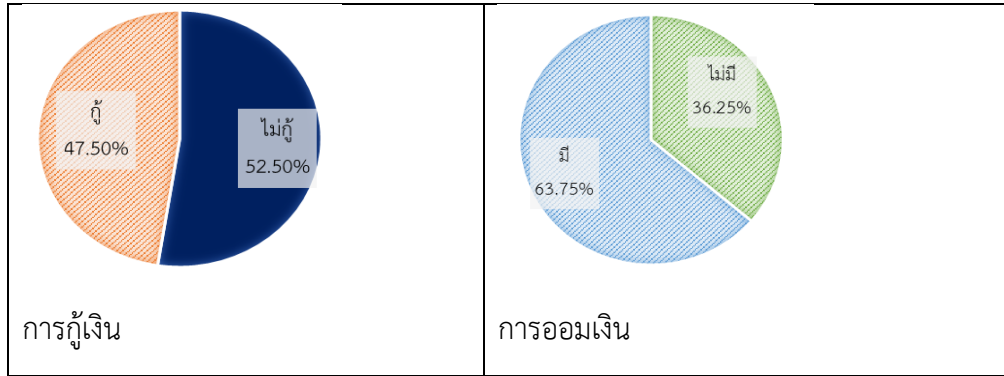
ภาพที่ 5.21-10 อาชีพ และรายได้ ของครัวเรือน

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

1.3) หนี้สินครัวเรือน เมื่อสอบถามถึงภาวะหนี้สินของครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่มีการกู้ยืมเงิน จำนวน 42 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 52.50 และบางส่วนมีการกู้ยืม จำนวน 38 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 47.50 โดยแหล่งเงินกู้ ได้แก่ ธกส. จำนวน 26 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 68.42 กลุ่มเกษตรกร/ กลุ่มแม่บ้าน จำนวน 19 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 50 และกองทุนหมู่บ้าน/ กองทุนอื่น ๆ จำนวน 4 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 10.53 หนี้สินของครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่ได้รับผลกระทบมีมูลค่าเฉลี่ย 226,176 บาทต่อครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งวัตถุประสงค์การกู้ส่วนใหญ่เพื่อซื้อวัสดุการเกษตร จำนวน 11 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.95 รองลงมา คือ วัตถุประสงค์อื่นนอกการเกษตร จำนวน 9 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 23.68 การศึกษาบุตร, ลงทุน, สร้างบ้าน จำนวน 9 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.68 ซื้อเครื่องมือเครื่องจักรการเกษตร จำนวน 7 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 18.42 ซื้อปศุสัตว์ จำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.89 และซื้อที่ดินจำนวน 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.63

1.4) เงินออม การออมทรัพย์ในครัวเรือน พบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีเงินออม จำนวน 51 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 63.75 และไม่มีเงินออม จำนวน 29 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.25 โดยเงินออมจะฝากธนาคาร จำนวน 26 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 50.98 ฝากกองทุนหมู่บ้าน/ออมทรัพย์หมู่บ้าน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 25.49 เก็บไว้เอง จำนวน 10 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.61 และฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.92 (แสดงดังภาพที่ 5.21-11)

ภาพที่ 5.21-11 หนี้สิน และเงินออมของครัวเรือน

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2) การถือครองที่ดินและประสิทธิภาพการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่โครงการ แสดงดังตารางที่ 5.21-3

2.1) ประเภทการถือครองที่ดินในปัจจุบัน มีทั้งที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน โดยมีขนาดการถือครองที่ดินเฉลี่ย 5.12 ไร่ต่อครัวเรือน เป็นที่ดินเองทั้งหมด

2.2) ประเภทของเอกสารสิทธิ์ที่ดิน จากการถือครองที่ดินเฉลี่ยของตนเอง 5.12 ไร่ต่อครัวเรือน จำแนกตามเอกสารสิทธิ์ที่ดิน คือ โฉนด จำนวน 5.01 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 97.81 สปก. 4-01 จำนวน 0.05 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.09 น.ส.3ก. จำนวน 0.03 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.55 และ สทก. (สิทธิ์ทำกิน) จำนวน 0.03 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.55

2.3) การใช้ประโยชน์ที่ดินในครัวเรือน จากการถือครองที่ดินเฉลี่ยทั้งหมด 5.12 ไร่ต่อครัวเรือน จำแนกตามประโยชน์ที่ดินในครัวเรือน แบ่งเป็น (1) ที่อยู่อาศัย จำนวน 0.90 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.58 (2) ที่ทำนา จำนวน 3.63 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 70.90 (3) ที่ไร่ จำนวน 0.45 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.79 (4) ที่ปลูกไม้ยืนต้น จำนวน 0.11 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.15 และ (5) ที่เลี้ยงสัตว์ จำนวน 0.03 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.58

2.4) ประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน จากการถือครองที่ดินเฉลี่ยเพื่อทำการเกษตร 4.20 ไร่ต่อครัวเรือน โดยเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูก 4.17 ไร่ต่อครัวเรือน ในปีที่ผ่านมา มีประสิทธิภาพการใช้ที่ดินตลอดทั้งปี จำนวน 5.71 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 135.95 จำแนกเป็น (1) พื้นที่เพาะปลูกในฤดูฝน จำนวน 4.17 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 99.29 และ (2) พื้นที่เพาะปลูกในฤดูแล้ง จำนวน 1.54 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.66

ตารางที่ 5.21-3 การถือครองที่ดินและประสิทธิภาพการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่โครงการ

รายการ	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	ร้อยละ
จำนวนตัวอย่าง	80	
1. ขนาดและลักษณะการถือครองที่ดิน		
ขนาดการถือครองที่ดินเฉลี่ย (ไร่ต่อครัวเรือน)	5.12	100.00
- ของตนเอง	5.12	100.00
2. การใช้ประโยชน์ที่ดินในครัวเรือน (ไร่ต่อครัวเรือน)		
ขนาดการถือครองที่ดิน (ไร่ต่อครัวเรือน)	5.12	100.00
- ที่อยู่อาศัย	0.90	17.58
- ทุ่งนา	3.63	70.90
- ที่ไร่	0.45	8.79
- ที่ปลูกไม้ผล	0.11	2.15
- ที่เลี้ยงสัตว์	0.03	0.58
3. ประเภทของเอกสารสิทธิ์ที่ดิน		
ขนาดการถือครองที่ดินของตนเองเฉลี่ย (ไร่ต่อครัวเรือน)	5.12	100.00
- โฉนด	5.01	97.81
- สปก. 4-01	0.05	1.09
- น.ส.3ก.	0.03	0.55
- สทก. (สิทธิ์ทำกิน)	0.03	0.55
4. ขนาดการถือครองที่ดิน		
ขนาดการถือครองที่ดิน (ไร่ต่อครัวเรือน)	5.12	100.00
ขนาดการถือครองที่ดินที่ทำการเกษตรเฉลี่ย (ไร่ต่อครัวเรือน)	4.20	82.03
พื้นที่เพาะปลูกพืชทั้งหมด (ไร่ต่อครัวเรือน)	4.17	81.45
5. ประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน ตลอดทั้งปี	5.71	136.90
5.1) ฤดูฝน	4.17	99.29
ข้าวนาปี (ข้าวเหนียวดำ)	3.61	85.95
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	0.45	10.72
ยางพาราพันธุ์เก่า	0.11	2.62
- ฤดูแล้ง	1.54	36.66
ข้าวเหนียวนาดำ	0.46	10.95
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	1.08	25.71

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

3) ลักษณะการเกษตร

การเพาะปลูกในรอบปี 2564/65 ครั้วเรือนผู้รับผลกระทบมีพื้นที่ถือครองเพื่อการเพาะปลูกเฉลี่ย 4.17 ไร่ต่อครั้วเรือน พบว่าในปีที่สำรวจมีประสิทธิภาพการใช้ที่ดินตลอดทั้งปี จำนวน 5.71 ไร่ต่อครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 136.90 ของพื้นที่เพาะปลูก จำแนกเป็น (1) พื้นที่เพาะปลูกในฤดูฝน จำนวน 4.17 ไร่ต่อครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด และ (2) พื้นที่เพาะปลูกในฤดูแล้ง จำนวน 1.55 ไร่ต่อครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.90 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด แสดงดังตารางที่ 5.21-4 โดยมีรายละเอียดในการปลูกพืชดังนี้

ตารางที่ 5.21-3 การปลูกพืชในรอบปีของครั้วเรือน ปีการเพาะปลูก 2564/65

หน่วย : ไร่ต่อครั้วเรือน

รายการ	พื้นที่ปลูกฤดูฝน (ไร่)	พื้นที่ปลูกฤดูแล้ง (ไร่)	รวมพื้นที่ปลูกตลอดปี (ไร่)
จำนวนตัวอย่าง	80		
พื้นที่ปลูกพืชในรอบปีที่สำรวจ			
ข้าวเหนียวนาดำ	3.61	0.46	4.07
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	0.45	1.08	1.53
ยางพาราพันธุ์เก่า	0.11	-	0.11
รวมพื้นที่เพาะปลูก	4.17	1.54	5.71

พืชที่ปลูกในฤดูฝนและฤดูแล้ง ข้าวเป็นพืชหลักที่สำคัญ ที่ปลูกในพื้นที่ของโครงการฯ โดยปลูกข้าวเหนียวทั้งหมด โดยในฤดูฝนมีการปลูกเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ไร่ต่อครั้วเรือน และฤดูแล้งมีการปลูกเฉลี่ยเท่ากับ 0.46 ไร่ต่อครั้วเรือน นอกจากนี้ยังมีการปลูกพืชอื่น ๆ คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และยางพารา มีรายละเอียดดังนี้

3.1) ฤดูฝน โดยปลูกข้าวนาเหนียวนาปีแบบนาดำ การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และการปลูกพืชตลอดปีอย่างยางพารา โดยรายละเอียดการปลูกพืชฤดูฝน แสดงดังตารางที่ 1.2-3 ดังนี้

(1) **ข้าวเหนียวนาดำ** ผลการศึกษา พบว่า ในปีการสำรวจเกษตรกรในเขตโครงการฯ มีการเพาะปลูกข้าวเหนียวนาดำ จำนวน 50 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 62.50 มีพื้นที่เพาะปลูก และพื้นที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ย 3.61 ไร่ต่อครั้วเรือน

ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดเฉลี่ยของการเพาะปลูกมีมูลค่าเท่ากับ 2,081 บาทต่อไร่ (7,512 บาทต่อครั้วเรือน)

ผลผลิต มีผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 638 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 9.36 บาทต่อกิโลกรัม

มูลค่าผลผลิต มูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 5,972 บาทต่อไร่ (21,559 บาทต่อครั้วเรือน) รายได้สุทธิพิจารณาจากมูลค่าผลผลิตที่หักด้วยต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด 2,081 บาทต่อไร่ (7,512 บาทต่อครั้วเรือน) ดังนั้น รายได้สุทธิเงินสด เท่ากับ 3,891 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้สุทธิ 14,047 บาทต่อครั้วเรือน

(2) **ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** ผลการศึกษา พบว่าในปีการสำรวจเกษตรกรในเขตโครงการฯ มีการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 16 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20 มีพื้นที่เพาะปลูก และพื้นที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ย 0.45 ไร่ต่อครัวเรือน

ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดเฉลี่ยของการเพาะปลูกมีมูลค่าเท่ากับ 3,221 บาทต่อไร่ (1,449 บาทต่อครัวเรือน)

ผลผลิต มีผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 986 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 9.50 บาทต่อกิโลกรัม

มูลค่าผลผลิต มูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 9,367 บาทต่อไร่ (4,215 บาทต่อครัวเรือน) รายได้สุทธิ พิจารณาจากมูลค่าผลผลิตที่หักด้วยต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด 3,221 บาทต่อไร่ (1,449 บาทต่อครัวเรือน) ดังนั้น รายได้สุทธิเงินสด เท่ากับ 6,146 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้สุทธิ 2,766 บาทต่อครัวเรือน

(3) **ยางพาราพันธุ์เก่า** ผลการศึกษา พบว่า ในปีการสำรวจเกษตรกรในเขตโครงการฯ มีการเพาะปลูกยางพาราพันธุ์เก่า 4 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 5 พื้นที่เพาะปลูกและพื้นที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ย 0.11 ไร่ต่อครัวเรือน

ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดเฉลี่ยของการเพาะปลูกมีมูลค่าเท่ากับ 5,889 บาทต่อไร่ (648 บาทต่อครัวเรือน)

ผลผลิต มีผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 333 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 34 บาทต่อกิโลกรัม

มูลค่าผลผลิต มูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 11,322 บาทต่อไร่ (1,245 บาทต่อครัวเรือน) รายได้สุทธิ พิจารณาจากมูลค่าผลผลิตที่หักด้วยต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด 5,889 บาทต่อไร่ (648 บาทต่อครัวเรือน) ดังนั้น รายได้สุทธิเงินสด เท่ากับ 5,433 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้สุทธิ 597 บาทต่อครัวเรือน

ตารางที่ 5.21-5 ข้อมูลการปลูกพืชในรอบปีของครัวเรือน ปีการเพาะปลูก 2564/65 ช่วงฤดูฝน

รายการ	ข้าวเหนียว นาดำ	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	ยางพารา พันธุ์เก่า
ครัวเรือนที่ปลูก (ราย)	50	16	4
พื้นที่ปลูก (ทั้งหมด) (ไร่)	288.90	36.00	9.00
พื้นที่เพาะปลูก (เฉลี่ยไร่ต่อครัวเรือนทั้งหมด)	3.61	0.45	0.11
พื้นที่เก็บเกี่ยวทั้งหมด (ไร่)	288.90	36.00	9.00
พื้นที่เก็บเกี่ยว (เฉลี่ยไร่ต่อครัวเรือนทั้งหมด)	3.61	0.45	0.11
ผลผลิตทั้งหมด (กก.)	184,333	35,500	3,000
ผลผลิตเฉลี่ย (ต่อพื้นที่เพาะปลูก) (กก./ไร่)	638	986	333
ราคาผลผลิต (บาท/กก.)	9.36	9.50	34.00
มูลค่าผลผลิต (บาท/ไร่)	5,972	9,367	11,322
มูลค่าผลผลิต (บาท/ครัวเรือน)	21,559	4,215	1,245
ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)			
ค่าพันธุ์พืช	106	306	4,500
ค่าปุ๋ยเคมี	698	778	1,111
ค่าปุ๋ยคอก	30	125	0
ค่าฮอร์โมน	48	417	0
ค่าสารเคมี	36	878	0
ค่าเครื่องจักร	727	161	0
ค่าน้ำมัน	139	0	56
ค่าแรงงาน	231	556	0
ค่าอื่น ๆ	66	0	222
รวม ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	2,081	3,221	5,889
รวม ต้นทุนการผลิต (บาท/ครัวเรือน)	7,512	1,449	648
รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)	3,891	6,146	5,433
รายได้สุทธิ (บาท/ครัวเรือน)	14,047	2,766	597

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

3.2) ฤดูแล้ง โดยปลูกข้าวเหนียวนาปรัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยรายละเอียดการปลูกพืช ฤดูแล้ง แสดงดังตารางที่ 5.21-6 ดังนี้

(1) ข้าวเหนียวนาดำ ผลการศึกษา พบว่า ในปีการสำรวจเกษตรกรในเขตโครงการฯ การเพาะปลูกข้าวเหนียวนาดำ 21 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 26.25 มีพื้นที่เพาะปลูกและพื้นที่เก็บเกี่ยว เฉลี่ย 0.46 ไร่ต่อครัวเรือน

ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดเฉลี่ยของการเพาะปลูกมีมูลค่าเท่ากับ 367 บาทต่อไร่ (169 บาทต่อครัวเรือน)

ผลผลิต มีผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 682 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 7.00 บาทต่อกิโลกรัม

มูลค่าผลผลิต มูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 4,774 บาทต่อไร่ (2,196 บาทต่อครัวเรือน) รายได้สุทธิ พิจารณาจากมูลค่าผลผลิตที่หักด้วยต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด 367 บาทต่อไร่ (169 บาทต่อครัวเรือน) ดังนั้น รายได้สุทธิเงินสด เท่ากับ 4,407 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้สุทธิ 2,027 บาทต่อครัวเรือน

(2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (แบบขายเมล็ดพันธุ์) ผลการศึกษา พบว่า ในปีการสำรวจเกษตรกรในเขตโครงการฯ มีการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 46 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 57.50 มีพื้นที่เพาะปลูก และพื้นที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ย 1.08 ไร่ต่อครัวเรือน

ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดเฉลี่ยของการเพาะปลูกมีมูลค่าเท่ากับ 3,996 บาทต่อไร่ (4,316 บาทต่อครัวเรือน)

ผลผลิต มีผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 1,071 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 15.00 บาทต่อกิโลกรัม

มูลค่าผลผลิต มูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 16,065 บาทต่อไร่ (17,350 บาทต่อครัวเรือน) รายได้สุทธิ พิจารณาจากมูลค่าผลผลิตที่หักด้วยต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด 3,996 บาทต่อไร่ (4,316 บาทต่อครัวเรือน) ดังนั้นรายได้สุทธิเงินสด เท่ากับ 12,069 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้สุทธิ 13,034 บาทต่อครัวเรือน

ตารางที่ 5.21-6 ข้อมูลการปลูกพืชในรอบปีของครัวเรือน ปีการเพาะปลูก 2564/65 ช่วงฤดูแล้ง

รายการ	ข้าวเหนียว นาดำ	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แบบเมล็ดพันธุ์
ครัวเรือนที่ปลูก (ราย)	21	46
พื้นที่ปลูก (ทั้งหมด) (ไร่)	36.96	86.21
พื้นที่เพาะปลูก (เฉลี่ย ไร่ต่อครัวเรือนทั้งหมด)	0.46	1.08
พื้นที่เก็บเกี่ยวทั้งหมด (ไร่)	36.96	86.21
พื้นที่เก็บเกี่ยว (เฉลี่ย ไร่ต่อครัวเรือนทั้งหมด)	0.46	1.08
ผลผลิตทั้งหมด (กก.)	25,200	92,300
ผลผลิตเฉลี่ย (ต่อพื้นที่เพาะปลูก) (กก./ไร่)	682	1,071
ราคาผลผลิต (บาท/กก.)	7.00	15.00
มูลค่าผลผลิต (บาท/ไร่)	4,774	16,065
มูลค่าผลผลิต (บาท/ครัวเรือน)	2,196	17,350
ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)		
ค่าพันธุ์พืช	32	164
ค่าปุ๋ยเคมี	38	1345
ค่าปุ๋ยคอก	0	115
ค่าฮอร์โมน	0	356
ค่าสารเคมี	0	512
ค่าเครื่องจักร	216	611
ค่าน้ำมัน	0	256
ค่าแรงงาน	54	550
ค่าอื่น ๆ	27	87
รวม ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	367	3,996
รวม ต้นทุนการผลิต (บาท/ครัวเรือน)	169	4,316
รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)	4,407	12,069
รายได้สุทธิ (บาท/ครัวเรือน)	2,027	13,034

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

4) การปลูกสัตว์ จากการสำรวจการปศุสัตว์ สัตว์เลี้ยง และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ของครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่โครงการฯ พบว่า มีการเลี้ยงโคและหมูในครัวเรือน มีรายละเอียดดังนี้

(1) โค ปัจจุบันมี มีมูลค่าเฉลี่ย 3,938 บาท ต่อครัวเรือน ซึ่งพบว่า มีการนำไปขายในช่วงระหว่างปี คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 3,938 บาทต่อครัวเรือน และมีต้นทุนในการเลี้ยงเฉลี่ยที่ 1,978 บาทต่อครัวเรือน ดังนั้นมีรายได้สุทธิจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ 1,960 บาทต่อครัวเรือน

(2) หมู ปัจจุบันมีมูลค่าเฉลี่ย 17,938 บาท ต่อครัวเรือนพบว่ามีการนำไปขายในช่วงระหว่างปี คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 8,750 บาทต่อครัวเรือน และมีต้นทุนในการเลี้ยงเฉลี่ยที่ 225 บาทต่อครัวเรือน ดังนั้นมีรายได้สุทธิจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ 8,525 บาทต่อครัวเรือน

5) รายได้ - รายจ่าย ด้านการเกษตร

จากผลการศึกษาพบว่า รายได้ในภาคการเกษตรของครัวเรือนในเขตโครงการฯ ทั้งที่เป็นรายได้จากการเพาะปลูกพืชในฤดูฝนและฤดูแล้ง รายได้จากการเลี้ยงปศุสัตว์ มีมูลค่าเฉลี่ย 59,289 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และรายจ่ายในภาคการเกษตรมีมูลค่าเฉลี่ย 16,349 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เพราะฉะนั้น รายได้สุทธิในภาคการเกษตรของครัวเรือนในเขตโครงการฯ มีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 42,940 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ดังตารางที่ 5.21-7

ตารางที่ 5.21-7 รายได้ภาคการเกษตรในรอบปีเพาะปลูก 2564/65

รายการ	รายได้	รายจ่าย	รายได้สุทธิ
	(บาท/ครัวเรือน)	(บาท/ครัวเรือน)	(บาท/ครัวเรือน)
ด้านการเพาะปลูก			
ฤดูฝน	27,055	9,661	17,394
- ข้าวเหนียวนาดำ	21,559	7,512	14,047
- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	4,215	1,449	2,766
- ยางพาราพันธุ์เก่า	1,245	648	597
ฤดูแล้ง	19,546	4,485	15,061
- ข้าวเหนียวนาดำ	2,196	169	2,027
- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบเมล็ดพันธุ์	17,350	4,316	13,034
รวม	46,601	14,146	32,455
ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์			
- โค	3,938	1,978	1,960
- หมู	8,750	225	8,525
รวม	12,688	2,203	10,485
รวมทั้งหมด	59,289	16,349	42,940

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

6) รายได้-รายจ่ายครัวเรือน

(1) รายได้นอกภาคเกษตร ครัวเรือนตัวอย่างมีรายได้นอกภาคเกษตรที่เป็นเงินสดประจำปี รวมเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 121,578 บาท โดยมีรายได้ส่วนใหญ่ 5 อันดับแรกจากรายได้จากรับจ้างงานเกษตร เท่ากับ 23,938 บาท/ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.69 รองลงมาคือ งานรับจ้างทั่วไป เท่ากับ 21,536 บาท/ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.71 รับราชการ/อบต./กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อสม. เท่ากับ 14,630 บาท/ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.03 ค้าขาย/บริการ เท่ากับ 11,800 บาท/ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.71 และงานก่อสร้าง (แรงงาน,รับเหมา) เท่ากับ 10,865 บาท/ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.94 (ดังตารางที่ 5.21-8)

ตารางที่ 5.21-8 รายได้นอกภาคเกษตรประจำปีของครัวเรือนเกษตร

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

ข้อ	รายได้นอกภาคเกษตร	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง (ครัวเรือน)		80	
1)	รับจ้างงานเกษตร	23,938	19.69
2)	งานรับจ้างทั่วไป	21,536	17.71
3)	งานก่อสร้าง (แรงงาน,รับเหมา)	10,865	8.94
4)	ญาติมิตรส่งเงินมาให้	7,845	6.45
5)	รับราชการ/อบต./กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อสม.	14,630	12.03
6)	ค้าขาย/บริการ	11,800	9.71
7)	รายได้จากบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ	5,205	4.28
8)	ทำงานในบริษัท/โรงงานอุตสาหกรรม	7,375	6.07
9)	ค่าเช่า (ที่ดิน/บ้าน และอื่น ๆ)	1,504	1.24
10)	อื่น ๆ (งานศพ)	1,050	0.86
11)	ได้รับของขวัญ มีโชค (ถูกสลากกินแบ่งรัฐบาล)	689	0.57
12)	ขายผลผลิตในบริเวณบ้าน	6,490	5.34
13)	รายได้จากการประกันราคาพืชผล/เงินชดเชยภัยแล้ง อุทกภัย	580	0.48
14)	เบี้ยผู้สูงอายุ/ผู้พิการ	7,450	6.13
15)	การให้เช่าสัตว์ เครื่องมือ เครื่องจักร	300	0.25
16)	จับสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ	140	0.12
17)	อุตสาหกรรม/หัตถกรรมในครัวเรือน	95	0.08
18)	ดอกเบี้ยยืมให้กู้ยืมเงิน/เงินปันผล/ค่าประกันชีวิต (ครบกำหนดได้คืน)	86	0.07
รวม		121,578	100.00

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

(2) ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน (อุปโภคและบริโภค) จากผลการสำรวจ พบว่า ครัวเรือนเกษตรมีค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดประจำปีรวมเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 122,923 บาท ซึ่งรายจ่ายในครัวเรือนโดยส่วนใหญ่ 5 อันดับแรก เป็นหมวดค่าอาหาร เท่ากับ 32,268 บาท/ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 26.25 รองลงมาคือ หมวดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เท่ากับ 25,552 บาท/ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.79 หมวดการเดินทางและการสื่อสาร เท่ากับ 16,616 บาท/ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.52 ค่าเสี่ยงโชค/ ค่าดอกเบี้ยยืม เท่ากับ 13,770 บาท/ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.20 และหมวดค่าใช้จ่ายในการศึกษา (รวมค่าเรียนพิเศษและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ) เท่ากับ 7,719 บาท/ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 6.28 (ดังตารางที่ 5.21-9)

ตารางที่ 5.21-9 รายจ่ายประจำปีของครัวเรือนเกษตร

		หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี	
ข้อ	ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน (อุปโภคและบริโภค)	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง (ครัวเรือน)		80	
1)	หมวดค่าอาหาร	32,268	26.25
2)	หมวดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	25,552	20.79
3)	หมวดการเดินทางและการสื่อสาร	16,616	13.52
4)	ค่าเสียโชค/ ค่าดอกเบี้ยยจ่าย	13,770	11.2
5)	หมวดค่าใช้จ่ายในการศึกษา (รวมค่าเรียนพิเศษและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ)	7,719	6.28
6)	รายจ่ายส่วนบุคคล	5,834	4.75
7)	หมวดเครื่องดื่ม (เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ เครื่องดื่มชูกำลัง)	4,335	3.53
8)	เบี้ยประกันชีวิต , ค่าสมาชิกกลุ่มฯ,	3,547	2.89
9)	ค่าจัดงานพิธีต่าง ๆ (ในครัวเรือน)ได้แก่ งานแต่งงาน งานบวช งานศพ ฯลฯ	3,119	2.54
10)	หมวดค่าใช้จ่ายในกิจกรรมทางศาสนา /ทำบุญ/ช่วยงาน ตามประเพณี	2,886	2.35
11)	ค่าซ่อมแซม เครื่องมือ / เครื่องจักร	2,009	1.63
12)	ภาษีที่ดิน ภาษีรถยนต์	1,417	1.15
13)	หมวดค่ารักษาพยาบาล	1,248	1.02
14)	หมวดเครื่องนุ่งห่ม (เสื้อผ้า รองเท้า และอื่น ๆ)	1,182	0.96
15)	ค่าการบันเทิงต่าง ๆ	951	0.77
16)	ค่าเก็บขยะ	273	0.22
17)	หมวดยาสูบ (ยาเส้นมวนเอง บุหรี่ หมาก ยานัตถ์ และอื่น ๆ)	137	0.11
18)	อื่น ๆ (ประกันรถยนต์)	50	0.03
19)	ค่าเช่าบ้าน/ห้องพัก	10	0.01
รวม		122,923	100.00

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

7) สรุปรายได้-รายจ่ายของครัวเรือน

ครัวเรือนเกษตรในพื้นที่ผลกระทบ มีรายได้สุทธิจากการเกษตรเฉลี่ย 42,940 บาทต่อครัวเรือนต่อปี มีรายได้สุทธินอกภาคเกษตรเฉลี่ย 121,578 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมีรายจ่ายประจำปีในครัวเรือนเฉลี่ย 122,923 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าครัวเรือนเกษตรในเขตโครงการฯ มีรายได้สุทธิเฉลี่ย 41,595 บาทต่อครัวเรือนต่อปี นอกจากนั้นครัวเรือนมีหนี้สินค้างชำระเฉลี่ย 226,176 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมีเงินออมเฉลี่ย 62,468 บาทต่อครัวเรือนต่อปี แสดงดังตารางที่ 5.21-10

ตารางที่ 5.21-10 สรุปรายได้ รายจ่าย และรายได้สุทธิของครัวเรือน

รายการ	ผู้ได้รับผลกระทบ (บาทต่อครัวเรือน)		รายได้สุทธิ
	รายได้	รายจ่าย	
1. กิจกรรมการเกษตร			
การเพาะปลูกพืช	46,601	14,146	32,455
การปศุสัตว์	12,688	2,203	10,485
รายได้สุทธิจากการเกษตร	59,289	16,349	42,940
2. รายได้นอกการเกษตร	121,578		
3. รายจ่ายเงินสดของครัวเรือน		122,923	
รายได้สุทธิทั้งสิ้น	180,867	139,272	41,595
4. สภาพหนี้สินของครัวเรือน	226,176		
5. เงินออมของครัวเรือน	62,468		

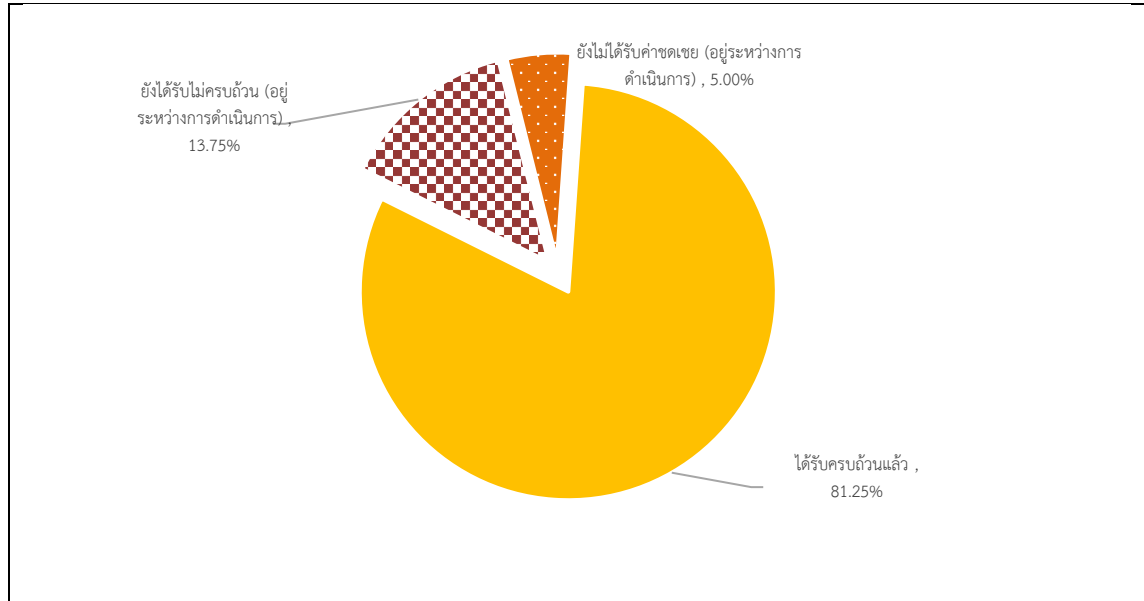
ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

8) ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ พบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูง จำนวน 49 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 61.25 รองลงมามีปัญหาด้านผลผลิตมีราคาต่ำ จำนวน 45 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 56.25 ขาดแคลนเงินทุน จำนวน 14 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ไม่มีที่ดินทำกิน/ที่ดินทำกินมีน้อย จำนวน 8 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10 ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 7 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.75 น้ำท่วมพื้นที่เกษตร จำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.75 ปัญหาการตลาดไม่มีผู้รับซื้อ จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ที่ดินไม่เหมาะกับการเพาะปลูก จำนวน 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.25 และค่าเช่าที่ดินแพง จำนวน 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.25

1.3 การรับรู้/ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการ

1.3.1 การได้รับค่าชดเชย

ครัวเรือนผู้ที่ได้รับผลกระทบที่ต้องสูญเสียที่ดินในการก่อสร้างคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวา และฝั่งซ้ายส่วนใหญ่ได้รับค่าชดเชยครบถ้วนแล้ว จำนวน 65 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 81.25 บางส่วนได้รับค่าชดเชยยังไม่ครบถ้วน (อยู่ระหว่างการดำเนินการ) จำนวน 11 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.75 และครัวเรือนผู้ได้รับผลกระทบที่ยังไม่ได้รับค่าชดเชย (อยู่ระหว่างการดำเนินการ) จำนวน 4 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 5 ดังภาพที่ 5.21-12

ภาพที่ 5.21-12 การได้รับค่าชดเชยของผู้ที่ได้รับผลกระทบที่ต้องสูญเสียที่ดิน

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

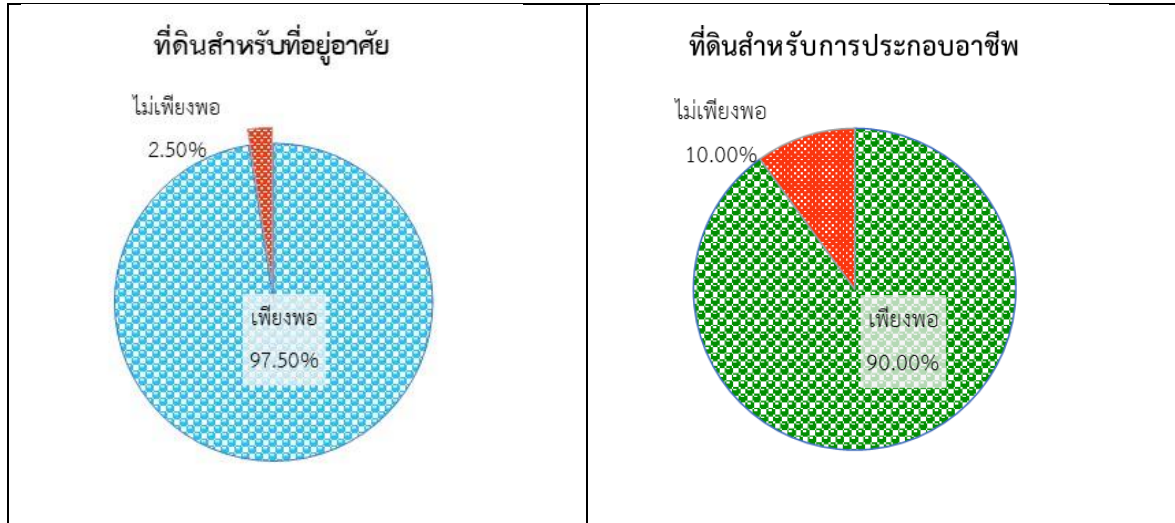
1.3.2 ความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการดำเนินโครงการ

1) **ผลกระทบทางบวก** จากการสอบถามครัวเรือนตัวอย่างผู้ได้รับผลกระทบ ถึงผลกระทบทางบวกจากการที่มีโครงการนั้น ส่วนใหญ่เห็นความคิดเห็นว่าโครงการช่วยให้มีน้ำเพื่อการเกษตรเพียงพอ จำนวน 67 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 83.75 รองลงมาคือน้ำอุปโภค/บริโภคอย่างเพียงพอ จำนวน 8 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10

2) **ผลกระทบทางลบ** จากการสอบถามถึงผลกระทบทางลบ ครัวเรือนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นทำให้รายได้ลดลง จำนวน 36 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาทำให้เกิดการแยกย้ายออกนอกชุมชนของสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 24 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 30 และปัญหาทางสังคม (ความขัดแย้งในชุมชน ฯลฯ) จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ที่เหลือเห็นว่าไม่มีผลกระทบทางลบ จำนวน 15 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 18.75

1.3.3 ความพอเพียงของที่ดิน

เมื่อสอบถามถึงความเพียงพอของการถือครองที่ดิน ประกอบด้วย (1) สำหรับที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เพียงพอ จำนวน 78 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 97.50 และไม่เพียงพอ จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.50 และ (2) สำหรับการประกอบอาชีพ เพียงพอ จำนวน 72 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90 และไม่เพียงพอ จำนวน 8 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10 ดังภาพที่ 5.21-13

ภาพที่ 5.21-13 ความพอเพียงของที่ดินของผู้ให้สัมภาษณ์

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

1.3.4 ความต้องการในการส่งเสริมอาชีพ

เมื่อสอบถามความต้องการในการส่งเสริมอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ต้องการ จำนวน 58 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 72.50 ทั้งนี้บางส่วนต้องการให้มีการส่งเสริมอาชีพ จำนวน 22 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 27.50 ในด้านการเกษตรในภาพแบบใหม่ๆ การท่องเที่ยวชุมชน และการจักสาน

1.3.5 การรับรู้ต่อแผนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ในปีที่ผ่านมา

1) การรับทราบและเข้าร่วมแผนงานต่าง ๆ ดังนี้ แสดงดังภาพที่ 5.21-14

1.1) การบริหารการใช้น้ำ และองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำ ได้รับทราบและเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 50 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ทราบ แต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 20 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 25 และไม่ทราบ จำนวน 10 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.50

1.2) การปลูกป่า กิจกรรมสร้างจิตสำนึกดูแลรักษาป่าอย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมได้รับทราบ และเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 52 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 65 ไม่ทราบ จำนวน 15 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 18.75 และทราบ แต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 13 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.25

1.3) การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ ทราบและเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 43 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.75 ไม่ทราบ จำนวน 20 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 25 และทราบ แต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 17 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 21.25

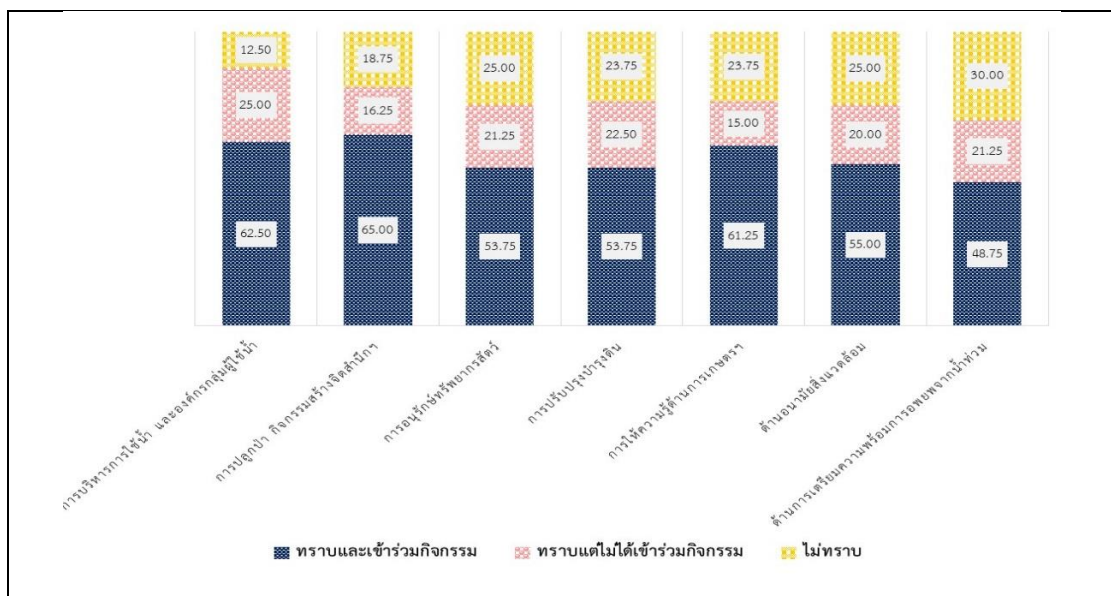
1.4) การปรับปรุงบำรุงดิน ทราบ และเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 43 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.75 ไม่ทราบ จำนวน 19 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.75 และทราบ แต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 18 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 22.50

1.5) การให้ความรู้ด้านการเกษตร เอกสารวิชาการด้านการเกษตร การจัดทำแปลงส่งเสริมการเกษตร ทราบ และเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 49 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 61.25 ไม่ทราบ จำนวน 19 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.75 และทราบ แต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 12 ครั้วเรือนคิดเป็นร้อยละ 15

1.6) ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ทราบ และเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 44 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 55 ไม่ทราบ จำนวน 20 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 25 และทราบ แต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 16 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 20

1.7) ด้านการเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจเรื่องการอพยพจากภัยน้ำท่วม ทราบและเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 39 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 48.75 ไม่ทราบ จำนวน 24 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 30 และทราบ แต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 17 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 21.25

ภาพที่ 5.21-14 การรับรู้และเข้าร่วมต่อแผนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในปีที่ผ่านมา
ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2) สาเหตุที่ทำให้ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

จากการสอบถามส่วนใหญ่พบว่ามาจากการไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 31 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.75 ไม่ทราบข้อมูล จำนวน 12 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 15 และไม่สนใจ/ไม่เห็นว่ามีประโยชน์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.25

3) ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมแผนงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ

ส่วนใหญ่เห็นว่าแผนงาน/กิจกรรมมีประโยชน์ในระดับมาก จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 56.41 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 16 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 41.03 และมีประโยชน์ระดับน้อย จำนวน 1 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.56

4.3.6 ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐและโครงการ

ส่วนใหญ่ต้องการให้รัฐช่วยเหลือ จำนวน 43 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.75 และบางส่วนไม่ต้องการ จำนวน 37 คร้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 46.25 ทั้งนี้ ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐและโครงการ ดังนี้

- 1) ควรมีไฟฟ้าส่องสว่างในเส้นทางที่ไปอ่างฯ
- 2) ด้านการเกษตร อาทิ ราคาพืชผล การส่งเสริมความรู้ การแนะนำการปลูกพืชใหม่ๆ
- 3) การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ
- 4) ลดต้นทุนราคาปัจจัยการผลิต อาทิ ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์
- 5) หาอาชีพใหม่ๆ ให้ประชาชน
- 6) การจัดสรรที่ดินทำกินเพิ่ม

4.3.7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

- 1) การจัดสรรเงินชดเชยให้ครบถ้วนโดยเร็ว
- 2) แก้ไขปัญหาการนำดินมากองไว้ในพื้นที่ของชาวบ้าน ส่งผลต่อมีค่าใช้จ่ายในการเคลียร์ดิน
- 3) ระหว่างการก่อสร้างคลองส่งน้ำ ส่งผลต่อความเสียหายของที่ดินบริเวณใกล้เคียง ต้องการให้โครงการฯ เข้ามาดำเนินการแก้ไข

2. การติดตามตรวจสอบสภาพเศรษฐกิจสังคมของผู้ได้รับประโยชน์

การติดตามตรวจสอบสภาพเศรษฐกิจสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามตรวจสอบให้ทราบถึงสถานการณ์ และการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจสังคมที่เกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบ สำหรับผลการศึกษาในบทนี้มุ่งเน้นการศึกษาครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ ทั้งนี้ได้สัมภาษณ์สภาพเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ในโครงการ ที่สามารถติดตามได้จำนวน 320 ครัวเรือน ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

2.1 ฐานข้อมูลด้านสังคม

การศึกษาข้อมูลด้านสังคมเป็นการศึกษาลักษณะโครงสร้างของสภาพสมาชิกในครัวเรือน รวมถึงความคิดเห็นด้านต่าง ๆ โดยการศึกษาครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการ จำนวน 320 ครัวเรือน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 ข้อมูลของหัวหน้าครัวเรือน

1) เพศและช่วงอายุของหัวหน้าครัวเรือน

จากการสำรวจกลุ่มครัวเรือนตัวอย่างผู้ได้รับประโยชน์ทั้งหมด จำนวน 320 ครัวเรือน พบว่าหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 80.31 และเป็นเพศหญิง จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 19.69 หัวหน้าครัวเรือนมีอายุเฉลี่ย 59 ปี สำหรับช่วงอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 15 – 60 ปี จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 52.19 และอายุ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 47.81

2) การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.4) จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 44.38 รองลงมาคือ ต่ำกว่าระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6 หรือ ป.7) จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 8.13 ต่ำกว่าระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.4) จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.81 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.56 และระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.63 ส่วนที่ไม่เคยเข้ารับการศึกษ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 10 แสดงดังตารางที่ 5.21-11

ตารางที่ 5.21-11 ข้อมูลของหัวหน้าครัวเรือน

ข้อ	รายละเอียด	กลุ่มได้รับประโยชน์	
		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวนตัวอย่าง (ครัวเรือน)	320	28.85
1	อายุ		
1	1) อายุ 15 - 60 ปี	167	52.19
2	2) อายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป	153	47.81
	รวม	320	100.00
2	เพศ		
1	1) ชาย	257	80.31
2	2) หญิง	63	19.69
	รวม	320	100.00
3	การศึกษา (จบการศึกษา)		
11	1) ไม่เคยเรียน	32	10.00
12	2) ต่ำกว่าชั้น ป.4	25	7.81
13	3) ประถมศึกษาต้น (ป.4)	142	44.38
14	4) ต่ำกว่าชั้นประถมปลาย (ป.6 หรือ ป.7)	64	20.00
15	5) มัธยมศึกษาตอนต้น	26	8.13
16	6) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	24	7.50
17	7) อนุปริญญา/ปวส.	5	1.56
18	8) ปริญญาตรี	2	0.63
	รวม	320	100.00

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

3) การย้ายถิ่นฐาน

จากการสอบถามถึงการย้ายถิ่นฐานของหัวหน้าครัวเรือนตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เกิดและเติบโตในหมู่บ้านนี้ จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 85.94 รองลงมาคือย้ายมาจากหมู่บ้านอื่น ในตำบลเดียวกัน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.81 ตำบลอื่นในอำเภอเดียวกัน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.44 อื่น ๆ คือ จังหวัดเชียงราย และพะเยา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.56 และย้ายมาจากอำเภออื่นในจังหวัดลำปาง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.25 มีระยะเวลาย้ายมาอยู่อาศัยเฉลี่ย 53 ปี

เหตุผลในการย้ายเข้ามาในหมู่บ้านนี้ พบว่า ส่วนใหญ่ย้ายมาเนื่องจากการแต่งงาน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมาคือ ย้ายตามบิดา หรือมารดา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8.89 และเนื่องจากภัยธรรมชาติ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.22 ตามลำดับ ดังตารางที่ 5.21-12

ตารางที่ 5.21-12 การตั้งถิ่นฐานของครัวเรือน/การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ

ข้อ	รายละเอียด	กลุ่มได้รับประโยชน์	
		จำนวน	ร้อยละ
1	การย้ายถิ่น		
	1) เกิดและเติบโตในหมู่บ้านนี้	275	85.94
	2) หมู่บ้านอื่น ในตำบลเดียวกัน	25	7.81
	3) ตำบลอื่น ในอำเภอเดียวกัน	11	3.44
	4) อำเภออื่น ในจังหวัดลำปาง	4	1.25
	5) จังหวัดอื่น ๆ คือ ชัยนาท เพชรบูรณ์ ศรีสะเกษ นครพนม	5	1.56
	รวม	320	100.00
2	ระยะเวลาที่ย้ายมาอยู่ที่นี่	53	
3	เหตุผลที่ย้ายมาอยู่ที่นี่		
	1) เนื่องจากการแต่งงาน	40	88.89
	2) ย้ายตามบิดา หรือมารดา	4	8.89
	3) เนื่องจากภัยธรรมชาติ	1	2.22
	รวม	45	100.00

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2.1.2 สมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด

สมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดของครัวเรือนตัวอย่างผู้ได้รับประโยชน์ จำนวน 1,109 คน มีรายละเอียด ดังตารางที่ 5.21-13

1) ขนาดของครัวเรือน ช่วงอายุ และเพศของสมาชิกครัวเรือน

ครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่รับประโยชน์มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนทั้งหมด จำนวน 1,109 คน มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 3.47 คนต่อครัวเรือน จำแนกเป็น (1) หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 28.85 (2) บุตรตนเอง จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 26.78 (3) ภรรยา/สามี จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 (4) หลานตนเอง จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 10.28 (5) บุตรเขย/สะใภ้ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 3.79 (6) บิดา หรือมารดาตนเอง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 2.89 (7) พี่หรือน้องตนเอง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 1.35 (8) บิดา หรือมารดาสามี/ภรรยา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 1.26 (9) ญาติอื่น ๆ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90 (10) พี่หรือน้องสามี/ภรรยา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.45 (11) บุตรบุญธรรม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.18 (12) บุตรเลี้ยง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.09 และ (12) หลานทางภรรยา/สามี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.09 ตามลำดับ

สำหรับด้านเพศของสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 559 คน คิดเป็นร้อยละ 50.41 และเป็นเพศชาย จำนวน 550 คน คิดเป็นร้อยละ 49.59 โดยมีช่วงอายุแบ่งเป็น 3 ช่วงอายุ คือ (1) อายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 12.17 (2) อายุระหว่าง 15 – 60 ปี จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 28.13 และ (3) อายุ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 662 คน คิดเป็นร้อยละ 59.69

2) การศึกษาของสมาชิกในครัวเรือน

จากข้อมูลสมาชิกครัวเรือนทั้งหมด จำนวน 1,109 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาแล้ว จำนวน 909 คน คิดเป็นร้อยละ 81.97 และยังไม่ได้เข้าเรียนและกำลังศึกษา จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 18.03 โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 5.21-13)

- สมาชิกในครัวเรือนที่จบการศึกษาแล้ว จากสมาชิกในครัวเรือนที่จบการศึกษาแล้วทั้งหมด จำนวน 909 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.4) จำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 29.37 รองลงมาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6 หรือ ป.7) จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 16.72 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 12.21 ระดับปริญญาตรี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 10.23 ไม่เคยเข้ารับการศึกษ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 9.79 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 8.36 ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 7.92 ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 5.17 และสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.22 ตามลำดับ

- สมาชิกในครัวเรือนที่ยังไม่ได้เข้าเรียนและกำลังศึกษา จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด จำนวน 200 คน ส่วนใหญ่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 รองลงมากำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 ต่ำกว่าระดับชั้นประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13 เท่ากัน ระดับปริญญาตรี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 และระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ยังไม่ได้เข้าเรียน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 13.51

ตารางที่ 5.21-13 ข้อมูลสมาชิกในครัวเรือน

ข้อ	รายละเอียด	กลุ่มได้รับประโยชน์	
		จำนวน	ร้อยละ
1	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
	1) หัวหน้าครัวเรือน	320	28.85
	2) ภรรยา/สามี	256	23.08
	3) บุตรตนเอง	297	26.78
	4) บุตรบุญธรรม	2	0.18
	5) บุตรเขย/สะใภ้	42	3.79
	6) บุตรเลี้ยง	1	0.09
	7) บิดา หรือมารดาตนเอง	32	2.89
	8) บิดา หรือมารดาสามี/ภรรยา	14	1.26
	9) พี่หรือน้องตนเอง	15	1.35
	10) พี่หรือน้องสามี/ภรรยา	5	0.45
	11) หลานตนเอง	114	10.28
	12) หลานทางภรรยา/สามี	1	0.09
	13) ญาติอื่นๆ	10	0.90
	รวม	1,109	100.00
2	อายุ		
	1) อายุต่ำกว่า 15 ปี	135	12.17
	2) อายุ 15 - 60 ปี	312	28.13
	3) อายุ 61 ปี ขึ้นไป	662	59.69
	รวม	1,109	100.00
3	เพศ		
	1) ชาย	550	49.59
	2) หญิง	559	50.41
	รวม	1,109	100.00
4	การศึกษา		
4.1	กำลังศึกษา		
	1) ยังไม่ได้เข้าเรียน	27	13.51
	2) ต่ำกว่าระดับชั้นชั้นประถมศึกษา	26	13.00
	3) ระดับชั้นประถมศึกษา	51	25.50
	4) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	31	15.50
	5) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	26	13.00
	6) ระดับอนุปริญญา/ปวส.	16	8.00
	7) ระดับปริญญาตรี	23	11.50
	รวม	200	100.00

ตาราง 5.21-13 ข้อมูลสมาชิกในครัวเรือน (ต่อ)

ข้อ	รายละเอียด	กลุ่มได้รับประโยชน์	
		จำนวน	ร้อยละ
4.2	จบการศึกษา		
	1) ไม่เคยเข้ารับการศึกษ	89	9.79
	2) ต่ำกว่าระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.4)	47	5.17
	3) ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.4)	267	29.37
	4) ต่ำกว่าระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6 หรือ ป.7)	152	16.72
	5) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	76	8.36
	6) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	111	12.21
	7) ระดับอนุปริญญา/ปวส.	72	7.92
	8) ระดับปริญญาตรี	93	10.23
	9) สูงกว่าระดับปริญญาตรี	2	0.22
	รวม	909	100.00

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

3) การประกอบอาชีพของสมาชิกในครัวเรือน

จากจำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด 1,109 คน พบว่า การประกอบอาชีพของสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่ทำงานเกษตรในฟาร์ม จำนวน 556 คน คิดเป็นร้อยละ 50.14 รองลงมาเป็นรับจ้างทั่วไป จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 5.77 ลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 5.32 ค้าขาย และรับราชการ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 2.52 เท่ากัน ทำงานเกษตรนอกฟาร์ม และเป็นแม่บ้าน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 1.53 เท่ากัน รับจ้างบริการ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 0.99 ทำงานก่อสร้าง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 0.63 และทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.45 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือกำลังเรียนหนังสือ จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 18.03 และไม่ได้ทำงาน (ใช้เวลาว่างโดยเปล่าประโยชน์) จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 10.55

การทำงานในฟาร์ม สมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่ทำงานในฟาร์มเต็มเวลา จำนวน 495 คน คิดเป็นร้อยละ 44.63 และทำงานในฟาร์มบางเวลาจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 ส่วนสมาชิกที่ไม่ได้ทำงานในฟาร์มเลย จำนวน 553 คน คิดเป็นร้อยละ 49.87 ดังตาราง 5.21-14

ตาราง 5.21-14 การประกอบอาชีพสมาชิกในครัวเรือน

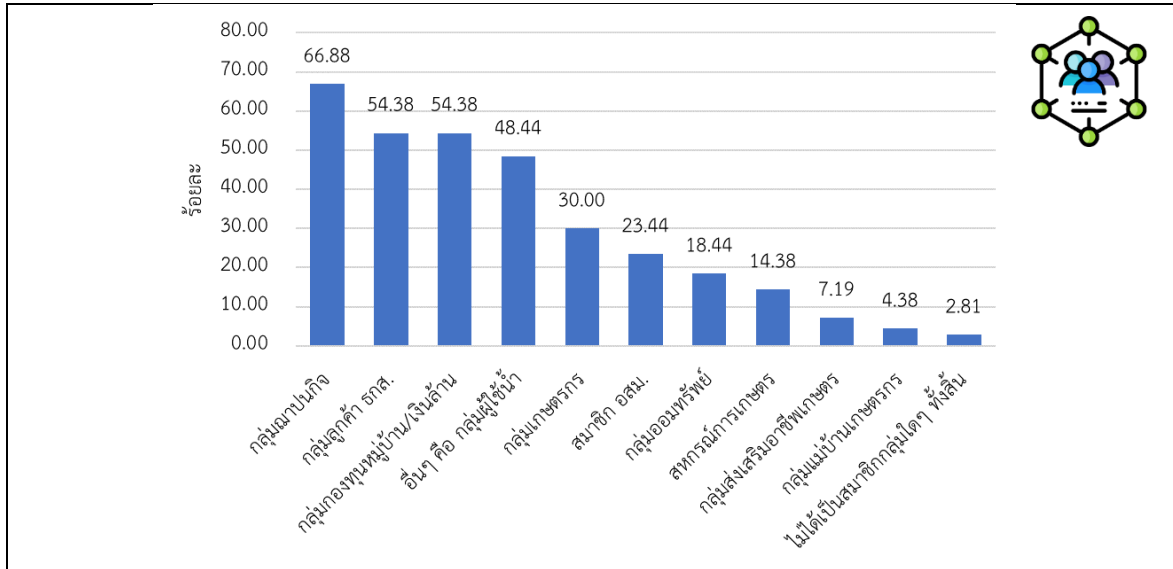
ข้อ	รายละเอียด	กลุ่มได้รับประโยชน์	
		จำนวน	ร้อยละ
1	งานหลักที่ประกอบอาชีพ		
	1) ทำงานเกษตรในฟาร์ม	556	50.14
	2) ทำงานเกษตรนอกฟาร์ม	17	1.53
	3) เป็นแม่บ้าน	17	1.53
	4) ค้าขาย	28	2.52
	5) รับราชการ	28	2.52
	6) อุตสาหกรรมในครัวเรือน	5	0.45
	7) ลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม	59	5.32
	8) ทำงานก่อสร้าง	7	0.63
	9) รับจ้างบริการ	11	0.99
	10) อื่น ๆ (มีรายได้) รับจ้างทั่วไป	64	5.77
	11) กำลังเรียนหนังสือ	200	18.03
	12) ไม่ได้ทำงาน (ใช้เวลาว่างโดยเปล่าประโยชน์)	117	10.55
	รวม	1,109	100.00
2	การทำงานในฟาร์ม		
	1) เต็มเวลา	495	44.63
	2) บางเวลา	61	5.50
	3) ไม่ได้ทำเลย	553	49.87
	รวม	1,109	100.00

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

4) การเป็นสมาชิกสถาบันต่าง ๆ ของหัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกในครัวเรือน

การเป็นสมาชิกสถาบันต่างๆ ของหัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกในครัวเรือนตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของกลุ่มฌาปนกิจ จำนวน 214 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 66.88 รองลงมาคือ กลุ่มลูกค้า ชกส. และกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน/เงินล้าน จำนวน 174 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 54.38 เท่ากัน กลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน 155 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 48.44 และกลุ่มเกษตรกร จำนวน 96 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 30 ฯลฯ ส่วนครัวเรือนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใด ๆ ทั้งสิ้น จำนวน 9 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.81 ดังภาพที่ 5.21-15

เมื่อสอบถามถึงเรื่องสวัสดิการจากบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จำนวน 265 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 82.81 และที่เหลือไม่ได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จำนวน 55 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.19 ซึ่งมีสมาชิกครัวเรือนที่ได้รับสวัสดิการจำนวน 472 คน เฉลี่ยผู้ที่ได้รับสวัสดิการ 1.48 คน ต่อครัวเรือนทั้งหมด

ภาพที่ 5.21-15 การเป็นสมาชิกสถาบันต่าง ๆ ของหัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกในครัวเรือน
ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2.1.3 ทรัพย์สินและมูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือน

จากการสำรวจพบว่า ครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการมีมูลค่าทรัพย์สินรวมเฉลี่ยเท่ากับ 472,614 บาทต่อครัวเรือนทั้งหมด โดยแบ่งทรัพย์สินเป็น(1) สิ่งก่อสร้าง เช่น บ้าน ยุ้งฉาง และคอกปศุสัตว์ ฯลฯ มีมูลค่าเฉลี่ย 220,763 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.71 บาท (2) เครื่องมืออุปกรณ์ เช่น อุปกรณ์การเกษตร เครื่องพ่นยาฆ่าแมลง ฯลฯ มีมูลค่าเฉลี่ย 2,397 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.51 บาท (3) เครื่องจักร เช่น รถไถขนาดใหญ่ รถไถขนาดกลาง รถไถขนาดเล็ก และรถบรรทุกทุกประเภท ฯลฯ มีมูลค่าเฉลี่ย 52,109 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.03 บาท และ (4) ยานพาหนะ เช่น รถกระบะ รถยนต์นั่ง และรถจักรยานยนต์ ฯลฯ มีมูลค่าเฉลี่ย 197,345 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.76 บาท โดยมีรายละเอียดของทรัพย์สินของครัวเรือนประเภทต่าง ๆ ดังตารางที่ 5.21-15

ตารางที่ 5.21-15 สิ่งก่อสร้าง อุปกรณ์ เครื่องมือ และทรัพย์สิน (ที่ใช้อยู่ปัจจุบัน)

ข้อ	รายละเอียด	กลุ่มได้รับประโยชน์			
		มูลค่า (บาท)			ร้อยละ (ต่อทรัพย์สินรวม)
		จำนวน	เฉลี่ยต่อครัวเรือน ทั้งหมด	ร้อยละ	
1	สิ่งก่อสร้าง				
	บ้าน	67,307,000	210,334	95.28	
	ยุ้งฉาง	1,559,402	4,873	2.21	
	คอกปศุสัตว์ (นอกหลังคาเรือน)	1,016,050	3,175	1.44	
	โรงสี	137,500	430	0.19	
	อื่นๆ เช่น รั้ว ส้วม	624,400	1,951	0.88	
	รวม	70,644,352	220,763	100.00	46.71
2	เครื่องมือ - อุปกรณ์				
	อุปกรณ์การเกษตร	343,700	1,074	44.80	
	เครื่องพ่นยาใช้แรงงาน	346,399	1,082	45.15	
	จักรรีดยาง	39,600	124	5.16	
	ตะก่ง หรือพิมพ์ยาง	8,000	25	1.04	
	ถ้วยรองน้ำยาง	29,560	92	3.85	
	รวม	767,259	2,397	100.00	0.51
3	เครื่องจักร				
	รถไถขนาดใหญ่	8,087,000	25,272	48.50	
	รถไถขนาดกลาง	2,602,000	8,131	15.60	
	รถไถขนาดเล็ก	1,435,000	4,484	8.61	
	รถบรรทุกทุกเกษตร	2,500	8	0.01	
	ท่อพญานาค	9,400	29	0.06	
	เครื่องสูบน้ำใช้น้ำมัน	1,518,800	4,746	9.11	
	เครื่องสูบน้ำใช้ไฟฟ้า	20,500	64	0.12	
	เครื่องตัดหญ้า	1,582,810	4,946	9.49	
	เครื่องพ่นยาใช้เครื่องยนต์	387,445	1,211	2.32	
	เครื่องหว่านข้าว, ปุ๋ย	54,600	171	0.33	
	เครื่องสีฝัด	17,500	55	0.10	
	รถดำนา/เครื่องปลูกข้าว	307,600	961	1.84	
	เครื่องเก็บเกี่ยว/รถเก็บเกี่ยว	650,000	2,031	3.90	
	รวม	16,675,155	52,109	100.00	11.03

ตารางที่ 5.21-15 สิ่งก่อสร้าง อุปกรณ์ เครื่องมือ และทรัพย์สิน (ที่ใช้อยู่ปัจจุบัน) (ต่อ)

ข้อ	รายละเอียด	กลุ่มได้รับประโยชน์			
		มูลค่า (บาท)			ร้อยละ (ต่อทรัพย์สินรวม)
		จำนวน	เฉลี่ยต่อครัวเรือน ทั้งหมด	ร้อยละ	
4	ยานพาหนะ				
	จักรยาน	279,600	874	0.44	
	จักรยานยนต์	9,530,401	29,783	15.09	
	รถกระบะ	30,071,000	93,972	47.62	
	รถยนต์นั่ง	22,348,000	69,838	35.39	
	รถบรรทุก	910,000	2,844	1.44	
	รถสามล้อ	11,000	34	0.02	
	รวม	63,150,001	197,345	100.00	41.76
	มูลค่าทรัพย์สินรวม		472,614		100.00

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2.1.4 โครงสร้างพื้นฐานและวัฒนธรรมในชุมชน

จากการสอบถามถึงด้านโครงสร้างพื้นฐานและวัฒนธรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย (ภาพที่ 5.21-17) สรุปได้ดังนี้

1) สภาพสาธารณูปโภคในชุมชน ครัวเรือนส่วนใหญ่ตอบว่ามีความเพียงพอ

ถนนและเส้นทางจราจร

ครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ถนนและเส้นทางจราจร เพียงพอและอยู่ในสภาพดี จำนวน 229 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 71.56 รองลงมาเห็นว่า เพียงพอแต่สภาพไม่ดี จำนวน 57 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.81 ไม่เพียงพอ และที่มีอยู่อยู่ในสภาพไม่ดี จำนวน 20 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 6.25 และไม่เพียงพอ แต่ที่มีอยู่อยู่ในสภาพดี จำนวน 14 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.38 ตามลำดับ

น้ำอุปโภคบริโภค

ครัวเรือนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า น้ำที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคมีเพียงพอ และอยู่ในสภาพดี จำนวน 262 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 81.88 รองลงมาเห็นว่า มีเพียงพอ แต่สภาพไม่ดี จำนวน 34 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10.63 ไม่เพียงพอ แต่ที่มีอยู่อยู่ในสภาพดี และไม่เพียงพอ และที่มีอยู่อยู่ในสภาพไม่ดี จำนวน 12 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.75 เท่ากัน

ไฟฟ้า

ครัวเรือนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ไฟฟ้ามีใช้เพียงพอ และอยู่ในสภาพดี จำนวน 216 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 67.50 รองลงมาเห็นว่า มีเพียงพอ แต่สภาพไม่ดี จำนวน 88 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 27.50 ไม่เพียงพอ แต่ที่มีอยู่อยู่ในสภาพดี จำนวน 9 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.81 และไม่เพียงพอ และที่มีอยู่อยู่ในสภาพไม่ดี จำนวน 7 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.19

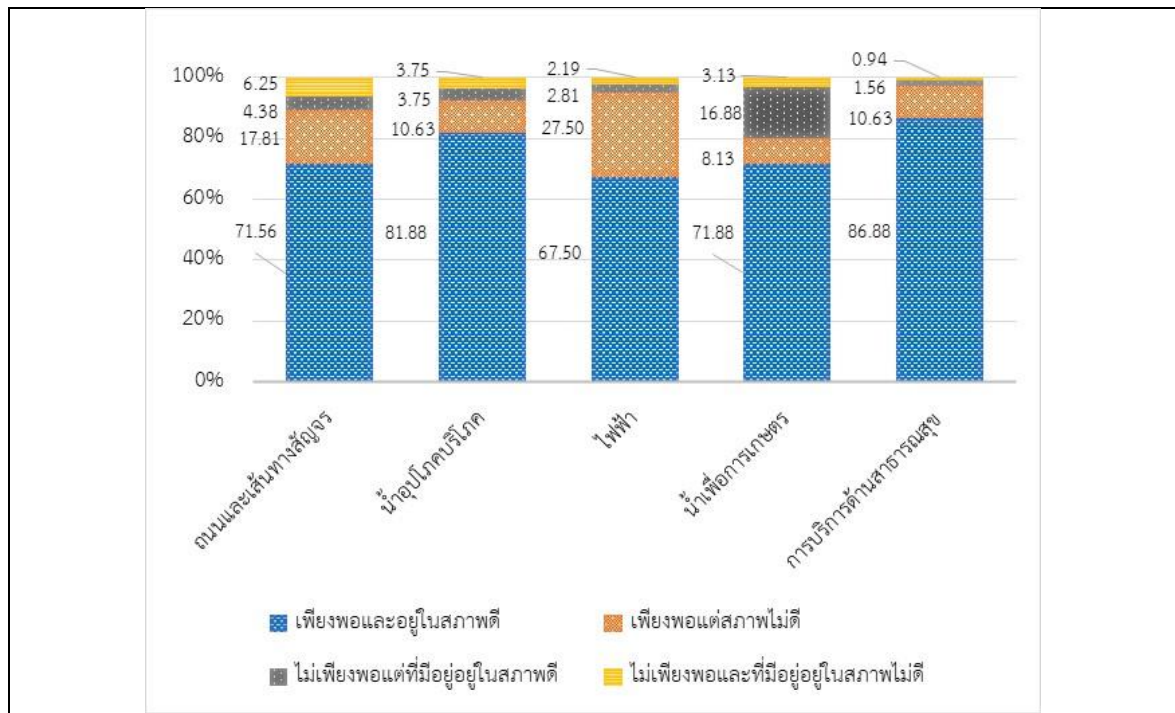

น้ำเพื่อการเกษตร

ครัวเรือนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า น้ำเพื่อการเกษตรมีเพียงพอ และอยู่ในสภาพดี จำนวน 230 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 71.88 รองลงมาเห็นว่า มีไม่เพียงพอ แต่ที่มีอยู่อยู่ในสภาพดี จำนวน 54 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.88 มีเพียงพอ แต่สภาพไม่ดี จำนวน 26 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.13 และมีไม่เพียงพอ และที่มีอยู่อยู่ในสภาพไม่ดี จำนวน 10 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.13

การบริการด้านสาธารณสุข

ครัวเรือนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การบริการด้านสาธารณสุข มีเพียงพอ และอยู่ในสภาพดี จำนวน 278 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 86.88 รองลงมาเห็นว่า มีเพียงพอ แต่สภาพไม่ดี จำนวน 34 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10.63 มีไม่เพียงพอ แต่ที่มีอยู่อยู่ในสภาพดี จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.56 และมีไม่เพียงพอและที่มีอยู่อยู่ในสภาพไม่ดี จำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.94

ภาพที่ 5.21-16 ระบบสาธารณูปโภคในชุมชน

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

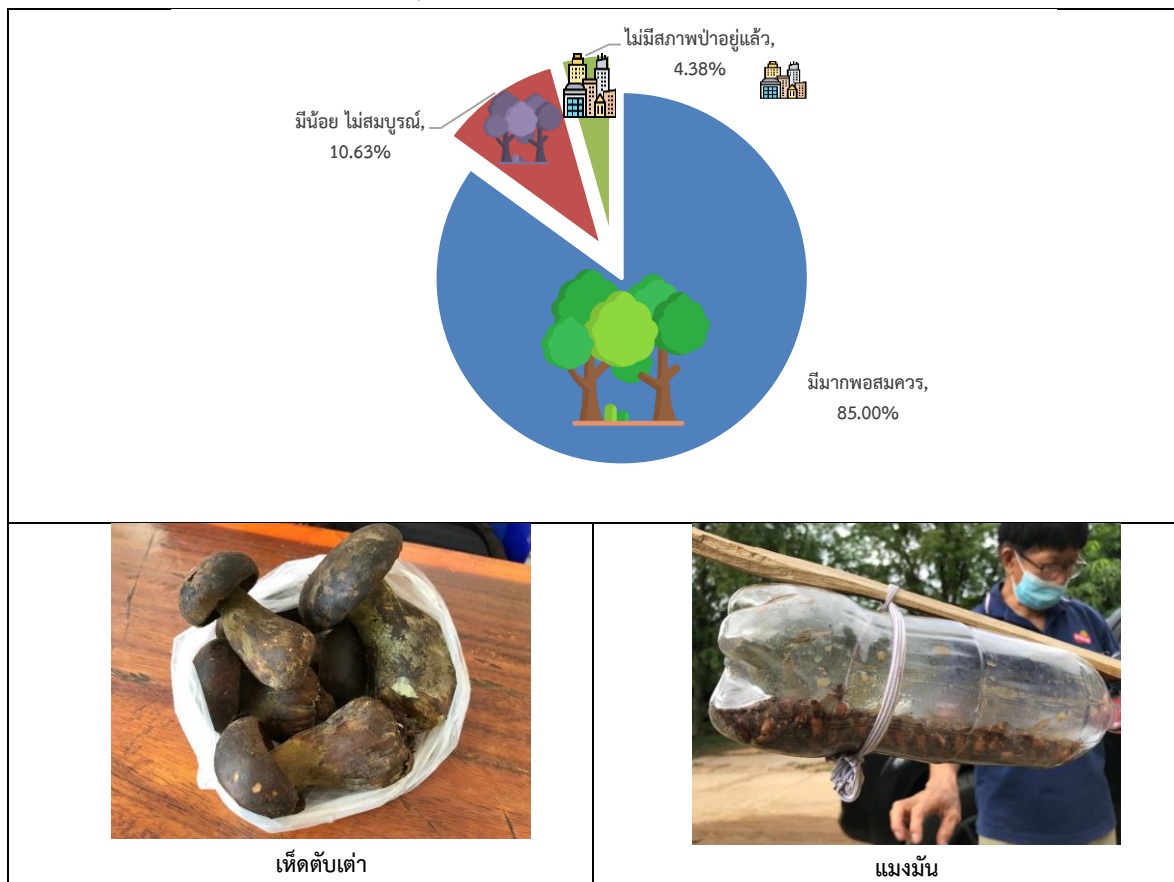
2) โครงสร้างทางวัฒนธรรมของชุมชน ครัวเรือนส่วนใหญ่มีความเห็นว่ายังมีการรักษา ประเพณี/วัฒนธรรมอย่างเหนียวแน่น จำนวน 182 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 56.88 รองลงมาคือมีจิตอาสา ในกิจกรรมส่วนรวมของชุมชน จำนวน 146 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 45.63 มีศูนย์รวมจิตใจคนในชุมชน เช่น พระ ผู้นำ โบราณสถาน จำนวน 143 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 44.69 มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จำนวน 137 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 42.81 และมีส่วนร่วม/มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 57 ครัวเรือน คิดเป็น ร้อยละ 17.81

2.1.5 การใช้ประโยชน์จากป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ

ป่าไม้/สัตว์ป่า ของป่า

เมื่อสอบถามกลุ่มครัวเรือนตัวอย่างผู้รับประโยชน์ที่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติแล้ว พบว่า ครัวเรือนที่มีความคิดเห็นว่าเป็นบริเวณหมู่บ้านยังมีความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ อยู่มากพอสมควร จำนวน 272 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 85 และบางส่วนเห็นว่ามีน้อย ไม่สมบูรณ์ จำนวน 34 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10.63 และมีความคิดเห็นว่ามีสภาพป่าอยู่แล้ว จำนวน 14 ครัวเรือน คิดเป็น ร้อยละ 4.38 ตามลำดับ ทั้งนี้ จากการสอบถามพบว่า สภาพป่าส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในปัจจุบันยังมีสภาพคงเดิม จำนวน 174 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 56.86 รองลงมาเห็นว่ามีมากขึ้น จำนวน 88 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.76 ลดลงเล็กน้อย จำนวน 39 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.75 และลดลงมาก จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็น ร้อยละ 1.63 สำหรับการนำไม้มาใช้ประโยชน์ ครัวเรือนส่วนใหญ่จะนำมาทำฟืน/ถ่าน จำนวน 83 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 83 นำมาก่อสร้างที่อยู่อาศัย จำนวน 10 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10 และใช้ทำอุปกรณ์ ในครัวเรือน จำนวน 7 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7 ส่วนการหาของป่า มีครัวเรือนที่มีการนำของป่า มาใช้ประโยชน์ จำนวน 186 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 58.13 เช่น การหาเห็ด จำนวน 183 ครัวเรือนคิดเป็น ร้อยละ 98.39 หน่อไม้/ผักป่า จำนวน 175 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 94.09 สมุนไพร จำนวน 6 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.23 และของป่าอื่น ๆ จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.08 ตามลำดับ ดังภาพที่ 5.21-17

ภาพที่ 5.21-17 ความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้บริเวณหมู่บ้านใกล้เคียง

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2.1.6 การจับสัตว์น้ำ หรือหาสัตว์น้ำ ที่มีอยู่ตามแหล่งน้ำธรรมชาติ

ด้านการจับสัตว์น้ำ หรือหาสัตว์น้ำ ที่มีอยู่ตามแหล่งน้ำธรรมชาติ พบว่า ในปีที่ผ่านมา ครวเรือที่มีการจับสัตว์น้ำ จำนวน 80 ครวเรือ คิดเป็นร้อยละ 25 ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะนำมาบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก โดยวิธีการจับ ได้แก่ ทอดแห ลงตาข่าย สุ่มน้ำแล้วจับ สะหวิง กระซอน ตกเบ็ด และยกยอ ทั้งนี้ สำหรับช่วงเวลาที่ใช้ในการจับสัตว์น้ำจะแบ่งออกเป็น ช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม จำนวน 43 ครวเรือ คิดเป็นร้อยละ 53.75 ช่วงเดือนกันยายน - พฤศจิกายน จำนวน 30 ครวเรือ คิดเป็นร้อยละ 37.50 และจับตลอดทั้งปี จำนวน 7 ครวเรือ คิดเป็นร้อยละ 8.75 โดยสัตว์น้ำที่จับได้มากที่สุด คือ ปลาช่อน ปลาตูก และปลาตะเพียน ปริมาณที่จับได้เฉลี่ย 6 กิโลกรัมต่อครวเรือทั้งหมด

จากการสอบถามถึงแนวโน้มจำนวนสัตว์น้ำที่หาได้นั้น ครวเรือตัวอย่างตอบว่า จำนวนเพิ่มขึ้น 38 ครวเรือ คิดเป็นร้อยละ 47.50 ลดลง จำนวน 22 ครวเรือ คิดเป็นร้อยละ 27.50 ไม่เปลี่ยนแปลง จำนวน 13 ครวเรือ คิดเป็นร้อยละ 16.25 และไม่แน่นอน จำนวน 7 ครวเรือ คิดเป็นร้อยละ 8.75 และในกรณีที่จำนวนสัตว์น้ำลดลง หรือไม่เปลี่ยนแปลง สาเหตุเพราะ ปลาขาดความอุดมสมบูรณ์ ไม่มีน้ำ/น้ำไม่พอ และมีคนหา/จับสัตว์น้ำจำนวนมาก

ความต้องการที่จะให้ช่วยเหลือด้านการหา/จับสัตว์น้ำ จากแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ ปล่อยพันธุ์ สัตว์น้ำลงแหล่งน้ำธรรมชาติ ควบคุมวิธีการหา/จับสัตว์น้ำที่ผิดกฎหมาย และ ควบคุมจำนวนคนที่หา / จับสัตว์น้ำ ดังตารางที่ 5.21-15

ตารางที่ 5.21-15 การจับสัตว์น้ำ หรือหาสัตว์น้ำ ที่มีอยู่ตามแหล่งน้ำธรรมชาติ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. การจับสัตว์น้ำ หรือหาสัตว์น้ำที่มีอยู่ตามแหล่งน้ำธรรมชาติ		
1) ทำ	80	25.00
2) ไม่ทำ	240	75.00
รวม	320	100.00
2. วัตถุประสงค์		
1) เพื่อบริโภคในครัวเรือน	64	80.00
2) เพื่อขายและบริโภคในครัวเรือน	16	20.00
รวม	80	100.00
3. จำนวนที่หาได้ (เฉลี่ย ก.ก./ครัวเรือนทั้งหมด)		
ปลาช่อน	2	33.33
ปลาดุก	2	33.33
ปลาตะเพียน	2	33.33
รวม	6	100.00

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2.1.7 สภาพปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง

1) น้ำท่วม

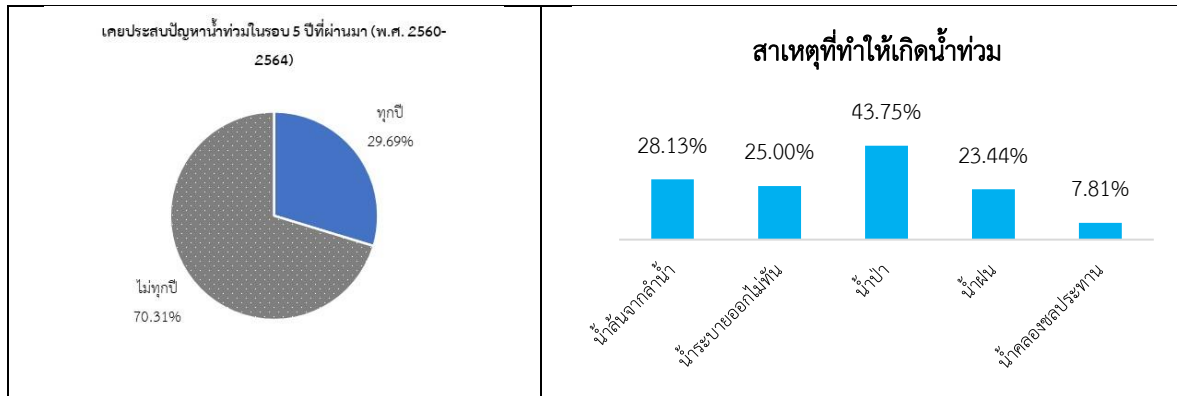
ครัวเรือนในพื้นที่รับประโยชน์ส่วนใหญ่ ไม่เคยประสบปัญหาน้ำท่วมในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2560 – 2564) จำนวน 256 ครัวเรือน ร้อยละ 80 และบางส่วนเคยประสบปัญหาน้ำท่วม จำนวน 64 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20 โดยความถี่ของการเกิดน้ำท่วม แบ่งเป็น เกิดน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี จำนวน 19 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 29.69 ที่เหลือท่วมเป็นบางปี จำนวน 45 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 70.31 โดยปีล่าสุดที่เกิดน้ำท่วม คือ พ.ศ. 2564 เฉลี่ยประสบปัญหาน้ำท่วม จำนวน 2 ครั้ง โดยน้ำท่วมเฉลี่ยครั้งละ 3.50 วัน

จากการที่น้ำท่วมครั้งล่าสุด (ไม่เกิน 5 ปี) ครัวเรือนตัวอย่างที่ประสบปัญหาน้ำท่วมส่วนใหญ่ ได้รับความเสียหาย จำนวน 42 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 65.62 ส่วนที่ไม่ได้รับความเสียหายจำนวน 22 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 34.38 โดยในส่วนที่ได้รับความเสียหายนั้น มีมูลค่าความเสียหายทั้งหมดเฉลี่ย 793 บาทต่อครัวเรือนทั้งหมด แบ่งเป็น 1) ผลผลิตทางการเกษตรได้รับความเสียหายทั้งหมด จำนวน 7 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10.94 มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ย 223 บาท/ครัวเรือน 2) ผลผลิตทางการเกษตรเสียหายบางส่วน จำนวน 29 ครัวเรือน มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ย 504 บาท/ครัวเรือน 3) ที่อยู่อาศัยได้รับความเสียหาย จำนวน 6 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.38 มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ย 53 บาท/ครัวเรือน 4) เครื่องจักรกลการเกษตร ได้รับความเสียหาย จำนวน 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.56 มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ย 9 บาท/ครัวเรือน

และ 5) ทรัพย์สินอื่นๆ เสียหาย จำนวน 2 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.13 มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ย 4 บาทต่อครัวเรือน

สาเหตุของการเกิดปัญหาน้ำท่วม ส่วนใหญ่เกิดจากน้ำป่า จำนวน 28 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมาคือน้ำล้นจากลำน้ำ จำนวน 18 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.13 น้ำระบายออกไม่ทัน จำนวน 16 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 25 น้ำฝน จำนวน 15 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.44 และจากน้ำคลองชลประทาน จำนวน 5 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.81 ตามลำดับ ดังภาพที่ 5.21-18

ภาพที่ 5.21-18 ปัญหาน้ำท่วมในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2564)

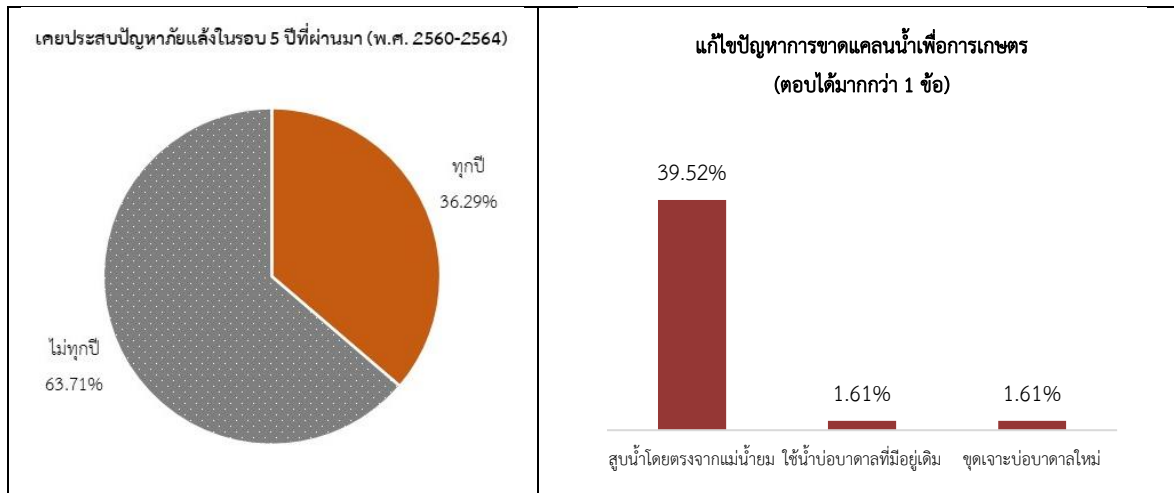
ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2) ภัยแล้ง

ครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการ ที่เคยประสบปัญหาภัยแล้งในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2560 – 2564) จำนวน 124 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.75 โดยความถี่ของการเกิดภัยแล้งแบ่งเป็น ประสบปัญหาภัยแล้งเป็นบางปี จำนวน 79 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 63.71 ที่เหลือประสบปัญหาแล้งเป็นประจำทุกปี จำนวน 45 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.29 โดยปีล่าสุดที่ประสบปัญหาภัยแล้ง คือ พ.ศ. 2564 ประสบปัญหาภัยแล้งเฉลี่ย 33 วัน

จากการที่ประสบปัญหาภัยแล้งครั้งล่าสุด (ไม่เกิน 5 ปี) ครัวเรือนตัวอย่างที่ประสบปัญหาภัยแล้งส่วนใหญ่ได้รับความเสียหาย จำนวน 66 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.23 ส่วนที่ไม่ได้รับความเสียหายจำนวน 58 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 46.77 โดยในส่วนที่ได้รับความเสียหายนั้น มีมูลค่าความเสียหายทั้งหมดเฉลี่ย 1,169 บาทต่อครัวเรือนทั้งหมด แบ่งเป็น 1) ผลผลิตทางการเกษตรได้รับความเสียหายทั้งหมด จำนวน 10 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 15.15 มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ย 137 บาท/ครัวเรือน 2) ผลผลิตทางการเกษตรเสียหายบางส่วน จำนวน 51 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 77.27 มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ย 1,032 บาท/ครัวเรือน 3) เคยทำการเกษตรได้แต่เมื่อเกิดภัยแล้งไม่สามารถทำการเกษตรนั้นได้ จำนวน 6 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.09 และ 4) ความเสียหายอื่น ๆ จำนวน 7 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10.61

สำหรับการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำเพื่อการเกษตร ส่วนใหญ่ครัวเรือนเกษตรกรจะสูบน้ำโดยตรงจากลำน้ำแม่เงิน จำนวน 49 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 39.52 รองลงมาคือ ใช้น้ำบ่อบาดาลที่มีอยู่เดิม และขุดเจาะบ่อบาดาลใหม่ จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.61 เท่ากัน ที่เหลือไม่มีการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ จำนวน 71 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 57.26 ดังภาพที่ 5.21-19

ภาพที่ 5.21-19 ปัญหาล้างในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2564)

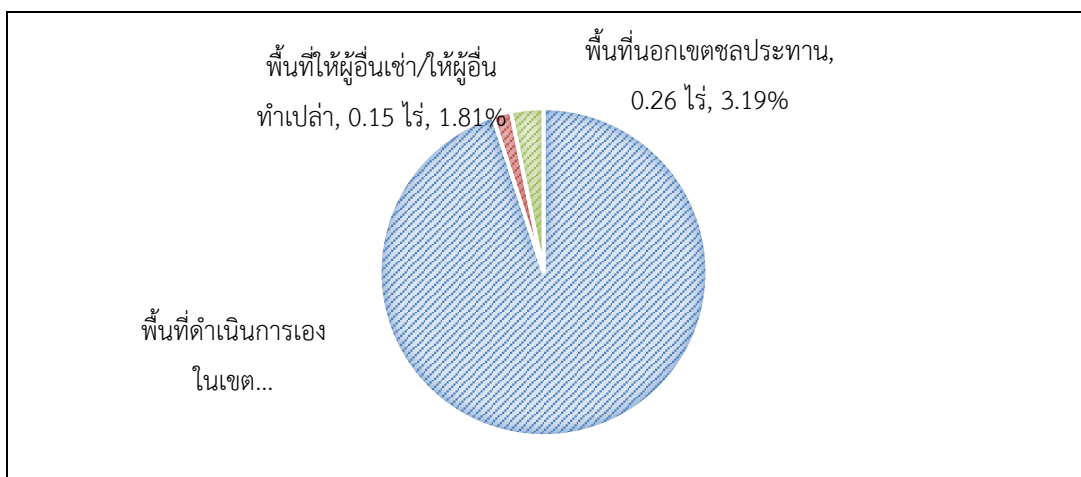
ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2.2 ฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

2.2.1 การถือครองที่ดิน และการใช้ที่ดิน

1) ลักษณะการถือครองที่ดิน และการใช้ที่ดิน

ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนตัวอย่างของโครงการ มีขนาดพื้นที่ถือครองที่ดินทั้งหมด เฉลี่ย 8 ไร่ ต่อครัวเรือน โดยแบ่งเป็นพื้นที่ถือครองที่ดำเนินการเองในเขตพื้นที่ชลประทานของโครงการ เฉลี่ย 7.61 ไร่ ต่อครัวเรือน เป็นพื้นที่ถือครองที่ให้ผู้เช่า/ให้ผู้อื่นทำเปล่า เฉลี่ย 0.15 ไร่ต่อครัวเรือน และเป็นพื้นที่ถือครองนอกเขตพื้นที่ชลประทานของโครงการ เฉลี่ย 0.26 ไร่ต่อครัวเรือน ดังภาพที่ 5.21-20

ภาพที่ 5.21-20 แสดงการถือครองที่ดินทั้งหมดของครัวเรือน

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

ลักษณะการถือครองที่ดินของครัวเรือนตัวอย่างในเขตชลประทาน มีขนาดการถือครองที่ดินเฉลี่ย 7.61 ไร่ต่อครัวเรือน ประกอบด้วยที่ดินเอง จำนวน 7.03 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 92.38 รองลงมาที่เช่าอย่างเดียวทำการเกษตร จำนวน 0.32 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.20 ที่ผู้อื่นให้ทำเปล่า จำนวน 0.15 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.97 ที่ป่าสงวน จำนวน 0.05 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.66 ที่สหกรณ์นิคมและที่สาธารณะ จำนวน 0.02 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.26 เท่ากัน ที่เช่าบางส่วนทำการเกษตร และที่นิคมสร้างตนเอง จำนวน 0.01 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.13 เท่ากัน

ประเภทของเอกสารสิทธิ์ที่ดิน จากการถือครองที่ดินเฉลี่ยของตนเอง 7.03 ไร่ต่อครัวเรือน จำแนกตามเอกสารสิทธิ์ที่ดิน คือ โฉนดที่ดิน จำนวน 6.62 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 94.17 รองลงมา เป็น น.ส.3 จำนวน 0.14 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.99 สปก. 4-01 จำนวน 0.13 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.85 ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน 0.07 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.00 สทก. (สิทธิ์ทำกิน) จำนวน 0.04 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.57 น.ส.3ก. จำนวน 0.02 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.28 และใบจอง จำนวน 0.01 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.14 ดังตารางที่ 5.21-16

ตารางที่ 5.21-16 แสดงการถือครองที่ดินในเขตพื้นที่ชลประทาน

รายการ	เฉลี่ย(ไร่/ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนตัวอย่าง (ครัวเรือน)	320	
1. ลักษณะการถือครองที่ดิน		
1) ของตนเอง	7.03	92.38
2) ที่เช่าบางส่วนทำการเกษตร	0.01	0.13
3) ที่เช่าอย่างเดียวทำการเกษตร	0.32	4.20
4) ที่ผู้อื่นให้ทำเปล่า	0.15	1.97
5) ที่สหกรณ์นิคม	0.02	0.26
6) ที่นิคมสร้างตนเอง	0.01	0.13
7) ที่สาธารณะ	0.02	0.26
8) ที่ป่าสงวน	0.05	0.66
รวม	7.61	100.00
2. ประเภทของเอกสารสิทธิ์ที่ดิน (การถือครองของตนเอง)		
1) โฉนด	6.62	94.17
2) น.ส.3ก.	0.02	0.28
3) น.ส.3	0.14	1.99
4) ใบจอง	0.01	0.14
5) ส.ท.ก. (สิทธิ์ทำกิน)	0.04	0.57
6) สปก. 4-01	0.13	1.85
7) ไม่มีเอกสารสิทธิ์	0.07	1.00
รวม	7.03	100.00

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

การใช้ประโยชน์ที่ดินในครัวเรือน จากการถือครองที่ดินเฉลี่ยทั้งหมด 7.61 ไร่ต่อครัวเรือน จำแนกตามประโยชน์ที่ดินในครัวเรือน แบ่งเป็น (1) ที่อยู่อาศัย จำนวน 0.62 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.14 (2) ที่ปลูกพืชข้าว พืชไร่ พืชผัก จำนวน 6.25 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 82.13 (3) ที่ปลูกไม้ผล และไม้ยืนต้น จำนวน 0.26 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.42 (4) ที่ปลูกพืชได้แต่ทิ้งว่างเปล่า จำนวน 0.06 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.79 (5) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ จำนวน 0.35 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.60 และ (6) ที่ใช้ปลูกพืชไม่ได้ (สระน้ำ คลอง บ่อ) จำนวน 0.07 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.92

ประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน จากพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 6.92 ไร่ต่อครัวเรือน เป็นพื้นที่ถือครองเพื่อการเพาะปลูกพืชเฉลี่ย 6.51 ไร่ต่อครัวเรือน พบว่ามีพื้นที่เพาะปลูกพืชในปีการเพาะปลูก 2564/65 จำนวน 6.51 ไร่ต่อครัวเรือน พบว่า ในฤดูฝนมีการเพาะปลูกพืชเฉลี่ย 6.51 ไร่ต่อครัวเรือน ประสิทธิภาพการใช้ที่ดินคิดเป็นร้อยละ 94.08 และในฤดูแล้งมีการเพาะปลูกพืชเฉลี่ย 1.74 ไร่ต่อครัวเรือน ประสิทธิภาพการใช้ที่ดินคิดเป็นร้อยละ 25.14 รวมประสิทธิภาพการใช้ที่ดินรวมตลอดทั้งปี คิดเป็นร้อยละ 119.22 ดังตารางที่ 5.21-17

ตารางที่ 5.21-17 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตพื้นที่ชลประทาน

รายการ	เฉลี่ย(ไร่/ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนตัวอย่าง (ครัวเรือน)	320	
การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตพื้นที่ชลประทาน		
1) ที่อยู่อาศัย	0.62	8.14
2) ที่ปลูกพืช ข้าว พืชไร่ พืชผัก	6.25	82.13
3) ที่ปลูกสวนผลไม้ และไม้ยืนต้น	0.26	3.42
4) ที่ปลูกพืชได้แต่ทิ้งว่างเปล่า	0.06	0.79
5) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	0.35	4.60
6) ที่ใช้ปลูกพืชไม่ได้ (สระน้ำ คลอง บ่อ)	0.07	0.92
รวม	7.61	100.00
พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร	6.92	90.93
พื้นที่ถือครองเพื่อการเพาะปลูก	6.51	85.55
ประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน (ร้อยละ)		
- ฤดูฝน	6.51	94.08
- ฤดูแล้ง	1.74	25.14
รวม	8.25	119.22

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2) ลักษณะการเกษตร

การทำเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการ สามารถทำได้ทั้งในฤดูฝน และฤดูแล้ง จากผลการสำรวจ พบว่า กิจกรรมทางการเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ ข้าวเป็นพืชหลักที่สำคัญ มีการปลูกมากในพื้นที่ของโครงการฯ และมีพืชไร่ และไม้ผลไม้ยืนต้น โดยในฤดูฝนมีการปลูกเฉลี่ยเท่ากับ 6.51 ไร่ต่อครัวเรือน และฤดูแล้งมีการปลูกเฉลี่ยเท่ากับ 1.74 ไร่ต่อครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ ในการศึกษาลักษณะการเกษตรในครั้งนี้ เป็นการศึกษาและรายงานผลการเกษตรประจำปีการเพาะปลูก 2564/65 โดยมีรายละเอียดการปลูกพืชหลัก ๆ ดังตารางที่ 5.21-18

ตารางที่ 5.21-18 การปลูกพืชปีการเพาะปลูก 2564/65

หน่วย : ไร่ต่อครัวเรือน

รายการ	เฉลี่ย (ไร่/ครัวเรือน)	ร้อยละ
การปลูกพืชปีการเพาะปลูก 2564/65		
- ฤดูฝน		
1) ข้าวนาปี	5.18	79.57
2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	0.71	10.91
3) มันสำปะหลัง	0.36	5.53
4) ลำไย	0.08	1.23
5) ยางพารา	0.18	2.76
รวม	6.51	100.00
- ฤดูแล้ง		
1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	1.65	94.83
2) ข้าวโพดหวาน	0.09	5.17
รวม	1.74	100.00

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

(1) การเพาะปลูกพืชในฤดูฝน พืชที่ปลูกในพื้นที่โครงการฤดูฝน ได้แก่ ข้าวนาปี พืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง ไม้ผล/ไม้ยืนต้น ได้แก่ ลำไย และยางพารา แสดงดังตารางที่ 5.21-19 ดังนี้

- **ข้าวนาปี** จะเริ่มปลูกข้าวนาปี (ข้าวเหนียว พันธุ์ กข.6) ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม จนถึงเดือนกันยายน ทั้งแบบนาหว่าน นาหว่านน้ำตม และนาดำ และเก็บเกี่ยวผลผลิตตั้งแต่เดือนกรกฎาคม – พฤศจิกายน ผลการศึกษา พบว่า ในปีการสำรวจเกษตรกรในเขตโครงการฯ มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปี เฉลี่ย 5.18 ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งได้รับความเสียหายจากน้ำท่วม, แมลง (กัดกินผลผลิต), และหนอน เฉลี่ย 0.23 ไร่ต่อครัวเรือน ดังนั้นจึงเหลือพื้นที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 ไร่ต่อครัวเรือน

ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดเฉลี่ยของการเพาะปลูกข้าวมีมูลค่าเท่ากับ 2,360 บาทต่อไร่ (12,225 บาทต่อครัวเรือน)

ผลผลิต ข้าวมีผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 530 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 7.73 บาทต่อกิโลกรัม

การกระจายผลผลิต ผลผลิตส่วนใหญ่นำไปขายเฉลี่ย 492 กิโลกรัมต่อไร่ ที่เหลือเก็บไว้บริโภคในครัวเรือน เก็บไว้ทำพันธุ์ และจ่ายเป็นค่าเช่าและค่าจ้าง

มูลค่าผลผลิต มูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 4,097 บาทต่อไร่ (21,222 บาทต่อครัวเรือน) รายได้สุทธิ พิจารณาจากมูลค่าผลผลิตที่ขายได้ หักด้วยต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด ดังนั้นรายได้สุทธิเงินสด เท่ากับ 1,737 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้สุทธิ 8,997 บาทต่อครัวเรือน

- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ผลการศึกษา พบว่า ในปีการสำรวจเกษตรกรในเขตโครงการฯ มีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย 0.71 ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งได้รับความเสียหายจากน้ำท่วม, แมลง (กัดกินผลผลิต), หนอน, วัชพืช เฉลี่ย 0.09 ไร่ต่อครัวเรือน ดังนั้นจึงเหลือพื้นที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ยเท่ากับ 0.62 ไร่ต่อครัวเรือน

ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดเฉลี่ยของการเพาะปลูกมีมูลค่าเท่ากับ 2,367 บาทต่อไร่ (1,681 บาทต่อครัวเรือน)

ผลผลิต มีผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 757 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 9.66 บาทต่อกิโลกรัม

มูลค่าผลผลิต มูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 7,313 บาทต่อไร่ (5,192 บาทต่อครัวเรือน) รายได้สุทธิ พิจารณาจากมูลค่าผลผลิตที่ขายได้ หักด้วยต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด ดังนั้นรายได้สุทธิเงินสด เท่ากับ 4,946 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้สุทธิ 3,511 บาทต่อครัวเรือน

- มันสำปะหลัง

ผลการศึกษา พบว่า ในปีการสำรวจเกษตรกรในเขตโครงการฯ มีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ยเพียง 0.36 ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งได้รับความเสียหายจากน้ำท่วม เฉลี่ย 0.01 ไร่ต่อครัวเรือน ดังนั้นจึงเหลือพื้นที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ยเท่ากับ 0.35 ไร่ต่อครัวเรือน

ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดเฉลี่ยของการเพาะปลูกมีมูลค่าเท่ากับ 1,999 บาทต่อไร่ (720 บาทต่อครัวเรือน)

ผลผลิต มีผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 1,381 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 4.15 บาทต่อกิโลกรัม

มูลค่าผลผลิต มูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 5,731 บาทต่อไร่ (2,063 บาทต่อครัวเรือน) รายได้สุทธิ พิจารณาจากมูลค่าผลผลิตที่ขายได้ หักด้วยต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด ดังนั้นรายได้สุทธิเงินสด เท่ากับ 3,732 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้สุทธิ 1,34 บาทต่อครัวเรือน

- ลำไย

ผลการศึกษา พบว่า ในปีการสำรวจเกษตรกรในเขตโครงการฯ มีพื้นที่เพาะปลูกและพื้นที่เก็บเกี่ยวลำไย เฉลี่ย 0.08 ไร่ต่อครัวเรือน

ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดเฉลี่ยของการเพาะปลูกมีมูลค่าเท่ากับ 218 บาทต่อไร่ (17 บาทต่อครัวเรือน)

ผลผลิต มีผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 2,050 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 5 บาทต่อกิโลกรัม

มูลค่าผลผลิต มูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 10,250 บาทต่อไร่ (820 บาทต่อครัวเรือน) รายได้สุทธิ พิจารณาจากมูลค่าผลผลิตที่ขายได้ หักด้วยต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด ดังนั้นรายได้สุทธิเงินสด เท่ากับ 10,032 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้สุทธิ 803 บาทต่อครัวเรือน

- ยางพารา

ผลการศึกษา พบว่า ในปีการสำรวจเกษตรกรในเขตโครงการฯ มีพื้นที่เพาะปลูกและเก็บเกี่ยวปลูกยางพารา เฉลี่ย 0.18 ไร่ต่อครัวเรือน

ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดเฉลี่ยของการเพาะปลูกมีมูลค่าเท่ากับ 580 บาทต่อไร่ (104 บาทต่อครัวเรือน)

ผลผลิต มีผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 247 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 31 บาทต่อกิโลกรัม

มูลค่าผลผลิต มูลค่าผลผลิตที่เฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 7,657 บาทต่อไร่ (1,378 บาทต่อครัวเรือน) รายได้สุทธิ พิจารณาจากมูลค่าผลผลิตที่ขายได้ หักด้วยต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด ดังนั้นรายได้สุทธิเงินสด เท่ากับ 7,077 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้สุทธิ 1,274 บาทต่อครัวเรือน

ตารางที่ 5.21-19 ข้อมูลการปลูกพืชในรอบปีของครัวเรือน ปีการเพาะปลูก 2564/65 (ฤดูฝน)

รายการ	ฤดูฝน				
	ข้าวนาปี	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	ลำไย	ยางพารา
พื้นที่ปลูก (ทั้งหมด) (ไร่)	1,656.05	227.83	115.67	24.00	58.00
พื้นที่เพาะปลูก (เฉลี่ย ไร่ต่อครัวเรือนทั้งหมด)	5.18	0.71	0.36	0.08	0.18
พื้นที่เก็บเกี่ยวทั้งหมด (ไร่)	1,585.18	199.08	110.67	24	58.00
พื้นที่เก็บเกี่ยว (เฉลี่ย ไร่ต่อครัวเรือนทั้งหมด)	4.95	0.62	0.35	0.08	0.18
ผลผลิตทั้งหมด (กก.)	877,167	172,555	159,771	49,200	14,300
ผลผลิตเฉลี่ย (ต่อพื้นที่เพาะปลูก) (กก./ไร่)	530	757	1,381	2,050	247
ผลผลิตที่ขายเฉลี่ย (ต่อพื้นที่เพาะปลูก) (กก./ไร่)	492	755	1,308	2,050	247
ราคาผลผลิต (บาท/กก.)	7.73	9.66	4.15	5.00	31.00
มูลค่าผลผลิต (บาท/ไร่)	4,097	7,313	5,731	10,250	7,657
มูลค่าผลผลิต (บาท/ครัวเรือน)	21,222	5,192	2,063	820	1,378
ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)					
เตรียมแปลง (ไถดะ ไถคราด แปรกล้า)	484	287	485	8	259
การปลูก	275	497	144	96	207
ปุ๋ยเคมี	539	787	521	0	69
ปุ๋ยคอก	34	25	0	13	9
ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยชีวภาพชนิดเม็ด/ชนิดน้ำ	105	49	163	0	14
การใส่ฮอร์โมน	24	34	12	0	0
การกำจัดศัตรูพืช	49	90	14	0	0
การกำจัดวัชพืช	107	153	74	17	0
กิจกรรมน้ำ	48	46	0	0	0
การเก็บเกี่ยว (เกี่ยว/มัด/ขนรวมกอง)	440	298	310	63	3
การขนย้าย/ขนส่ง	79	61	158	8	9
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	176	40	118	13	10
รวม ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	2,360	2,367	1,999	218	580
รวม ต้นทุนการผลิต (บาท/ครัวเรือน)	12,225	1,681	720	17	104
รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)	1,737	4,946	3,732	10,032	7,077
รายได้สุทธิ (บาท/ครัวเรือน)	8,997	3,511	1,343	803	1,274

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

(2) การเพาะปลูกพืชในฤดูแล้ง - มีการปลูกพืชในฤดูแล้งเพียงเล็กน้อยเฉลี่ย 1.74 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 26.27 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชในฤดูฝนและพืชตลอดปี ซึ่งเป็นการปลูกพืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และข้าวโพดหวาน แสดงดังตารางที่ 5.21-20 ดังนี้

- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ผลการศึกษา พบว่า ในปีการสำรวจเกษตรกรในเขตโครงการฯ มีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย 1.65 ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งได้รับความเสียหายจากแห้งแล้ง, แมลง (กัดกินผลผลิต), วัชพืช เฉลี่ย 0.04 ไร่ต่อครัวเรือน ดังนั้นจึงเหลือพื้นที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ยเท่ากับ 1.61 ไร่ต่อครัวเรือน

ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดเฉลี่ยของการเพาะปลูกมีมูลค่าเท่ากับ 2,784 บาทต่อไร่ (4,594 บาทต่อครัวเรือน)

ผลผลิต มีผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 1,079 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 14.75 บาทต่อกิโลกรัม

มูลค่าผลผลิต มูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 15,915 บาทต่อไร่ (26,260 บาทต่อครัวเรือน) รายได้สุทธิ พิจารณาจากมูลค่าผลผลิตที่ขายได้ หักด้วยต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด ดังนั้นรายได้สุทธิเงินสด เท่ากับ 13,131 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้สุทธิ 21,666 บาทต่อครัวเรือน

- ข้าวโพดหวาน

ผลการศึกษา พบว่า ในปีการสำรวจเกษตรกรในเขตโครงการฯ มีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย 0.09 ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งได้รับความเสียหายจากแห้งแล้ง, แมลง (กัดกินผลผลิต), วัชพืช เฉลี่ย 0.01 ไร่ต่อครัวเรือน ดังนั้นจึงเหลือพื้นที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ยเท่ากับ 0.08 ไร่ต่อครัวเรือน

ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดเฉลี่ยของการเพาะปลูกมีมูลค่าเท่ากับ 3,535 บาทต่อไร่ (318 บาทต่อครัวเรือน)

ผลผลิต มีผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 903 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย 10 บาทต่อกิโลกรัม

มูลค่าผลผลิต มูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 9,030 บาทต่อไร่ (813 บาทต่อครัวเรือน) รายได้สุทธิ พิจารณาจากมูลค่าผลผลิตที่ขายได้ หักด้วยต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด ดังนั้นรายได้สุทธิเงินสด เท่ากับ 5,495 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้สุทธิ 495 บาทต่อครัวเรือน

ตารางที่ 5.21-20 ข้อมูลการปลูกพืชในรอบปีของครัวเรือน ปีการเพาะปลูก 2564/65 (ฤดูแล้ง)

รายการ	ฤดูแล้ง	
	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ข้าวโพดหวาน
พื้นที่ปลูก (ทั้งหมด) (ไร่)	527.81	29.31
พื้นที่เพาะปลูก (เฉลี่ย ไร่ต่อครัวเรือนทั้งหมด)	1.65	0.09
พื้นที่เก็บเกี่ยวทั้งหมด (ไร่)	514.06	26.76
พื้นที่เก็บเกี่ยว (เฉลี่ย ไร่ต่อครัวเรือนทั้งหมด)	1.61	0.08
ผลผลิตทั้งหมด (กก.)	569,558	26,469
ผลผลิตเฉลี่ย (ต่อพื้นที่เพาะปลูก) (กก./ไร่)	1,079	903
ผลผลิตที่ขายเฉลี่ย (ต่อพื้นที่เพาะปลูก) (กก./ไร่)	984	903
ราคาผลผลิต (บาท/กก.)	14.75	10.00
มูลค่าผลผลิต (บาท/ไร่)	15,915	9,030
มูลค่าผลผลิต (บาท/ครัวเรือน)	26,260	813
ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)		
เตรียมแปลง (ไถดะ ไถคราด แปรกล้า)	253	345
การปลูก	229	728
ปุ๋ยเคมี	981	928
ปุ๋ยคอก	19	17
ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยชีวภาพชนิดเม็ด/ชนิดน้ำ	112	92
การใส่ฮอร์โมน	148	44
การกำจัดศัตรูพืช	129	111
การกำจัดวัชพืช	126	213
กิจกรรมน้ำ	95	328
การเก็บเกี่ยว (เกี่ยว/มัด/ขนรวมกอง)	490	607
การขนย้าย/ขนส่ง	81	78
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	121	44
รวม ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	2,784	3,535
รวม ต้นทุนการผลิต (บาท/ครัวเรือน)	4,594	318
รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)	13,131	5,495
รายได้สุทธิ (บาท/ครัวเรือน)	21,666	495

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

(3) การเลี้ยงปศุสัตว์ จากการสำรวจการเลี้ยงปศุสัตว์ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ของครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่โครงการฯ พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่ได้มีการเลี้ยงปศุสัตว์เพื่อขายหรือบริโภคในครัวเรือน จำนวน 180 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 56.25 ที่เหลือมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อขายหรือบริโภคในครัวเรือน จำนวน 140 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 43.75 ชนิดของปศุสัตว์ที่เลี้ยง ได้แก่

- โค ในปัจจุบันที่มีอยู่ในครัวเรือนมีมูลค่าเฉลี่ย 30,323 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งพบว่ามี การนำไปขายในช่วงระหว่างปี คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 8,657 บาทต่อครัวเรือน และบางส่วนนำไปบริโภคมีมูลค่าเฉลี่ย 610 บาทต่อครัวเรือน รวมมูลค่าของการเลี้ยงโคทั้งหมดเท่ากับ 39,590 บาทต่อครัวเรือน และมีต้นทุนในการเลี้ยงเฉลี่ยเท่ากับ 2,465 บาทต่อครัวเรือน ดังนั้นมีครัวเรือนตัวอย่างมีรายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคเฉลี่ยเท่ากับ 37,125 บาทต่อครัวเรือนทั้งหมด

- ไร่ ในปัจจุบันที่มีอยู่ในครัวเรือนมีมูลค่าเฉลี่ย 2,569 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งพบว่ามี การนำ ไปขายในช่วงระหว่างปี คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 346 บาท บางส่วนนำไปบริโภคคิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 21 บาท ต่อครัวเรือน รวมมูลค่าของการเลี้ยงไก่ทั้งหมดเท่ากับ 2,936 บาทต่อครัวเรือน และมีต้นทุนในการเลี้ยงเฉลี่ย เท่ากับ 122 บาทต่อครัวเรือน ดังนั้นมีรายได้สุทธิจากการเลี้ยงไก่เฉลี่ยเท่ากับ 2,814 บาทต่อครัวเรือนทั้งหมด

(4) การเลี้ยงสัตว์น้ำ ครัวเรือนตัวอย่างมีการเลี้ยงสัตว์น้ำจำนวน 19 ครัวเรือน คิดเป็น ร้อยละ 5.94 โดยเลี้ยงปลานิล ในบ่อขนาดพื้นที่เฉลี่ย 0.05 ไร่ต่อครัวเรือน มีต้นทุนในการเลี้ยงปลานิลเฉลี่ย 511 บาทต่อครัวเรือน ปริมาณปลานิลที่จับได้เฉลี่ย 11 กิโลกรัมครัวเรือน ราคาปลานิลเฉลี่ย 74 บาท ต่อกิโลกรัม สร้างรายได้ในการเลี้ยงเท่ากับ 791 บาทต่อครัวเรือน ดังนั้นมีรายได้สุทธิจากการเลี้ยงปลานิล เฉลี่ย 280 บาทต่อครัวเรือนทั้งหมด

(5) รายได้ - รายจ่ายด้านเกษตร

จากผลการศึกษาพบว่า รายได้ในภาคการเกษตรของครัวเรือนในเขตโครงการฯ ทั้งที่เป็น รายได้จากการเพาะปลูกพืชในฤดูฝนและฤดูแล้ง รายได้จากการเลี้ยงปศุสัตว์และสัตว์น้ำ มีมูลค่าเฉลี่ย 101,065 บาทต่อครัวเรือน และมีรายจ่ายในภาคเกษตรทั้งหมดมีมูลค่าเฉลี่ย 22,757 บาทต่อครัวเรือน เพราะฉะนั้น รายได้สุทธิในภาคการเกษตรของครัวเรือนในเขตโครงการฯ มีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 78,308 บาท ต่อครัวเรือนทั้งหมด ดังตารางที่ 5.21-21

ตารางที่ 5.21-21 สรุปรายได้ - รายจ่าย ด้านการเกษตรในรอบปีเพาะปลูก 2564/2565

รายการ	รายได้ (บาท/ครัวเรือน)	รายจ่าย (บาท/ครัวเรือน)	รายได้สุทธิ (บาท/ครัวเรือน)
ด้านการเพาะปลูก			
ฤดูฝน			
1) ข้าวนาปี	21,222	12,225	8,997
2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	5,192	1,681	3,511
3) มันสำปะหลัง	2,063	720	1,343
4) ลำไย	820	17	803
5) ยางพารา	1,378	104	1,274
ฤดูแล้ง			
1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	26,260	4,594	318
2) ข้าวโพดหวาน	813	318	495
รวม	57,748	19,659	38,089
ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์และสัตว์น้ำ			
1) เลี้ยงโค	39,590	2,465	37,125
2) เลี้ยงไก่	2,936	122	2,814
2) เลี้ยงปลานิล	791	511	280
รวม	43,317	3,098	40,219
รวมทั้งหมด	101,065	22,757	78,308

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2.2.2 สภาพเศรษฐกิจครัวเรือน

1) รายได้จากการรับจ้างแรงงานในภาคเกษตร และรายรับนอกภาคการเกษตรอื่นๆ

จากผลการสำรวจพบว่า ครัวเรือนตัวอย่างจากการรับจ้างแรงงานในภาคเกษตร และรายรับนอกภาคการเกษตรอื่นๆ ที่เป็นเงินสดประจำปีรวมเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 151,873 บาท โดยแบ่งเป็น 1) รายได้จากหมวดของการรับจ้างนอกงานเกษตร งานรับจ้างทั่วไป รับราชการส่วนท้องถิ่น (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. และ อสม.) และงานก่อสร้าง ฯลฯ มีมูลค่าเฉลี่ย 78,062 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 51.41, 2) หมวดรายได้นอกการเกษตรอื่น ๆ เช่น ได้รับของขวัญหรือมีโชค ค่าขาย/บริการ เบี้ยผู้สูงอายุ/ผู้พิการ ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง และรายได้จากสวัสดิการแห่งรัฐ ฯลฯ มีมูลค่าเฉลี่ย 60,891 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 40.09 และ 3) หมวดรายได้จากการรับจ้างแรงงานในภาคเกษตรซึ่งมีทั้งการรับจ้างด้วยแรงงานคน แรงงานเครื่องจักร การรับจ้างทำประมง มีมูลค่าเฉลี่ย 12,920 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.50 ดังตารางที่ 5.21-22)

ตารางที่ 5.21-22 รายได้นอกภาคเกษตรประจำปีของครัวเรือนเกษตร

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

ข้อ	รายละเอียด	กลุ่มได้รับประโยชน์	
		เฉลี่ยต่อครัวเรือน	ร้อยละ
	จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง (ครัวเรือน)	320	
1	รับจ้างแรงงานคน แรงงานสัตว์ และแรงงานเครื่องจักร	12,920	8.50
	- รับจ้างงานในไร่นาโดยใช้แรงงานอย่างเดียว	10,790	7.10
	- รับจ้างงานในไร่นาพร้อมทั้งเครื่องจักร	1,447	0.95
	- รับจ้างทำงานประมงชายฝั่ง	301	0.20
	- รับจ้างงานประมงน้ำลึก	382	0.25
2	รับจ้างนอกงานเกษตร	78,062	51.41
	- งานก่อสร้าง	8,660	5.70
	- งานขนส่ง	1,366	0.90
	- งานอุตสาหกรรม/หัตถกรรม	5,163	3.40
	- งานพาณิชยกรรม	301	0.20
	- รับราชการ อบต. อสม. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	8,682	5.72
	- ทำงานที่สถาบันต่าง ๆ เช่น ธนาคาร สหกรณ์	2,350	1.55
	- ทำงานบริการต่าง ๆ เช่น ถีบสามล้อ ขนส่ง	683	0.45
	- รับจ้างทั่วไป	50,857	33.49
3	รายได้นอกภาคการเกษตรอื่นๆ	60,891	40.09
	- ขายผลผลิตที่ได้จากบริเวณบ้าน	2,267	1.49
	- ขายผลผลิตนอกพื้นที่ชลประทาน	344	0.23
	- หัตถกรรมในครัวเรือน	566	0.37
	- ทำโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อย	1,594	1.05
	- ทำโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง	7,288	4.80
	- ทำโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่	2,925	1.93
	- การใช้เช่าสัตว์	31	0.02
	- การหาของป่า ตัดไม้ ตัดฟัน จับสัตว์ป่า	478	0.31
	- ได้รับของขวัญหรือมีโชค	10,637	7.00

ตารางที่ 5.21-22 รายได้นอกภาคเกษตรประจำปีของครัวเรือนเกษตร (ต่อ)

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

ข้อ	รายละเอียด	กลุ่มได้รับประโยชน์	
		เฉลี่ยต่อครัวเรือน	ร้อยละ
	- ญาติมิตรส่งเงินมาให้	2,863	1.89
	- ค่าเช่า (ที่ดิน, บ้าน, อื่นๆ)	654	0.43
	- รายได้จากการจัดงาน	3,359	2.21
	- ค่าขาย, บริการ	9,991	6.58
	- อาชีพรับเหมาก่อสร้าง	2,950	1.94
	- เบี้ยผู้สูงอายุ/ผู้พิการ	8,295	5.46
	- รายได้จากบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ	5,068	3.34
	- รายได้จากการประกันราคาพืช/เงินสดเชยภัยแล้ง อุทกภัย	1,581	1.04
	รวม	151,873	100.00

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2) ค่าใช้จ่ายประจำปีของครัวเรือน (อุปโภคและบริโภค)

จากผลการสำรวจ พบว่า ครัวเรือนเกษตรมีค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดประจำปีรวมเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ 118,445 บาท ซึ่งรายจ่ายในครัวเรือนโดยส่วนใหญ่ ได้แก่ หมวดอาหาร มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 46,491 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 39.25 รองลงมาคือ หมวดการเดินทางและการสื่อสาร มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 17,675 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 14.92 หมวดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 11,813 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.97 หมวดค่าใช้จ่ายในการศึกษา (รวมค่าเรียนพิเศษและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ) มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 10,366 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.75 และค่าจัดงานพิธีต่าง ๆ ในครัวเรือน มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 6,816 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 5.75 ฯลฯ ดังตารางที่ 5.21-23

ตารางที่ 5.21-23 รายจ่ายประจำปีของครัวเรือนเกษตร

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

ข้อ	รายการ	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	ร้อยละ
	จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง (ครัวเรือน)	320	
1	พบว่าหมวดอาหาร	46,491	39.25
2	หมวดการเดินทางและการสื่อสาร	17,675	14.92
3	หมวดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	11,813	9.97
4	หมวดค่าใช้จ่ายในการศึกษา	10,366	8.75
5	ค่าจัดงานพิธีต่างๆ	6,816	5.75
6	เบี้ยประกันชีวิต , ค่าสมาชิกกลุ่มฯ	4,410	3.72
7	ค่าเลี้ยงชีพ/ ค่าดอกเบี้ยยจ่าย	3,949	3.33
8	หมวดค่าใช้จ่ายในกิจกรรมทางศาสนา	2,826	2.39
9	รายจ่ายส่วนบุคคล	2,727	2.30
10	ภาษีที่ดิน ภาษีรถยนต์	2,588	2.18
11	หมวดเครื่องดื่ม	2,290	1.93
12	หมวดเครื่องนุ่งห่ม (เสื้อผ้า รองเท้า และอื่นๆ)	1,902	1.61
13	หมวดค่ารักษาพยาบาล	1,370	1.16
14	ค่าซ่อมแซม เครื่องมือ / เครื่องจักร	1,007	0.85
15	หมวดยาสูบ	951	0.80
16	ค่าเช่าบ้าน/ห้องพัก	689	0.58
17	ค่าเก็บขยะ	320	0.27
18	ค่าการบันเทิงต่างๆ	255	0.22
รวม (บาท/ครัวเรือน/ปี)		118,445	100.00

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

3) ภาระหนี้สินของครอบครัว

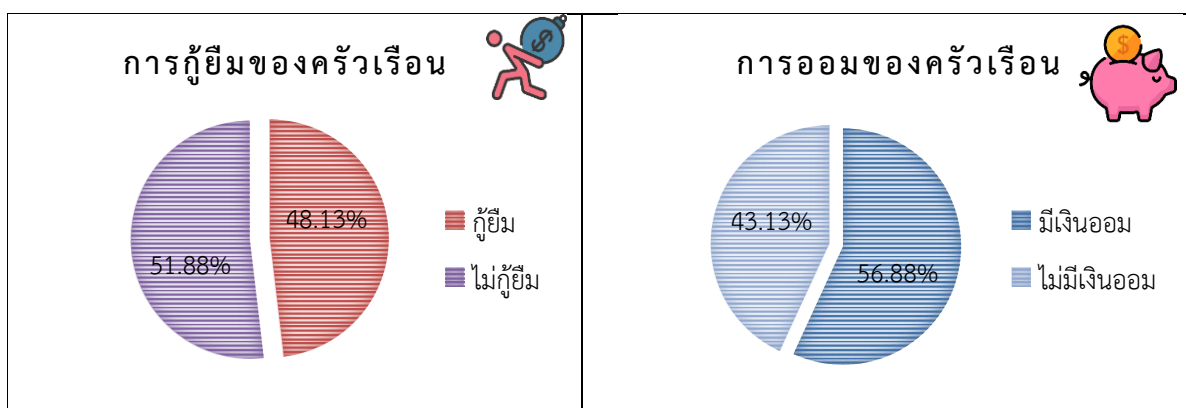
จากการสำรวจครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่รับประโยชน์ พบว่า ครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ มีหนี้สินจากการกู้ยืม จำนวน 154 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 48.12 มียอดหนี้สินเฉลี่ย 215,218 บาท ต่อครัวเรือนทั้งหมด ส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินระยะยาว จำนวน 104 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 67.53 รองลงมาเป็นหนี้สินระยะสั้น จำนวน 62 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 40.26 และหนี้สินระยะปานกลาง จำนวน 22 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ส่วนใหญ่กู้มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร รองลงมาจากกองทุนหมู่บ้าน สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้าน ธนาคารพาณิชย์ ญาติและเพื่อนบ้าน มีวัตถุประสงค์หลักในการกู้ยืมส่วนใหญ่เพื่อซื้อวัสดุทางการเกษตร ซื้อเครื่องมือเครื่องจักร การเกษตร และซื้อเครื่องมือเครื่องจักร ฯลฯ

เมื่อพิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนเกษตร พบว่า ในรอบปี การสำรวจ มีการชำระหนี้สินเพียงบางส่วนเฉลี่ย 27,981 บาทต่อครัวเรือน ทำให้ครัวเรือนยังคงมีหนี้สินค้างชำระเฉลี่ย 187,237 บาทต่อครัวเรือนทั้งหมด

4) การออมของครัวเรือน

ครัวเรือนตัวอย่างที่มีเงินเก็บออมในครัวเรือน จำนวน 182 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 56.88 มีปริมาณเงินออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 24,404 บาท ลักษณะการออมเกือบทั้งหมดเป็นเงินสด จำนวน 180 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 98.90 ที่เหลือเป็นทอง และสลากออมสิน จำนวน 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.55 เท่ากัน แหล่งเงินออม ได้แก่ ออมทรัพย์หมู่บ้าน จำนวน 97 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.30 รองลงมา ธนาคาร ธกส. จำนวน 80 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 43.96 เก็บไว้เอง จำนวน 24 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.19 ธนาคารพาณิชย์ จำนวน 11 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 6.04 และสหกรณ์ จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.10 โดยมีวัตถุประสงค์ในการออม ได้แก่ เพื่อการบริโภคในครัวเรือน และเพื่อเก็บไว้ให้ลูกหลาน จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 41.21 เท่ากัน ไว้ใช้ยามแก่เฒ่า จำนวน 36 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.78 และเพื่อใช้ในการเกษตร จำนวน 28 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 15.38 ตามลำดับ ดังภาพที่ 5.21-21

ภาพที่ 5.21-21 หนี้สิน และเงินออมของครัวเรือน

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

5) สรุปรายได้-รายจ่ายของครัวเรือน

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ครัวเรือนเกษตรกรในเขตโครงการอ่างเก็บน้ำแม่เงิ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีรายได้สุทธิจากการเกษตรเฉลี่ย 78,308 บาทต่อครัวเรือนต่อปี มีรายได้สุทธินอกภาคเกษตรเฉลี่ย 151,873 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมีรายจ่ายเงินสดในครัวเรือนเฉลี่ย 118,455 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ครัวเรือนเกษตรกรในเขตโครงการฯ มีรายได้สุทธิเฉลี่ย 111,726 บาทต่อครัวเรือนต่อปี นอกจากนั้นครัวเรือนมีหนี้สินค้างชำระเฉลี่ย 187,237 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมีเงินออมเฉลี่ย 24,438 บาทต่อครัวเรือนต่อปี แสดงดังตารางที่ 5.21-24

ตารางที่ 5.21-24 สรุปรายได้ รายจ่าย และรายได้สุทธิของครัวเรือน

หน่วย : บาทต่อครัวเรือนทั้งหมด

รายการ	ผู้ได้รับประโยชน์		
	รายได้	รายจ่าย	รายได้สุทธิ
1. กิจกรรมการเกษตร			
การเพาะปลูกพืช	57,748	19,659	38,089
การปศุสัตว์	42,526	2,587	39,939
การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	791	511	280
รายได้สุทธิจากการเกษตร	101,065	22,757	78,308
2. กิจกรรมนอกการเกษตร	151,873		
3. รายจ่ายเงินสดของครัวเรือน		118,455	
รายได้สุทธิทั้งสิ้น	252,938	141,212	111,726
4. สภาพหนี้สินของครัวเรือน			
หนี้คงค้าง		215,218	
การชำระหนี้ปลายปี		27,981	
คงเหลือเงินต้นค้างชำระ		187,237	

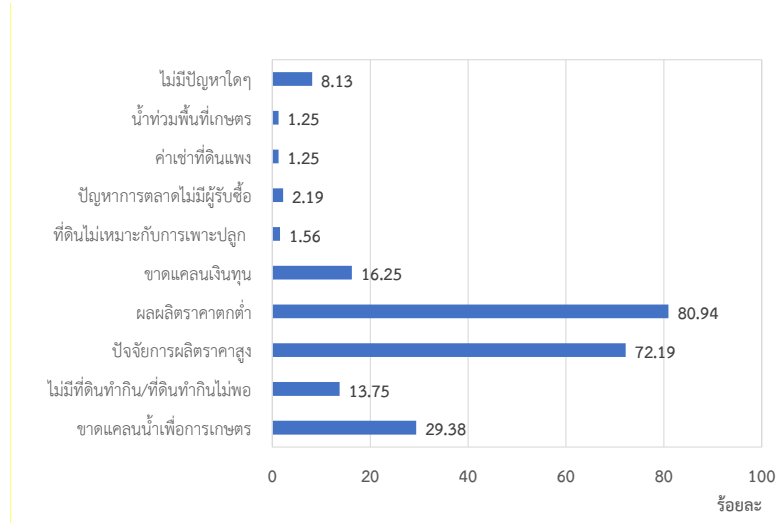
ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2.3 สภาพปัญหา/การรับรู้/ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการ

2.3.1 สภาพปัญหาด้านการประกอบอาชีพ และปัญหาด้านสังคม

เมื่อสำรวจทัศนคติของครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการ ในด้านปัญหาด้านเศรษฐกิจการเกษตร ปัญหาทางสังคม/คุณภาพชีวิต การต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเกษตรกรรม รวมถึงความเพียงพอของการได้รับน้ำชลประทาน สรุปได้ดังนี้

1) **ปัญหาด้านเศรษฐกิจการเกษตร** ปัญหาด้านเศรษฐกิจการเกษตรที่สำคัญได้แก่ (1) ผลผลิตราคาต่ำ จำนวน 259 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 80.94 (2) ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง จำนวน 231 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 72.19 (3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 94 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 29.38 (4) ขาดแคลนเงินทุน จำนวน 52 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.25 (5) ไม่มีที่ดินทำกิน/ที่ดินทำกินมีน้อย จำนวน 44 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.75 ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่มีปัญหาอะไร จำนวน 26 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.13 ดังภาพที่ 5.21-22

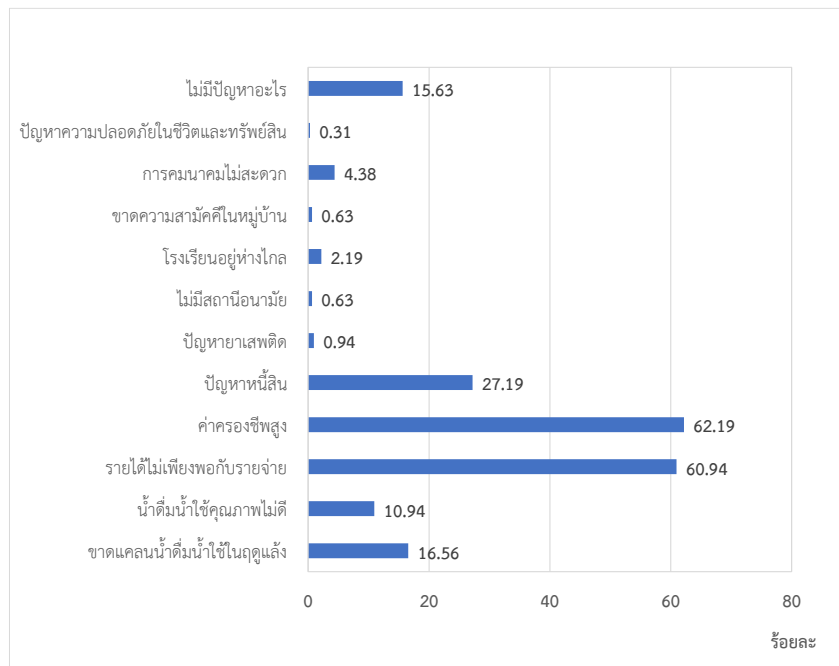

ภาพที่ 5.21-22 ปัญหาด้านเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2) ปัญหาทางสังคม/คุณภาพชีวิต ปัญหาด้านสังคมและคุณภาพชีวิตที่สำคัญ ได้แก่

(1) ค่าครองชีพสูง จำนวน 199 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 62.19 (2) รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย จำนวน 195 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 60.94 (3) ปัญหาหนี้สิน จำนวน 87 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 27.19 (4) ขาดแคลนน้ำดื่ม/น้ำใช้ในฤดูแล้ง จำนวน 53 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.56 (5) ปัญหาน้ำดื่ม/น้ำใช้คุณภาพไม่ดี จำนวน 35 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 10.94 และบางส่วนตอบว่าไม่มีปัญหาอะไร จำนวน 50 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 15.63 ดังภาพที่ 5.21-23

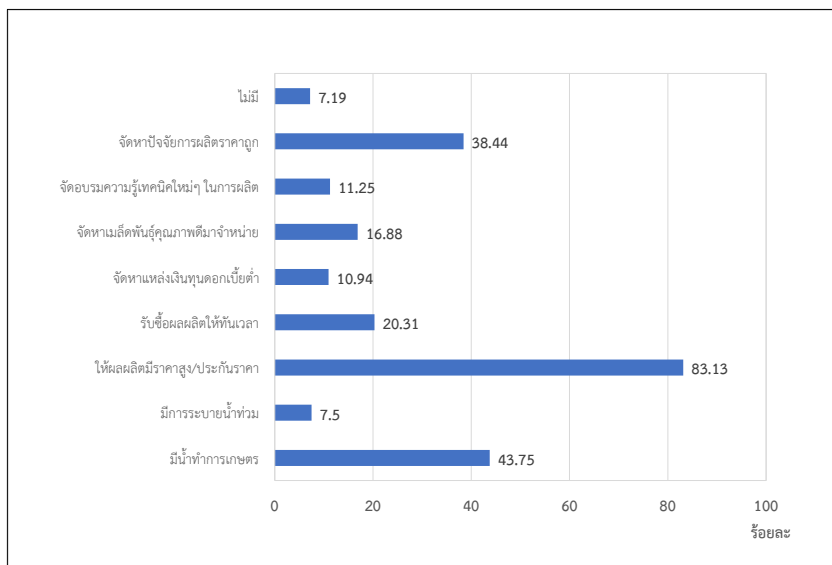

ภาพที่ 5.21-23 ปัญหาด้านสังคม/ คุณภาพชีวิต

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

3) การต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเกษตรและด้านอื่น ๆ จากการสอบถามถึงในด้าน การต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเกษตรกรรมนั้น ครั้วเรือนส่วนใหญ่ต้องการให้ช่วยด้านต่างๆ เช่น ให้ผลผลิตมีราคาสูง / ประกันราคา จำนวน 266 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 83.13 (2) มีน้ำทำการเกษตร จำนวน 140 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 43.75 (3) จัดหาปัจจัยการผลิตราคาถูก จำนวน 123 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.44 (4) รับซื้อผลผลิตให้ทันเวลา จำนวน 65 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.31 (5) จัดหา เมล็ดพันธุ์คุณภาพดีมาจำหน่าย จำนวน 54 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.88 นอกจากนั้นก็มีผู้ที่ไม่ต้องการ ความช่วยเหลือใดๆ เกี่ยวกับเกษตรกรรม จำนวน 23 ครั้วเรือนคิดเป็นร้อยละ 7.19 ดังภาพที่ 5.21-24

ภาพที่ 5.21-24 การต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเกษตรและด้านอื่น ๆ
ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2.3.2 การได้รับน้ำทำการเกษตรในปีที่ผ่านมา

เมื่อสอบถามครั้วเรือนตัวอย่างด้านความเพียงพอของน้ำที่ได้รับในการทำการเกษตรปีที่ผ่านมา พบว่า ในฤดูฝนมีน้ำเพื่อการเกษตรเพียงพอ จำนวน 300 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 93.75 และได้รับน้ำ ไม่เพียงพอ จำนวน 20 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 6.25 กรณีที่ได้รับน้ำไม่เพียงพอ นั้นสาเหตุมาจาก โดยสาเหตุมา จาก (1) ไม่มีน้ำ ปริมาณน้ำในอ่างฯ มีน้อย จำนวน 8 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 40 (2) มีความขัดแย้งในการใช้ น้ำระหว่างเกษตรกรด้วยกัน จำนวน 2 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 10 (3) อยู่ท้ายคลองส่งน้ำ จำนวน 6 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 30 และ (4) มีผู้ใช้น้ำจำนวนมาก จำนวน 4 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 20

ส่วนในฤดูแล้งมีความคิดเห็นว่าได้น้ำเพื่อการเกษตรเพียงพอ จำนวน 147 ครั้วเรือน คิดเป็น ร้อยละ 45.94 ไม่เพียงพอ จำนวน 115 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 35.94 และไม่ได้ทำการเกษตรฤดูแล้ง จำนวน 58 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 18.13 กรณีที่ได้รับน้ำไม่เพียงพอ นั้นสาเหตุมาจาก โดยสาเหตุมาจาก (1) ไม่มีน้ำ ปริมาณน้ำในอ่างฯ มีน้อย จำนวน 61 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.04 (2) อยู่ท้ายคลองส่งน้ำ จำนวน 24 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.87 (3) มีผู้ใช้น้ำจำนวนมาก จำนวน 20 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.39 และ (4) มีความขัดแย้งในการใช้น้ำระหว่างเกษตรกรด้วยกัน จำนวน 10 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.70 ดังตารางที่ 5.21-25

ตารางที่ 5.21-25 แสดงการได้รับน้ำชลประทานในปีที่ผ่านมา (ปีการเพาะปลูก 2564/65)

ข้อ	รายการ	กลุ่มได้รับประโยชน์	
		จำนวน	ร้อยละ
1	การได้รับน้ำทำการเกษตรในปีที่ผ่านมา		
1.1	ฤดูฝน		
	1. เพียงพอ	300	93.75
	2. ไม่เพียงพอ	20	6.25
	รวม	320	100.00
	กรณีตอบข้อ 2 ไม่เพียงพอ เพราะ		
	1. ไม่มีน้ำ ปริมาณน้ำในอ่างฯ/ฝายมีน้อย	8	40.00
	2. มีความขัดแย้งการใช้น้ำระหว่างเกษตรกรด้วยกัน	2	10.00
	3. อยู่ท้ายคลองส่งน้ำ	6	30.00
	4. มีผู้ใช้น้ำจำนวนมาก	4	20.00
	รวม	20	100.00
1.2	ฤดูแล้ง		
	1. เพียงพอ	147	45.94
	2. ไม่เพียงพอ	115	35.94
	3. ไม่ได้ปลูกพืชฤดูแล้ง	58	18.13
	รวม	320	100.00
	กรณีตอบข้อ 2 ไม่เพียงพอ เพราะ		
	1. ไม่มีน้ำ ปริมาณน้ำในอ่างฯ/ฝายมีน้อย	61	53.04
	2. มีความขัดแย้งการใช้น้ำระหว่างเกษตรกรด้วยกัน	10	8.70
	3. อยู่ท้ายคลองส่งน้ำ	24	20.87
	4. มีผู้ใช้น้ำจำนวนมาก	20	17.39
	รวม	115	100.00

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

ทั้งนี้ เมื่อสอบถามว่าเมื่อมีโครงการฯ ทำให้มีน้ำทำการเกษตรสมบูรณ์แล้วจะมีผลทำให้ลูกหลานกลับมาทำการเกษตรหรือไม่นั้น ครึ่งเรือนส่วนใหญ่ตอบว่ามีผลฯ จำนวน 204 ครึ่งเรือน คิดเป็นร้อยละ 63.75 ส่วนที่เหลือ จำนวน 116 ครึ่งเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.25 มีความคิดเห็นว่าไม่มีผลที่จะทำให้ลูกหลานกลับมาทำการเกษตร เนื่องจากคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ไม่ต้องการทำเกษตร ต้องการงานต่างถิ่นและทำงานตามที่ได้เรียนจบมา รวมทั้งมีลูกหลานบางส่วนกำลังศึกษาอยู่

นอกจากนี้ เมื่อสอบถามว่าจากการที่มีโครงการอ่างเก็บน้ำแม่เงิ่งอันเนื่องฯ ทำให้รายได้และชีวิตความเป็นอยู่ในครัวเรือนดีขึ้นหรือไม่นั้น ครึ่งเรือนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการมีโครงการฯ ทำให้รายได้และคุณภาพชีวิตของครัวเรือนดีขึ้น จำนวน 262 ครึ่งเรือน คิดเป็นร้อยละ 81.88 ที่เหลือเห็นว่ารายได้และคุณภาพชีวิตเหมือนเดิม ทั้งนี้เนื่องจากขณะนี้โครงการยังพึ่งทดลองระบบยังไม่ได้เปิดดำเนินการแบบสมบูรณ์ จำนวน 58 ครึ่งเรือน คิดเป็นร้อยละ 18.12

2.3.3 ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการ

1) ด้านการรับรู้ต่อแผนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและการเข้าร่วมกิจกรรมตามแผนฯ ในปีที่ผ่านมา จากการสอบถามครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่รับประโยชน์ถึงการรับรู้ต่อแผนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในรอบปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2564) นั้น ครัวเรือนตัวอย่างได้รับทราบต่อแผนฯ และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ แสดงดังภาพที่ 5.21-25 ดังนี้

(1) การบริหารการใช้น้ำ และองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำ พบว่า ทราบและเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 180 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 56.25 รับทราบแต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 91 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.44 และไม่ทราบ จำนวน 49 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 15.31

(2) การปลูกป่า กิจกรรมสร้างจิตสำนึกดูแลรักษาป่าอย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วม พบว่า ทราบและเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 182 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 56.88 รับทราบแต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 87 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 27.19 และไม่ทราบ จำนวน 51 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 15.94

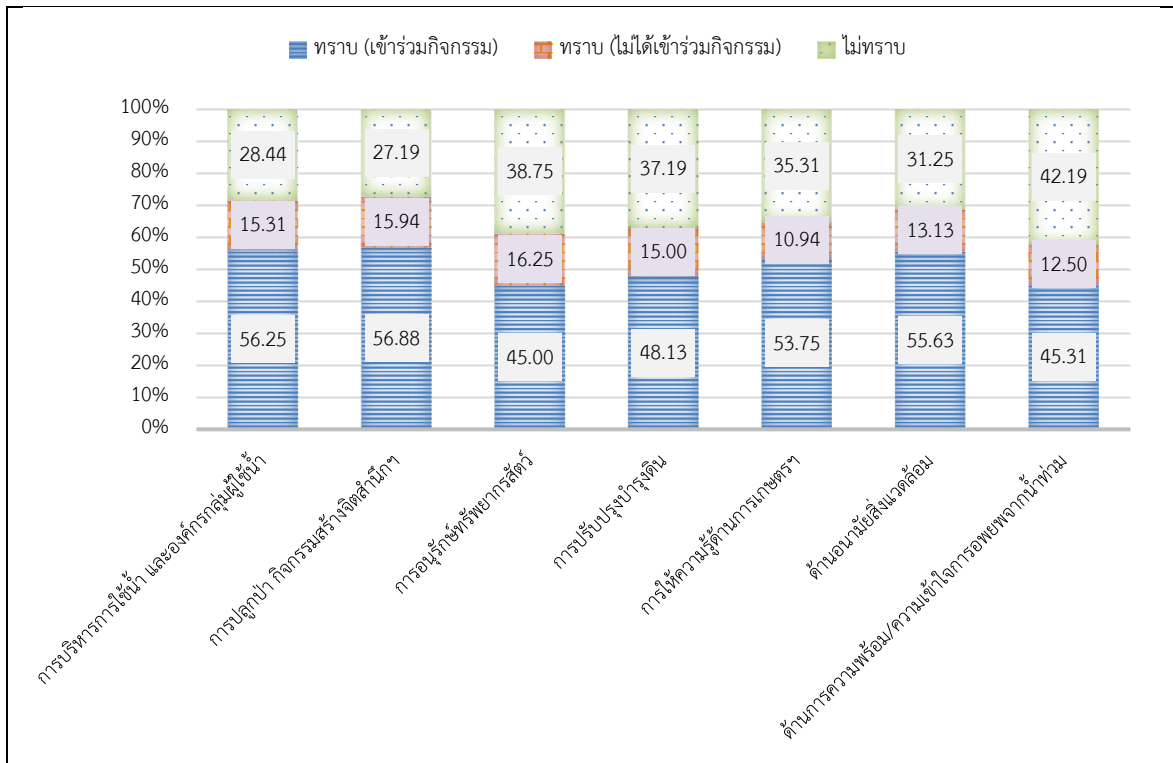
(3) การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ พบว่า ทราบและเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 144 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 45 รับทราบแต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 124 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.75 และไม่ทราบ จำนวน 52 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.25

(4) การปรับปรุงบำรุงดิน พบว่า รับทราบและเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 154 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 48.13 รับทราบแต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 119 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 37.19 และไม่ทราบ จำนวน 48 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 15

(5) การให้ความรู้ด้านการเกษตร เอกสารวิชาการด้านการเกษตร การจัดทำแปลงส่งเสริมการเกษตร พบว่า รับทราบและเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 172 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.75 รับทราบแต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 113 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 35.31 และไม่ทราบ จำนวน 35 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10.94

(6) ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม พบว่า รับทราบและเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 178 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 55.63 รับทราบแต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 100 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 31.25 และไม่ทราบ จำนวน 42 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.13

(7) ด้านการเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจเรื่องการอพยพจากภัยน้ำท่วม พบว่า รับทราบและเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 145 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 45.31 รับทราบแต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 135 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 42.19 และไม่ทราบ จำนวน 40 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.50

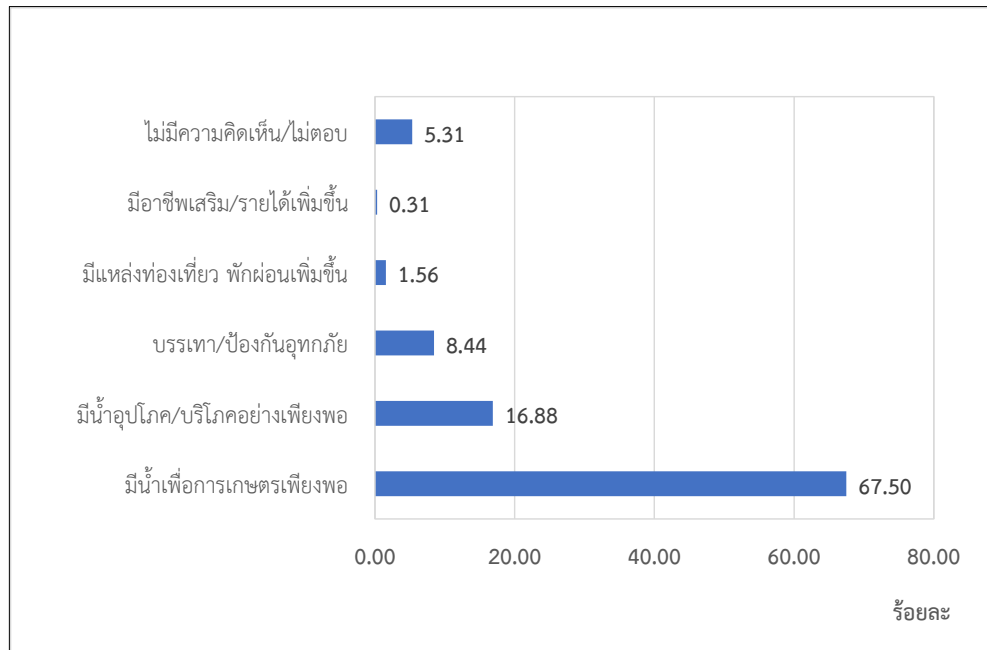
ภาพที่ 5.21-25 การรับรู้ต่อแผนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในปีที่ผ่านมา

ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมแผนงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ ส่วนใหญ่เห็นว่าแผนงาน/กิจกรรมมีประโยชน์ในระดับมาก จำนวน 82 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 56.55 รองลงมา มองว่ามีประโยชน์ในระดับปานกลาง จำนวน 41 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.28 และมีประโยชน์ระดับน้อย จำนวน 22 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 15.17

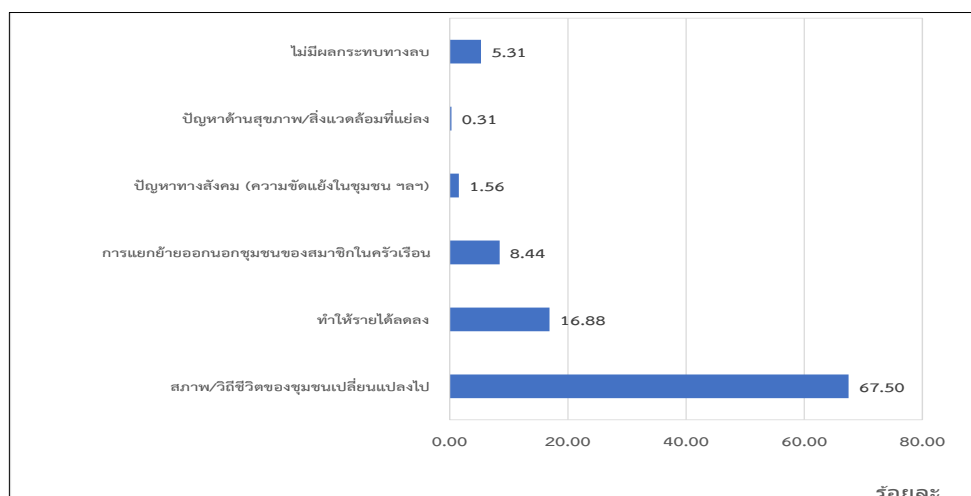
3) สาเหตุที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ในส่วนของครั้วเรือนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเพราะว่าไม่ทราบข้อมูล จำนวน 135 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 77.14 ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 28 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.00 และไม่สนใจ/ไม่เห็นว่ามีความประโยชน์ จำนวน 12 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 6.86

4) ความเห็นต่อผลกระทบจากการดำเนินโครงการฯ ทางด้านบวก จากการสอบถามครั้วเรือนตัวอย่างถึงความเห็นต่อผลกระทบทางบวก พบว่า (1) มีน้ำเพื่อการเกษตรเพียงพอ จำนวน 216 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 67.50 (2) มีน้ำอุปโภค/บริโภคอย่างเพียงพอ จำนวน 54 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.88 (3) ช่วยบรรเทา/ป้องกันอุทกภัย จำนวน 27 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.44 (4) มีแหล่งท่องเที่ยว/พักผ่อนเพิ่มขึ้น จำนวน 5 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.56 และ (5) มีอาชีพเสริม/มีรายได้เพิ่มขึ้น จำนวน 1 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.31 ส่วนครั้วเรือนรับทราบแต่ไม่ได้เข้าร่วม ที่ไม่มีความคิดเห็นจำนวน 17 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 5.31 ดังภาพที่ 5.21-26

ภาพที่ 5.21-26 ความเห็นต่อผลกระทบจากการดำเนินโครงการฯ ทางด้านบวก
ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

5) ความเห็นต่อผลกระทบจากการดำเนินโครงการฯ ทางด้านลบ เมื่อสอบถามถึงผลกระทบทางลบ ครึ่งเรือนส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีผลกระทบทางลบ จำนวน 256 ครึ่งเรือน คิดเห็นร้อยละ 80 ส่วนที่ตอบว่ามีผลกระทบทางลบได้แก่ (1) สภาพวิถีชีวิตของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป จำนวน 28 ครึ่งเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.75 (2) ทำให้รายได้ลดลง จำนวน 13 ครึ่งเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.06 (3) การแย่งย้ายออกนอกชุมชนของสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 10 ครึ่งเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.13 (4) ปัญหาทางสังคม (ความขัดแย้งในชุมชน ฯลฯ) จำนวน 7 ครึ่งเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.19 และ (5) ปัญหาด้านสุขภาพ/สิ่งแวดล้อม ที่แย่ง จำนวน 6 ครึ่งเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.88 ตามลำดับ แสดงดังภาพที่ 5.21-27

ภาพที่ 5.21-27 ความเห็นต่อผลกระทบจากการดำเนินโครงการฯ ทางด้านลบ
ที่มา: ผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจสังคม (2565)

2.3.4 ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ และโครงการ

จากการสอบถามครัวเรือนตัวอย่างถึงความต้องการที่จะให้ทางภาครัฐ หรือทางโครงการให้ความช่วยเหลือนั้น พบว่า ครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่ได้รับประโยชน์ต้องการความช่วยเหลือ ดังนี้

- 1) มีความต้องการให้ทำคลองส่งน้ำเพิ่มเติม
- 2) ให้กระจายน้ำและส่งน้ำให้ทั่วถึงพื้นที่เกษตร
- 3) ปรับปรุงถนนเลียบริมคลองชลประทานให้เป็นถนนลาดยางมะตอย เพื่อลดฝุ่นละออง
- 4) ให้เจ้าหน้าที่ชลประทานเข้ามาพูดคุยกับประชาชนในพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น
- 5) ให้มีการอบรมด้านการเกษตรให้ชุมชน
- 6) ให้ส่งเสริมความรู้ การแนะนำการปลูกพืชใหม่ๆ
- 7) ให้พัฒนาการคมนาคม และสาธารณูปโภค

3. การเปรียบเทียบผลการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ.2563 และ พ.ศ.2565

จากการติดตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมของโครงการอ่างเก็บน้ำแม่เงิ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และ พ.ศ. 2565 สามารถเปรียบเทียบผลการศึกษาที่สำคัญได้ ดังนี้

3.1 ผู้รับผลกระทบ

ตารางที่ 5.21-26 เปรียบเทียบผลการศึกษาของผู้รับผลกระทบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และ พ.ศ. 2565

รายการ	ความคิดเห็น	
	ปี พ.ศ.2563	ปี พ.ศ.2565
1.1) ความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน	ส่วนใหญ่พอใจกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันและไม่คิดจะย้ายไปอยู่ที่อื่น ร้อยละ 97.50 ที่เหลือไม่พอใจและคิดจะย้ายไปอยู่ที่อื่น ร้อยละ 2.50	ส่วนใหญ่พอใจกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ร้อยละ 96.25 ที่เหลือไม่พอใจ ร้อยละ 3.75 และทั้งหมดไม่คิดจะย้ายไปอยู่ที่อื่น
1.2) ปัญหาทางสังคม/คุณภาพชีวิต 3 อันดับแรก	1.รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ร้อยละ 34.93 2.ค่าครองชีพสูงจำนวน ร้อยละ 30.14 3.หนี้สิน ร้อยละ 19.18	1.ค่าครองชีพสูงจำนวน ร้อยละ 73.75 2.รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ร้อยละ 58.75 3.หนี้สิน ร้อยละ 22.50
1.3) การประกอบอาชีพ	1.อาชีพหลักของครัวเรือนส่วนใหญ่ทำการเกษตร ร้อยละ 77.50 2.ไม่เปลี่ยนแปลงอาชีพใน 3 ปี ร้อยละ 92.50 ไม่แน่ใจ และมีการเปลี่ยนแปลง ร้อยละ 3.75 เท่ากัน	1.อาชีพหลักของครัวเรือนส่วนใหญ่ทำการเกษตร ร้อยละ 72.50 2.ไม่เปลี่ยนแปลงอาชีพใน 3 ปี ร้อยละ 92.50 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 5.00 และมีการเปลี่ยนแปลง ร้อยละ 2.50
1.4) การจ่ายค่าชดเชย	ยังไม่ได้รับค่าชดเชย ร้อยละ 53.75 ได้รับค่าชดเชยครบถ้วนแล้ว ร้อยละ 40.00 และได้รับค่าชดเชย ยังไม่ครบ ร้อยละ 6.25 เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานล่าช้า	ได้รับค่าชดเชยครบถ้วนแล้ว ร้อยละ 81.25 ได้รับค่าชดเชยยังไม่ครบถ้วน (อยู่ระหว่างการดำเนินการ) ร้อยละ 13.75 และยังไม่ได้รับค่าชดเชย (อยู่ระหว่างการดำเนินการ) ร้อยละ 5.00
1.5) ความคิดเห็นต่อโครงการ 1.5.1) ทางบวก	1. มีน้ำเพื่อการเกษตรเพียงพอ ร้อยละ 48.15 2. มีน้ำอุปโภค/บริโภคอย่างเพียงพอ ร้อยละ 24.07	1. มีน้ำเพื่อการเกษตรเพียงพอ ร้อยละ 83.75 2. น้ำอุปโภค/บริโภคอย่างเพียงพอ ร้อยละ 10.00

ตารางที่ 5.21-26 เปรียบเทียบผลการศึกษาของผู้รับผลกระทบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และ พ.ศ. 2565 (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็น	
	ปี พ.ศ.2563	ปี พ.ศ.2565
	3. บรรเทา/ป้องกันอุทกภัย ร้อยละ 20.37 4. มีแหล่งท่องเที่ยว/พักผ่อนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.09 5. มีอาชีพเสริม/มีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.85 6. ไม่มีความเห็นร้อยละ 1.85 7. อื่น ๆ ร้อยละ 0.62	3. ไม่มีความเห็น ร้อยละ 6.25
1.5.2) ทางลบ	1. ไม่มีความเห็น ร้อยละ 51.19 2. การแย่งย้ายออกนอกชุมชนของสมาชิกในครัวเรือน ร้อยละ 27.38 3. สภาพ/วิถีชีวิตของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ร้อยละ 13.10 4. ปัญหาด้านสุขภาพ/สิ่งแวดล้อมที่แย่ง ร้อยละ 7.14 5. ปัญหาทางสังคม ร้อยละ 1.19	1. รายได้ลดลง ร้อยละ 45.00 2. การแย่งย้ายออกนอกชุมชนของสมาชิกในครัวเรือน ร้อยละ 30.00 3. ปัญหาทางสังคม (ความขัดแย้งในชุมชน ฯลฯ) ร้อยละ 6.25 4. ไม่มีผลกระทบทางลบ ร้อยละ 18.75

3.2 ผู้ได้รับประโยชน์

ตารางที่ 5.21-27 เปรียบเทียบผลการศึกษาของผู้ได้รับประโยชน์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และ พ.ศ. 2565

รายการ	ความคิดเห็น	
	ปีพ.ศ.2563	ปีพ.ศ.2565
2.1) ข้อมูลเศรษฐกิจ	1. พื้นที่ถือครองทำการเกษตรทั้งหมด 5.73 ไร่ต่อครัวเรือน 2. ประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน แบ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูกในฤดูฝน จำนวน 5.09 ไร่ต่อครัวเรือน ประสิทธิภาพการใช้ที่ดินร้อยละ 99.80 และพื้นที่เพาะปลูกในฤดูแล้ง จำนวน 0.50 ไร่ต่อครัวเรือน ประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน	1. พื้นที่ถือครองทำการเกษตรทั้งหมด 6.92 ไร่ต่อครัวเรือน 2. ประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน แบ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูกในฤดูฝน จำนวน 6.51 ไร่ต่อครัวเรือน ประสิทธิภาพการใช้ที่ดินร้อยละ 94.08 และพื้นที่เพาะปลูกในฤดูแล้ง จำนวน 1.74 ไร่ต่อครัวเรือน ประสิทธิภาพ

ตารางที่ 5.21-27 เปรียบเทียบผลการศึกษาของผู้ได้รับประโยชน์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และ พ.ศ. 2565 (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็น	
	ปีพ.ศ.2563	ปีพ.ศ.2565
	<p>ร้อยละ 0.50 รวมทั้งปีเท่ากับร้อยละ 109.60</p> <p>3. มีรายได้สุทธิในภาคการเกษตรเฉลี่ย 29,086 บาทต่อครัวเรือนต่อปี</p> <p>4. มีรายได้สุทธิเฉลี่ย 57,666 บาทต่อครัวเรือนต่อปี</p> <p>5. มีหนี้สินค้างชำระเฉลี่ย 61,171 บาทต่อครัวเรือนต่อปี</p> <p>6. มีเงินออมเฉลี่ย 15,521 บาทต่อครัวเรือนต่อปี</p>	<p>การใช้ที่ดินร้อยละ 25.14 รวมทั้งปีเท่ากับร้อยละ 119.22</p> <p>3. มีรายได้สุทธิภาคการเกษตรเฉลี่ย 78,308 บาทต่อครัวเรือนต่อปี</p> <p>4. มีรายได้สุทธิเฉลี่ย 111,726 บาทต่อครัวเรือนต่อปี</p> <p>5. มีหนี้สินค้างชำระเฉลี่ย 187,237 บาทต่อครัวเรือนต่อปี</p> <p>6. มีเงินออมเฉลี่ย 24,404 บาทต่อครัวเรือนต่อปี</p>

3.3 การเปรียบเทียบข้อมูลในพื้นที่โครงการกับข้อมูลระดับจังหวัด ระดับภาคเหนือและระดับประเทศ พบว่า ดังตารางที่ 5.21-28

1) การถือครองที่ดินเฉลี่ย การถือครองที่ดินของครัวเรือนเกษตรกรในเขตโครงการ เฉลี่ย 7.61 ไร่ต่อครัวเรือน ต่ำกว่าพื้นที่ถือครองเฉลี่ยระดับจังหวัด (10.20 ไร่ต่อครัวเรือน) ระดับภาคเหนือ (21.20 ไร่ต่อครัวเรือน) และระดับประเทศ (26.33 ไร่ต่อครัวเรือน)

2) ผลผลิตข้าวต่อไร่ ผลผลิตข้าวนาปีในเขตโครงการ เฉลี่ย 530 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าระดับจังหวัด (439 กิโลกรัมต่อไร่) ระดับประเทศ (454 กิโลกรัมต่อไร่) แต่ต่ำกว่าระดับภาคเหนือ (561 กิโลกรัมต่อไร่)

3) รายได้สุทธิเฉลี่ย รายได้สุทธิของครัวเรือนเกษตรกรในเขตโครงการ เฉลี่ย 9,311 บาทต่อคนต่อเดือน ซึ่งสูงกว่าระดับจังหวัด (3,407 บาทต่อคนต่อเดือน) ระดับภาคเหนือ (3,433 บาทต่อคนต่อเดือน) และระดับประเทศ (3,802 บาทต่อคนต่อเดือน) และสูงกว่าเส้นความยากจนโดยเฉลี่ยทั่วประเทศอยู่ที่ 2,762 บาทต่อคนต่อเดือน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ตารางที่ 5.21-28 เปรียบเทียบข้อมูลในพื้นที่โครงการกับข้อมูลระดับจังหวัด ภาคเหนือและประเทศ

รายการ	หน่วย	กรณีเปรียบเทียบ			
		พ.ท. โครงการ	จังหวัด ลำปาง	ภาคเหนือ	ประเทศไทย
1) การถือครองที่ดินเฉลี่ย	ไร่/ครัวเรือน	7.61	10.20	21.20	26.33
2) ผลผลิต					
(1) ข้าวเจ้า	กิโลกรัม/ไร่	530	439	561	454
(2) ยางพารา	กิโลกรัม/ไร่	247	121	181	221
(3) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	กิโลกรัม/ไร่	757	710	712	713
(4) ข้าวโพดหวาน	กิโลกรัม/ไร่	903	706	782	774
3) รายได้เฉลี่ย	บาท/ครัวเรือน/ปี	252,938	194,455	208,276	226,146
4) รายจ่ายเฉลี่ย	บาท/ครัวเรือน/ปี	141,212	112,676	125,896	134,892
5) รายได้สุทธิเฉลี่ย	บาท/ครัวเรือน/ปี	111,726	81,779	82,380	91,254
	บาท/คน/เดือน	9,311	3,407	3,433	3,802
6) เปรียบเทียบระดับรายได้กับเส้นความยากจน		สูงกว่า	สูงกว่า	สูงกว่า	สูงกว่า

หมายเหตุ: เส้นความยากจนโดยเฉลี่ยทั่วประเทศ อยู่ที่ 2,762 บาทต่อคนต่อเดือน
(สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

● ปัญหาและอุปสรรค

ไม่มีปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพราะทางผู้รับจ้างได้เตรียมการป้องกันต่างๆ ต่อการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) โดยการจัดเตรียมแอลกอฮอล์ และหน้ากากอนามัยไว้บริการให้กับผู้ที่มาสัมภาษณ์